

Yttranden vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde den 24 januari 2005*§ 4 Interpellation om åtgärder mot råttinvasionen i staden (nr 2004:42)*

Anförande nr 1

Borgarrådet M o g e r t (s): Jag tänkte bara hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 2

S e b a s t i a n C e d e r s c h i ö l d (m): Herr ordförande! Nu är det vinter så vi kanske inte tänker så mycket på den råttproblematik vi hade i somras. Men den har ju blivit värre och värre för varje år som har gått, och nu är det riktigt illa. Det här är tredje året man kan se kraftigt ökade problem.

I somras träffade jag turister som pratade om att *you have a lot of stray cats*. Men det är tyvärr inga katter utan det är *rats*. Och de springer över torgen. De dinerar på Norr Mälarstrand. Man måste göra någonting.

Svaret är att det är mycket samarbete, att vi har stadsdelsnämnderna och att alla träffas, men det finns inga riktiga lösningar. Det är många sammanträden men få lösningar. Det här kan man se är lite av ett problem till följd av stadsdelsnämndsreformen, därför att delat ansvar är oftast inget ansvar. Jag skulle vilja fråga Roger Mogert igen: Vad ska vi göra mer konkret?

Jag hade en fråga om råttgift bland annat, därför att man ser att användningen av det har gått ned. Men av svaret får jag intrycket att man är ganska skeptisk till det. Någonting måste vi göra för att minska råttproblematiken, för den blir värre och värre. Då hjälper inte bara samråd, utan då måste vi på något sätt hitta lösningar. Det finns problem med råttgift, men jag tror ändå att vi måste överväga olika metoder för att komma framåt i den här frågan.

Därför vill jag fråga Roger Mogert, trots att han nu byter ansvarsuppgifter, men han kanske kan föra detta vidare: På vilket sätt avser ni att komma till rätta med frågan? Hur ska ni ta ansvar för detta problem? Det är ett problem som har plågat städer i århundranden. Vi känner alla till råttfångaren. Även om Roger Mogert inte vill vara Stockholms råttfångare framöver kanske han på något sätt kan komma med några idéer. Han är faktiskt borgarråd. Kom med några råd så prövar vi lösningar för framtiden. Vi måste ta tag i den här frågan och ta ansvar. Det är som Ronald Reagan sagt: *If you are not part of the solution you are part of the problem*.

Anförande nr 3

L o t t a E d h o l m (fp): Herr ordförande! Det problem som vi ser i Stockholm och som jag tror att väldigt många stockholmare upplever som väldigt påfrestande – det är otroligt äckligt med alla dessa råttor på stadens gator och torg – beror ju på en rad olika faktorer. När man läser borgarrådets svar ser man att han skriver att det här

beror på att vi ska bygga 20 000 nya lägenheter. Det beror på att vi ska bygga centrumanläggningar i Stockholm.

Naturligtvis är det inte det här det beror på. Att rättorna ökar så kraftigt i antal beror ju på att gatorna håller på att förvandlas till någon slags servering för rättorna, fri servering av mat. Vi har återigen fått ut soporna på gator och torg. När man ser återvinningsanläggningarna förstår man ju varför rättorna trivs så utomordentligt bra. Där är ju maten serverad. Dessutom kan de bo varmt och skönt bland förpackningarna. Det är ju där vi ser dem. Vi ser dem i närheten av restauranger som inte sköter renhållningen ordentligt. Därför krävs det krafttag. Vi måste börja städa på stadens gator och torg. Då räcker det inte med att ansvarigt borgarråd säger att det här är stadsdelsnämndernas sak. Det är den styrande majoriteten som är ansvarig för att det städas och för att vi därmed får bort rättorna.

Problemet är att när människor ringer och frågar – de ringer till renhållningsförvaltningen, de ringer till stadsdelsförvaltningen och de ringer till de olika bolag som hämtar soporna på återvinningsstationerna – så får de hela tiden svaret: Det är inte vårt problem. Ring till någon annan! Vi är inte ansvariga för det här. Folk börjar bli fullkomligt vansinniga på att få svaret att ingen tar ansvar. Under den tid som ingen tar ansvar i den här staden ökar antalet rättor hela tiden. Och jag tycker att läget faktiskt börjar bli helt förtvivlat.

Anförande nr 4

Borgarrådet M o g e r t (s): Herr ordförande, fullmäktige! Låt mig börja med att säga att jag håller med om att det här är ett problem och att det också är ett ökande problem sedan flera år tillbaka. Det beror delvis, som Lotta var inne på, att vi har fler uteserveringar. Vi har fler trevliga evenemang och arrangemang i vårt offentliga rum. Det för delvis med sig de här problemen.

Jag håller också med om att det alltid är den styrande majoritetens ansvar. Så måste det vara. Sedan kan det vara olika fördelning eller olika utförande, men det är alltid den styrande majoritetens ansvar. Låt mig vara tydlig med det.

Däremot tror jag faktiskt att lösningen i första hand måste vara en fortsatt förbättrad städning av gator och torg. Ni vet att vi har tillfört den fysiska verksamheten i stadsdelarna en 25-procentig ökning för att komma till rätta med bland annat städningen. Det ligger också i den nuvarande budgeten en del extraordinära satsningar på städningen av framför allt torg och offentliga rum där vi har mycket av den här typen av verksamhet.

Sedan är det möjligt att man fläckvis måste gå fram hårdare med råttgift. Men jag tror inte att gifthantering är en lösning av den här frågan. Det är ett sanitärt problem, och det måste lösas med bättre städning. Det är grundproblemet och grundlösningen.

Anförande nr 5

Borgarrådet G u n n a r s s o n (mp): Ordförande, ledamöter och Sebastian Cederschiöld! Jag tycker att det är bra att den här frågan kommer upp, därför att vi faktiskt har fått mer skadedjur under senare tid. Det är också riktigt att återvinnings-

stationerna naturligtvis genererar en del skräp, men framför allt är det papperskorgarna och det myckna uteätandet i staden. Människor kanske inte har samma tankegångar som förr i tiden, att man ska ta med sig sitt skräp hem. Då tycker jag att det är viktigt att vi diskuterar hur man ska förbättra papperskorgar och avfallsbehållare just på sådana platser där man vet att människor äter. Faktiskt är det så att på min gata äter folk väldigt mycket. De går nämligen den vägen hem från sina kvällsnöjen. Det är inte bara koncentrerat till parker. Jag tror att det är en sak som vi måste diskutera ganska mycket. Det har också att göra med de livsstilsförändringar som vi har i staden.

När det sedan gäller återvinningsstationerna, som Lotta Edholm tog upp, är det så att nya avtal kommer att tecknas, och där kommer vi att ha skärpta krav på producenterna som ju har hela ansvaret för både stationerna och städningen där, men också på att stadsdelarna ska kunna gå in och göra fler kontroller av att detta verkligen sköts. Jag hoppas att det ska bli mycket bättre på det sättet.

Sedan är jag faktiskt också lite oroad av det här svaret. Det är så att skadedjursbekämpningen ligger under gatu- och fastighetskontoret, och det är skadedjursbekämpningen som egentligen har huvudansvaret för den här frågan. Jag skulle också gärna vilja höra från Roger Mogert vad man egentligen gör. Vi kan stå här och tycka att det har blivit fler råttor, men nu har vi en skadedjursbekämpning som borde rycka ut när antalet når en viss nivå. Så skulle i alla fall jag se det. Så jag vill också ställa en liten fråga till Roger.

Anförande nr 6

L o t t a E d h o l m (fp): Herr ordförande! Det är med råttor precis som med alla andra djur att de måste leva på någonting. Det de lever på i stan i dag, till skillnad från för ett antal år sedan, är naturligtvis den mat som läggs ut på gator och torg. Vare sig det är vid återvinningsstationerna, om det är genom att människor slänger skräp i parker eller att inte restaurangägarna tar sitt ansvar och paketerar skräpet ordentligt leder det till att råttorna får mer mat. Därmed kan de föröka sig och blir ännu fler.

Jag tror att Viviann har en poäng i att människor har blivit slarvigare med var de slänger sitt skräp. Men man ska också ha klart för sig att det inte är så lätt. Om man tittar efter papperskorgar upptäcker man att de i stort sett är borta. Det finns inga papperskorgar vid många av våra busshållplatser till exempel. Det verkar inte som om SL ställer något sådant krav över huvud taget. Det är färre papperskorgar, och de papperskorgar som finns töms inte i tillräcklig omfattning. Och skräp föder skräp. Det är precis som med klotter. Tar man inte bort klottret omedelbart blir det mer klotter. Tar man inte bort skräpet tycker folk att det är okej att slänga mer skräp på marken.

Det är ett delat ansvar mellan både gatu- och fastighetskontoret och skadedjursbekämpningen. Där kan jag verkligen tala om hur det går till. Det är inte mer avancerat än att man ringer till den person som rent fysiskt är ansvarig och hamnar i hans mobiltelefon. Fler människor är det inte som sysslar med detta. Men det är naturligtvis också ett ansvar för miljö- och hälsoskyddsnämnden och

renhållningsnämnden, inte minst att se till att det är rent kring de här återvinningsstationerna.

Den här frågan har diskuterats i årtal, och det enda den diskussionen har lett till är att det blir värre och värre. Och ingen tar ansvar. Jag tror att det måste vara slutdiskuterat nu. Vi behöver faktiskt politisk handling om det inte är så att vi ska få en sommar som är ännu äckligare och där vi får skämmas ännu mer inför våra turister över de råttor som faktiskt finns i staden.

Anförande nr 7

S e b a s t i a n C e d e r s c h i ö l d (m): Man känner en viss oro inför den kommande sommaren.

Roger Mogert nämnde bättre städning. Det är oerhört viktigt. Men låt mig ta min egen stadsdel, Norrmalm, som ett exempel. Vi har fått kraftigt ökade anslag för städning som ska gå till just städningen av City där problemen är väldigt allvarliga. Men vad händer i praktiken? Jo, pengarna går till att täcka underskott i andra verksamheter, vilket gör att de pengar som ska gå till städningen aldrig når slutdestinationen. Jag vet inte om detta är en samordningsmiss centralt eller om man inte har tagit problemet på allvar. Men så ser verkligheten ut. Därför måste pengarna gå till den här verksamheten också.

En annan aspekt är återvinningsstationerna. Det är precis som Lotta säger, det blir värre och värre just runt återvinningsstationerna. Nu blir det ännu värre när pappersinsamlingen försvinner i stora delar av staden. En miljöpartist är faktiskt ordförande i renhållningsnämnden. Vad görs för att ta tag i den frågan? Den hänger också ihop med detta. Råttor kan, leva är väl fel att säga, men de håller sig flytande även på papper, och, som Lotta också sade, skräp drar till sig skräp.

Jag tror att det mesta är sagt i diskussionen, nu är det dags för handling. Nu är det dags att göra någonting. Dags att se till att städpengarna kommer fram, dags att se till att återvinningsstationerna blir fräscha och inte en grogrund för nya generationer råttor som förpestar vår stad och som i slutändan också, förutom att det är otrevligt att leva i staden, gör att vi får problem med turistverksamhet och liknande. Förra sommaren var första sommaren då turisterna började kommentera råttproblematiken. Så har det inte varit tidigare, fast det har varit illa.

Anförande nr 8

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande, fullmäktige! Låt mig börja där Lotta och Viviann var, det vill säga att det naturligtvis delvis är så att vi har blivit slarvigare privat. Vi har också under ett antal år haft en trängd offentlig ekonomi som jag tror har bidragit till det här. Det har samspelat på ett dåligt sätt. Det är inget som har skett under en mandatperiod, om jag får tillåta mig att säga så.

Vår skadedjursgrupp, eller viltvårdsgrupp som vi kallar den är inte något stort batteri med människor med gift och pistoler som är ute och jagar skadedjur. De agerar på impulser av dem som vill ha hjälp. De har inte ett allmänt uppdrag att åka runt och skjuta råttor.

När det gäller den fysiska verksamheten i stadsdelarna kan jag naturligtvis inte uttala mig om Norrmalm, men generellt stämmer inte det du säger. Generellt har det blivit en ökad volym. Det har gett reellt ökade insatser både ekonomiskt och kvalitativt. Det kan man ganska lätt läsa av i de protekniska nycklarna.

Självklart tar det tid innan det blir riktigt bra. Vi har fortfarande fläckar när det gäller städningen i stan. Det ska jag vara den förste att erkänna. Det tar också tid innan detta ger effekt på råtstammen, naturligtvis.

Anförande nr 9

S e b a s t i a n C e d e r s c h i ö l d (m): Det är sant att det har anslagits mer pengar till städningen, men bara om man tittar på siffrorna. Det är det som är problemet. Det är klart att det har anslagits mer pengar. Men varför gjordes det? För att täcka de hål som fanns. Vi har ju byggt upp hål i verksamheten under lång tid. Om då de pengarna, ökningen av anslaget, faktiskt inte kommer dit det ska, trots att de finns där om man tittar på siffrorna, blir det ju ingen effekt i verkligheten.. Det som är viktigt är trots allt att vi får en effekt i verkligheten, inte att sifferkolumnen pekar på rätt siffra.

§ 5 Interpellation om stadens ansvar för stöd och utbildning av parkeringsvakter vad avser hantering av hot och våld (nr 2004:43)

Anförande nr 10

Borgarrådet M o g e r t (s): Jag hänvisar till det utdelade svaret.

Anförande nr 11

F r e d r i k W a l l é n (kd): Ordförande, fullmäktigeledamöter, borgarrådet Mogert och presidiepersonalen som hjälpte mig med tekniken! Jag tackar naturligtvis för det svar som borgarrådet har sammanställt. Men jag är inte nöjd.

När man tittar på olika yrkesgrupper i samhällets tjänst, oavsett om det är stat, kommun eller landsting, ser man att våra parkeringsvakter är några av dem som är absolut hårdast ansatta av hot och våld. När jag läser igenom borgarrådets svar konstaterar jag att här finns en redovisning för den grundutbildning som, om inte är lagstadgad så i alla fall stadgad i föreskrifter från Rikspolisstyrelsen. Det finns också en redovisning av en fortbildning som sker där tonvikten åtminstone första dagen ligger på trafiklagstiftning. Andra dagen är det en mix med olika former av nyttiga saker för parkeringsvakter, bland annat konflikthantering. Vidareutbildningen är alltså två dagar.

Sedan hänvisas det också till en tredagarskurs som tydligen är föredömlig. Det tror jag säkert. Den hölls under åren 1999–2000. Det börjar ju bli några år sedan nu. Sedan drar borgarrådet slutsatsen att någon ytterligare utbildning inte behövs.

Jag kan kanske tycka, i synnerhet med hänvisning till en lyckad konflikthanteringsutbildning 1999–2000, på tre dagar, att en konsekvens av det borgarrådet skriver skulle vara att även den utbildningen skulle återkomma och vara obligatorisk för våra parkeringsvakter.

Om jag fortsätter till min andra fråga tycker jag inte heller att svaret är alldeles fullständigt. Det är ju så, det är faktiskt någonting som ytterst är lagstiftningsreglerat, att arbetsgivaren har ett väldigt ansvar för att inte låta arbetsskador eller tillbudsskador passera obemärkt förbi, även om arbetstagaren av någon anledning inte vill göra en anmälan. Men i borgarrådets svar kan jag också se att gatu- och fastighetskontoret tydligen har den policyn när det gäller konkreta brott att man uppmanar medarbetarna att göra en polisanmälan. Om det verkligen är så är det en policy som jag tycker att gatu- och fastighetskontoret, under ansvarigt borgarråds skarpa ledning, borde göra någonting åt omedelbart. En arbetsskada måste man alltså anmäla, som om man har blivit slagen i jobbet. Men om man ska göra en polisanmälan eller inte är upp till en själv.

Det är faktiskt så, i synnerhet för denna utsatta arbetsgrupp, att man kan känna sig rätt liten och ensam om man blir utsatt för hot och våld i arbetet. Att då lägga bördan på arbetstagaren, att det inte är jag som arbetsgivare som har skyldighet att göra polisanmälan å dina vägnar utan du får stå för det själv om du vill göra det, känns inte tidsenligt. Det är någonting som man dessutom har gått ifrån i de flesta

yrkesgrupper som har en förhöjd risk att utsättas för hot och våld. Tittar vi till exempel på polisyrket kan vi notera att det faktiskt är så skarpt att drar man det till sin spets kan en polisanställd som inte anmäler brott mot sig själv, eller för all del mot någon annan, ytterst själv ställas till svars för tjänstefel eller underlåtenhet att anmäla brott.

Jag skulle vilja fråga Roger Mogert: Borde inte den här tredagarskursen från 1999–2000 också vara obligatorisk? Och vad menas med att medarbetarna uppmanas att göra polisanmälan? Får de inte automatiskt hjälp med detta av arbetsgivaren?

Anförande nr 12

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande, fullmäktige! Jag får väl börja med att erkänna att det möjligen är snålt svarat. Naturligtvis måste vi ha en ständig översyn och ett fortlöpande arbete. Självfallet bör den här typen av fortbildning vara återkommande. Det håller jag med om, speciellt när vi nyanställer en hel del personer. Då är det en helt riktig poäng. Så måste det naturligtvis vara.

I din andra del av frågan missar du möjligen den andra sidan i svaret där det står att chefen är skyldig att på eget initiativ utreda och anmäla de här sakerna. Det är naturligtvis svaret på det.

Anförande nr 13

F r e d r i k W a l l é n (kd): Jag tar åt mig borgarrådets markering om att det kan behövas ytterligare utbildning. Det är någonting jag kommer att se fram emot och fortsätta bevaka i denna församling.

När det gäller arbetsgivarens skyldighet att följa upp en incident och göra anmälan hade väl jag tolkat det rent skrivtekniskt som att det handlade om den ytterst lagstadgade skyldigheten att följa upp ett tillbud till arbetsskada eller arbetsskada. Det är möjligt att jag har läst för fort eller att det kanske inte har varit så tydligt skrivet. Men om andemeningen var att detta även gällde brott noterar jag det svaret från borgarrådet och låter mig nöja med det.

§ 7 Interpellation om att efterlevandet av stadens beslutade alkoholförbud enligt lokala ordningsstadgan inte övervakas (nr 2004:47)

Anförande nr 14

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 15

F r e d r i k W a l l é n (kd): Ordförande, fullmäktigeledamöter och borgarrådet Olofsson! Jag tackar även denna gång för det skriftliga svaret. Men jag är inte heller denna gång riktigt nöjd.

Jag kan kanske snabbt dra bakgrunden till den här interpellationen, i synnerhet som borgarrådet likt kanske alltför många i vår församling uppehåller sig kring olika offentliga platser i innerstaden i sitt svar. Den här frågan uppkom för mig när vi hade remissbehandlingen av var vi skulle ha våra alkoholförbud ute i den stadsdelsnämnd där jag verkar, Hässelby-Vällingby. Efter ett visst utredningsarbete och ganska stort vankelmod bestämde vi oss så småningom i vårt parti för att vi faktiskt skulle våga oss på att föreslå att det skulle skrivas in alkoholförbud även på den plats som är en av de mest tätbefolkade av alkoholmissbrukande medmänniskor i hela Västerort, nämligen Solursparken, Solursgången, i Vällingby centrum. Det var med visst vankelmod, för vi visste ju att det här var en plats som i decennier ockuperats av alkoholmissbrukare och att det skulle vara svårt för polisen att rent praktiskt komma till rätta med det här. Man ska vara realist när det gäller hur vi hanterar missbruk av alkohol på allmän plats. Försöker man flytta missbrukare från ett ställe går de inte upp i rök, de dyker upp någon annanstans. Döm om min förvåning när jag, i ärlighetens namn lite generat, konstaterade att denna i Vällingby av alkoholmissbrukare och andra missbrukare oerhört välfrekventerade plats hade haft alkoholförbud i flera år. Men det är ingen som har märkt det.

Här ser jag att det finns en brist i hur staden ser på den, som jag ser det, repressiva uppgift vi har. Jag kan i grunden, åtminstone när det gäller vissa grundförutsättningar, säga att jag naturligtvis delar borgarrådets grundsyn att vi ska ha en väl fungerande missbrukarvård och en human, medmänsklig och effektiv missbrukarvård i Stockholms stad. Men jag delar inte borgarrådets inställning, som jag också kan utläsa av svaret, att alkoholförbud på offentlig plats på något sätt skulle vara en del av vår omsorg om missbrukare.

Jag ser det här som att blanda äpplen och päron. Vi har vissa repressiva uppgifter i kommunen. En av de repressiva uppgifterna är att på olika sätt besluta om den lokala ordningsstadgan. Sedan har vi naturligtvis våra skyldigheter enligt socialtjänstlagen att ta hand om alla människor i kommunen, inte minst de som har missbruksproblem.

Jag måste fråga lite grann vad gäller just den inställning jag kan utläsa av borgarrådets svar. Är det en repressiv åtgärd om vi skulle försöka ge oss på att verkligen se till att de här alkoholförbuden efterlevdes? Är det inte en naturlig konsekvens? Det här är ju en repressiv uppgift för kommunen. Anser borgarrådet, om det nu inte är bra med repressiva uppgifter i kommunen, att rätten att besluta om

ordningsstadgan ska övergå till någon annan myndighet eller beslutande församling, till exempel att polisen själv fick avgöra var det skulle vara alkoholförbud och inte.

När det gäller att kommunen själv övervakar olika delar av staden för att se till att alkoholförbudet efterlevs skulle jag också vilja veta vad borgarrådet ser för skillnad mellan det förslag som jag för fram indirekt i min interpellation och de projekt som vi genomfört på olika sätt och vis under ganska många år. Jag har följt dem själv ibland och sett lyckat resultat där just en kommun i samverkan med näringsidkare, i samverkan med inte minst polisen, engagerar vaktbolag för att se till att ordningen förbättras på torg eller i ett särskilt område.

Anförande nr 16

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Ordförande, fullmäktige! Fredrik Wallén har rätt i att Solurgången eller parken såvitt jag förstår ligger i en centrumanläggning där det naturligtvis är förbjudet att förtära alkohol. Det missbruket borde naturligtvis polisen där ha sett till att stävja. Reglerna om att alkoholförtäring i centrumanläggningar är förbjudet har ju funnits i några år.

Han har också rätt i att om man förbjuder på ett ställe förflyttas problemet ofta till ett annat ställe. Därmed har man egentligen inte vunnit speciellt mycket. Det är av den anledningen som stadsdelarna har fått i uppdrag att göra en översyn. Vi ska se över hela staden så att man inte har ett förbud i bara en stadsdel, vilket man har. I det exempel jag tog är det egentligen i stort sett en och samma stadsdel. Då finns det lätt en tendens att de flyttar till ett annat område och då uppstår det jättestora problem där. Det är det vi ska stävja och se till att ha mer generella regler. Därför har stadsdelarna fått komma in med sina svar. De är väldigt omfångsrika, kan jag tala om. De håller sig på många olika plan. Man har tittat lite olika på det. Helt självklart ser det olika ut i innerstaden mot hur det gör i ytterstaden, därför att det är olika karaktär.

Jag tycker ändå att det som är en polisiär uppgift ska polisen sköta på sitt sätt. Vi sätter ordningsstadgan, sedan ska de se till att den uppfylls. I det här arbetet har vi också haft och har fortfarande ett intimt samarbete med polisen. I vissa fall är det faktiskt poliserna själv som har lyft fram frågan, därför att det blir lättare för dem att ingripa om de har en ordningsstadga som grund att stå på i stället för att stävja rent allmänt. Det är en av anledningarna till att vi faktiskt har gjort det. Jag tycker därmed att vi inte ska åta oss en polisiär uppgift.

Sedan har några tillsammans gjort det av och till under kortare perioder därför att det har varit alldeles för stökigt. Det är rätt. Näringsidkare, kommun och även vaktbolag har gått tillsammans. Bland annat på Gullmarsplan gjorde man det. Men det är inte kvar längre. Det är inget som består. Och jag tycker nog inte att vi ska ha den typen av poliser i Stockholms stad. Där vet jag att vi har olika åsikt. Ni har länge drivit att vi ska ha kommunala poliser. Jag tycker inte det. Jag tycker att polisens uppgift ska polisen ha. Det vi ska ha inom socialtjänsten är naturligtvis uppgifter enligt socialtjänstlagen och de riktlinjerna. I vissa fall är det naturligtvis också repressiva åtgärder man vidtar i en socialtjänst. Så kan det naturligtvis uppfattas av många.

Speciellt tycker jag att det är intressant att polisen själv har varit med på att ta upp de här frågeställningarna.

Anförande nr 17

F r e d r i k W a l l é n (kd): Jag kan hålla med om att det är bra och intressant att polisen själv är med och lyfter fram de här frågorna i och med att det, precis som borgarrådet säger, kan vara ett sätt att göra det lättare att ingripa. Om man lyfter bort frågan från axlarna på enbart oss politiker är det väl viktigt att även lokalt näringsliv, lokalt föreningsliv och boende verkligen får vara med och påverka. Som jag var inne på i mitt tidigare inlägg ser jag den lokala ordningsstadgan, i synnerhet när det gäller alkoholförbud på offentliga platser, som en utpräglad repressiv åtgärd som vi så att säga är ansvariga för i den här församlingen, för det är vi som har beslutat om den. Jag ser alltså inte parallellen till socialtjänstarbete och missbrukarvård just i den lokala ordningsstadgans alkoholförbud. Jag ser tvärtom att det är ett viktigt instrument som berör precis alla medborgare och ger oss alla samma möjligheter att utnyttja det offentliga rummet.

Vi måste alltså ta hand om våra missbrukare. Men vi måste samtidigt hela tiden motverka att alla medborgare som inte har missbruksproblem i praktiken nekas tillträde till vissa områden under vissa delar av året. Då tänker jag på till exempel Solursparken i Vällingby, just på grund av att den är så helt och hållet dominerad av medmänniskor med missbruksproblem.

Där kan jag tycka att när polisen, på grund av snålt tilltagna resurser från regeringen, inte har resurser att se till att de här alkoholförbuden efterlevs i alla delar av vår stad skulle det vara rimligt att vi i den här församlingen, som beslutar om ordningsstadgan, också verkligen såg till att den efterlevdes. Det vågar jag påstå. Även om tanken på en rent kommunal stadsvakt, som vi kristdemokrater har drivit i olika sammanhang, är en ganska bred reform är det i det lilla sammanhanget ingenting som vi inte redan har gjort. Vi har alltså deltagit i olika samverkansprojekt där vi har varit med och organiserat och även delfinansierat bevakningspersonal som bland annat sett till att den lokala ordningsstadgan efterlevts. Det skulle jag vilja se mycket mer av.

Men jag hörde inte borgarrådet Olofsson uttrycka något knivskarpt veto mot eller fördömande av att vi i stadsdelsnämnden fortsätter att driva frågorna om till exempel ett lokalt samverkansarbete näringsliv–stadsdelsnämnd–vaktbolag.

Anförande nr 18

Å s a R o m s o n (mp): Ordförande! Detta är en interpellationsdebatt och då ser jag det som meningen att vi är flera som deltar i debatten. Därför tänkte jag ta tillfället i akt.

Jag tycker att Fredrik Walléns interpellation och exemplet med Solursparken i Vällingby på ett sätt tydliggör det vi tidigare diskuterat här i fullmäktige, att alla problem inte går att lösa med förbud i ordningsstadgan. Det finns saker där man kan använda ordningsstadgan i mer eller mindre stor utsträckning och det får ett bra resultat, och det finns saker där man inte får det. Att ha haft ett förbud i den här

parken under lång tid och, som Fredrik Wallén sade, det ändå i decennier har varit ett ställe där missbrukare har hållit till och mer eller mindre, som du uttryckte det, ockuperat stället tyder bland annat på den problematiken. Nu kommer Kristdemokraterna att tycka att det är logiskt, och det kanske det är, att man om man har den ordningsstadgan också ska ha makten att efterleva den och i slutändan komma med polisiär resurs eller, som du pekade på, ett vaktbolag som på något sätt skulle rycka in i Solursparken när missbrukarna har tagit över, som du uttryckte det.

Jag tycker att det finns ett dilemma i det här, och det är naturligtvis hela bilden av åt vilket håll vi i så fall går. Vilken roll får kommunen? Som Margareta Olofsson var inne på kommer vi i så fall att hamna i en situation som inte alls är den roll där kommunens resurser och kommunens kompetens framför allt tas i anspråk för att hjälpa missbrukarna med det som är problemet, det vill säga inte att de sitter där. Missbrukarnas problem för samhället är inte i första hand att de utestänger andra människor från att vara i den parken just vid det tillfället utan faktiskt att det är ett oerhört tragiskt och stort samhällsproblem att många missbrukar alkohol. Det är det som är det stora problemet. Jag lever inte i den föreställningen att vaktbolag är den arbetskraft som alla gånger är bäst lämpad att handskas med den typen av missbruksproblematik ur en social synvinkel. Det tar jag avstånd från.

Men jag vill också rikta frågan tillbaka till Fredrik Wallén. Det här är ju någonting som är ytterst lokalt. Det är närmast medmänniskorna finns. Du pratar om det lokala näringslivet och samverkan där, men vad gör stadsdelen om man i decennier har haft ett område där man vet att det sitter många medmänniskor med alkoholmissbruksproblem? Vad har stadsdelen gjort innan man fick något på remiss där man kunde kryssa i att just det här stället skulle vara en plats där man skulle vilja få ett förbud? Gör man någonting annat än att bara propagera för ett förbud?

Anförande nr 19

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Det ska bli roligt att höra Fredrik Walléns svar på den frågan. Jag är fullkomligt övertygad om att det finns andra ställen också där man i decennier har sett mellan fingrarna och inte gjort något. Det är ju det som det handlar om och inte det faktum att det råkar vara förbjudet. Du sade att det handlade om att de hade ockuperat parken.

Jag tycker ändå, och det vill jag också säga, att det självklart inte är något veto mot att man samverkar i stadsdelarna. Den frågan äger man ju själv. Man har i många stadsdelar samverkat med både organisationer och näringsliv liksom med polisen i vissa fall. I andra fall kan det ha varit vaktbolag eller att man organiserat ett arbete på andra sätt. Det har jag inget emot och inget veto mot. Men det vi pratar om här är att vi generellt över hela staden skulle tillsätta övervakningspersonal därför att Fredrik Wallén säger att polisen inte klarar av att göra sitt jobb. Då vill jag ändå framhärda i att polisen själv har sagt att de vill ha stödet med en ordningsstadga i ryggen så att de lättare kan vidta åtgärder. Sedan är det upp till dem att organisera sitt arbete. Det kan de också göra tillsammans med socialtjänsten.

Jag skriver också i mitt interpellationssvar om öppna drogarenor, där vi har infört och snart också kommer att presentera ett samarbete med polisen men också med

landstinget, staden och kommunerna i länet om hur man ska hantera de här frågorna. Då handlar det om att när polisen gör en polisiär insats måste också socialtjänsten vara beredd att ta hand om de människorna så att de inte flyttar sig till ett annat ställe, en annan öppen drogarena. På samma sätt har det också varit här, bland annat när man stängde Björns trädgård. Man har ett intensivt samarbete där också socialtjänsten ska ta sitt ansvar. Annars flyttar de här människorna sig någon annanstans och sätter sig någon annanstans. Det måste väl ändå vara det yttersta, det viktigaste, att man också får kontakt med dem som missbrukar. Det är det du säger när du pratar om ockupation.

I andra fall handlar det om reglerna för öppen utåtriktad alkoholförtäring. Det är det hela alkoholpolicyärendet kommer att handla om.

Anförande nr 20

F r e d r i k W a l l é n (kd): Ordförande! Först vill jag säga till Åsa Romson, att det här problemet har varit känt väldigt länge i Hässelby-Vällingby. Jag vet att det finns motsvarande platser, inte minst i andra ytterförorter till Stockholms stad. Det har varit känt innan vi hade vår stadsdelsnämndsorganisation, som inte är så gammal. Jag vet faktiskt inte hur länge vi har haft våra socialdistrikt. Men jag tror att det här i viss mån har varit ett lokalt problemområde ända sedan Vällingby centrum blev etablerat. Det är ju 50 år sedan.

Det är naturligtvis olyckligt att man inte har kunnat göra något åt det. Mitt förslag till lösning är att vi nu ser till att ta ansvaret för det på grund av att polisen uppenbarligen inte haft resurser att motverka det här problemet fullt ut någon gång under den här långa perioden och framför allt inte nu när jag med flera tycker att polisen har alldeles för snålt tilltagna resurser från statsmakterna. Mitt förslag till lösning är att vi verkligen ser till att ta det här ansvaret när vi nu inte får den hjälp vi ska ha av polisen.

När det gäller skillnaden mellan ordningsproblem och sociala insatser, som borgarrådet Olofsson tar upp, tycker jag verkligen att man blandar äpplen och päron när man säger att vi ska ha sociala insatser och att insatser mot alkoholförtäring på arbetsplats handlar om uppsökande verksamhet gentemot missbrukare. Missförstå mig nu rätt, jag tycker att vi ska ha en bra och fungerande missbrukarvård. I ett väldigt visionärt tänkande kunde man se för sig att vi med en perfekt missbrukarvård på lång sikt skulle få ned antalet missbrukare så mycket att det även skulle märkas på gator och torg.

Men om vi fortsätter att ta Solursgången i Vällingby-Hässelby som exempel kan vi se att det har varit ett problem under alla år, inklusive de år på 60- och början av 70-talet då vi inte kan säga att det fanns några ekonomiska hinder för vår missbrukarvård. Lite förenklat uttryckt, för oss som var väldigt små på den tiden och inte vet riktigt hur kommunbudgeten såg ut då, fanns det faktiskt ett ymnighetshorn av pengar för missbrukarvården. Men det var problem med alkoholmissbruk i Solursparken och på många andra ställen ändå. Jag tycker alltså att man blandar äpplen och päron lite grann när man säger att alkoholförtäringförbudet på allmän plats är ett sätt att komma åt missbruksproblematiken. Det är inte det. Jag vill nog

med eftertryck säga att det är ett sätt att se till att vi alla får tillgång till det offentliga rummet och inte kan tryckas undan av missbrukargrupper.

Slutligen vet jag att vi skiljer oss åt när det handlar om stadsvaktstanken som jag lovar att jag ska driva lokalt, nämligen fler samverkansprojekt med inblandade bevakningsbolag och en stor stadsvaktsreform. Men jag är lite förvånad över att det känns så långt borta för så många ledamöter av den här församlingen. Det är inget unikt på något sätt ur ett europeiskt perspektiv. I länder som Italien, Frankrike, Belgien och Tyskland är det ganska naturligt att kommunen ska ha ett ansvar för den lokala ordningshållningen, den som är allra närmast oss. Sedan kan man ha valt en kommunal väktarkår eller en kommunal polis med begränsade befogenheter. Det ser lite olika ut, men det är absolut inget originellt.

Anförande nr 21

A n n - M a r i e S t r ö m b e r g (v): Ann-Marie Strömberg tänker vara väldigt lokal utifrån hur vi jobbar med de här frågorna i Liljeholmens stadsdelsnämnd, där vi har rejäla problem på sina håll. Framför allt Liljeholmstorget, där Systemet ligger, har blivit ett väldigt tillhåll, och problemen har spritt sig till vår fina doftpark, vår fruktlekpark och omkring Trekantssjön. Det är vårt problemområde.

Men det handlar inte enbart om repressiva åtgärder. Vi har ett väl fungerande lokalt brottsförebyggande råd där socialarbetare jobbar ihop med polisen. Vi jobbar ihop med företagen i området. Vi har fältassistenter, och vi har våra ungdomsverksamheter. Vi samarbetar, men alla har ju sina funktioner. Tyvärr är det ju så att en del av de här missbrukarna faktiskt är rätt otrevliga ibland och inte är så intresserade av kontakter med socialtjänsten. Då är det ju en polisiär fråga.

Vi kommer att föreslå lokalt förbud mot alkoholförtäring på vissa platser i vår stadsdel. Dit hör Liljeholmstorget och området kring sjön Trekanten, för att det ska kunna vara lite lugn och ro. Nu är det faktiskt så att en del människor är rädda. Vi har barn som är rädda för att åka hissen upp till Nybohovstorget, och vi har människor som tycker att det ibland är väldigt otrevligt att promenera runt Trekanten. Då behöver vi ha det här förbudet. Våra poliser vill ha det i vissa områden, inte överallt, men just för att kunna stävja innan det har gått så långt att det blir riktigt bråk.

Sedan kan det alltid hända att problemen flyttar på sig, och vi kan behöva ändra. Vi kan få ta bort förbud när de inte behövs, och vi kan kanske sätta till nya förbud där det behövs. Det känns tungt ibland, men jag tycker i alla fall att vi har ett väl fungerande samarbete i vår stadsdel, och alla har sina funktioner utifrån sina yrkesroller. Vi samarbetar.

*§ 10 Muntlig frågestund**Fråga nr 1. Hemlösa som flyttas runt på campingplatser*

Anförande nr 22

P e t e r L u n d é n - W e l d e n (m): Ordförande, fullmäktige! I Dagens Nyheter har vi under de senaste veckorna kunnat läsa en ganska makaber följetong om de hemlösa. Lite grann får det mig att tänka på den gamla visan om mormors lilla kråka som skulle ut och åka. Det handlar då om socialborgarrådets och stadens behandling av de hemlösa. De forslas från den ena campingplatsen till den andra.

Senast i lördags stod det i Dagens Nyheter att de hemlösa hade placerats i Gubbängen, och det tyckte inte idrottsförvaltningen var bra. Borgarrådet såg lite frågande ut och sade: Ja, då får vi väl försöka att hitta någonting nytt. I grunden kan man bli ganska oroad över hur hanteringen av detta husvagnsläger, eller vad vi ska kalla det för, har skötts av stadens ansvariga politiker.

Jag har två frågor till borgarrådet: Vad är den temporära lösningen? Var ska husvagnsläget få finnas? Vad är den mera permanenta lösningen för dessa socialt utsatta personer?

Anförande nr 23

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Ordförande, fullmäktige! Peter Lundén-Welden! Jag tror faktiskt inte att det stod i Dagens Nyheter att vi måste hitta något annat ställe. Tvärtom är det Gubbängen som gäller. Idrottsförvaltningen är inte heller negativ till det. Jag har så sent som i dag på morgonen pratat med direktören som inte kände igen sig i den artikeln. Han har över huvud taget inte sagt på det viset. Det är alltså Gubbängen som gäller som den temporära uppställningsplatsen.

Vi har också diskuterat Skrubba, och dessa diskussioner pågår. Men det kunde gå mycket fortare med Gubbängen, dels ligger det i Farsta och sorterar under en egen stadsdelsnämnd, dels vill man av olika skäl flytta de hemlösa från Hökarängsbadet.

Vi har inte diskuterat någon permanent plats för en så kallad social camping. Mig veterligt har jag också hört Peter Lundén-Welden i den här talarstolen säga att det kanske inte heller är precis vad moderaterna är ute efter.

Anförande nr 24

P e t e r L u n d é n - W e l d e n (m): Nej, det har borgarrådet alldeles rätt i. Någon husvagnscamping som permanent lösning är inte vad någon av oss eftersträvar. Det var det som var min andra fråga: Vad ska vi erbjuda de hemlösa så att de slipper att campa på en av kommunen för dagen utsedd campingplats?

Nu säger borgarrådet att hon har gjort upp med idrottsförvaltningen om att Gubbängen alternativt Skrubba ska vara lösningen. Men vad som har hänt under hösten är i viss mån också en ledarskapsfråga. De hemlösa har många gånger varit tvungna att

flytta. Det verkar som att man inte har satt i gång arbetet med att hjälpa dessa personer att få ett lågtröskelboende, att komma ifrån det kringflackande livet.

De hemlösa har flyttats runt. Var de än kommer skapas det ett motstånd mot att ha dem i närheten. Det var det som kom fram i tidningsartikeln, att idrottsförvaltningen inte ville ha dem i Gubbängen med tanke på andra aktiviteter som skedde där samtidigt.

Anförande nr 25

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Peter Lundén-Welden får det att låta som att detta är något nytt under solen, att det är något som har skett under hösten. Men så är det ju inte. Jag kan tala om för dig att stadens uppsökare har väldigt god koll på vilka det är som bor i husvagnarna. De hemlösa har blivit erbjudna olika boendeformer. En del har accepterat dessa erbjudanden medan andra behöver längre tid på sig. De kommer naturligtvis även fortsättningsvis att erbjudas andra former av boende, men en del av dem vill av olika skäl inte ha det.

Vissa tillhör inte heller Stockholms stad, utan de är bosatta i andra kommuner. Det pågår också en diskussion som vi har tagit upp inom Kommunförbundet Stockholms län om kranskommunernas ansvar för hemlösa människor.

Det finns en kontakt etablerad med de hemlösa, och det pågår en diskussion med dem om de själva kan tänka sig att bo i Skrubba eller Gubbängen, så att de verkligen flyttar dit och inte till något annat ställe.

Anförande nr 26

P e t e r L u n d é n - W e l d e n (m): Då tackar jag borgarrådet för det. Jag ska själv träffa de hemlösa i nästa vecka. Då kommer jag alltså att kunna säga till dem att idrottsförvaltningen inte har någonting emot att Gubbängen används för denna husvagnsuppställning. Vi i kommunen kommer att bereda tillfälle för de hemlösa att vistas där. Socialtjänstförvaltningen arbetar för att försöka att skapa lågtröskelboende för de hemlösa. Man börjar nu reagera efter att detta har pågått under en ganska lång tid.

Jag tycker att det är lite bekymmersamt när en förvaltningschef från idrottsförvaltningen uttalar att man inte vill ha de mest utsatta i närheten av övrig verksamhet. Det tyder inte på en människosyn som jag tycker att vi ska ha när det gäller de sämst ställda i staden.

Anförande nr 27

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Det är ju så, Peter Lundén-Welden, att de hemlösa bodde i husvagn även under den förra mandatperioden.

Men jag tycker att det är lite otrevligt att du talar om en person som inte är närvarande i salen, speciellt som han själv i morse när jag talade med honom inte känner igen sig i det som citeras i Dagens Nyheter. Han har inte sagt att de hemlösa inte är välkomna. Det tycker jag att fullmäktige gott kan få höra och ta till sig.

Att de hemlösa har fått erbjudanden är ingenting som har skett nu. Det förs kontinuerliga diskussioner med dem som bor i husvagnar. Det finns husvagnsläger på flera ställen, och man har i olika utsträckning i stort sett daglig kontakt med de människor som bor där. Men en del vill absolut inte ha med socialtjänsten att göra. Därför har man också engagerat andra som ska ha kontakt med de hemlösa. Och det är inget som har skett nu, utan det har skett kontinuerligt.

Ordningsfråga

Anförande nr 28

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Ordförande! Eftersom jag hade fått information om att jag skulle få ställa frågan först till finansborgarrådet och jag inte får det, vill jag bara säga till fullmäktige: När skolborgarrådet inte är här och det rör en fråga som handlar om socialdemokraternas 99 vallöften och vad som nu gäller tycker jag att finansborgarrådet ska svara på en mycket generell fråga. Jag kan inte förstå hur man kan hänvisa till skolborgarrådet som inte behagar vara närvarande trots att kommunallagen stadgar att hon ska vara det.

Jag vill väcka min fråga, eller också vill jag veta när skolborgarrådet kommer.

Anförande nr 29

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Ordförande, fullmäktige! Jag utgår ifrån att skolborgarrådet kommer. Generellt skulle alla frågor kunna ställas till finansborgarrådet som har det övergripande ekonomiska och verksamhetsmässiga ansvaret.

När vi har diskuterat den här typen av frågor med er moderater har ni varit väldigt tydliga mot oss och sagt: Vi vill kunna ställa frågor till de borgarråd som har föredragningskyldighet i sakfrågorna. Det här är en förskolefråga som handlar om barnomsorgen. Det är klart att det borgarrådet som är föredragande på det området ska svara på dessa frågor.

Anförande nr 30

Borgarrådet S ö d e r l u n d (s): Ordförande! Jag tycker att det här är intressant när det gäller demokratisyn och annat. Debatten under förra veckan i Stockholm handlade väldigt mycket om Socialdemokraternas vallöfte om minskade barngrupper och hur det står sig i förhållande till barnköernas växande. Då behöver man inte vara så oerhört intelligent för att förstå att oppositionen, som har rollen att ställa frågor till majoriteten, på måndagen vill väcka den frågan.

Finansborgarrådet hänvisar då till skolborgarrådet som har anmält att hon inte tänker närvara på frågestunden i dag. Jag vet inte varför hon inte är här. Jag har inte fått något svar på frågan varför hon inte tänker närvara. Hon har sagt att hon inte ska vara med under frågestunden och interpellationsdebatten.

Vi ska diskutera SPO här senare i kväll och demokratifrågor. Vad tycker finansborgarrådet att oppositionen ska göra? Skolborgarrådet har anmält att hon inte tänker vara

här. Hela debatten i medierna handlar ju om barnköerna och Socialdemokraternas 99 vallöften. Varför kan jag inte väcka den principiella frågan till finansborgarrådet? Vad har jag för alternativ? Annars självdör ju frågan, det vet alla människor. Om två veckor pratar man om någonting annat. Det kan ju vara taktik också, eller hur?

Anförande nr 31

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Det är rätt häftigt, tycker jag. I ena sammanhanget kritiserar Moderaterna mig för att vara för dominant och för att vilja kontrollera allt och alla. När vi nu har en tydlig fördelning av sakfrågorna är naturligtvis barngruppernas storlek i Stockholm en fråga och barnomsorgsgarantin är en annan fråga som inte har inte med 99-punktprogrammet att göra.

Mikael Söderlund får väl bestämma karaktären på sin fråga. Alla vet att dessa vallöften gäller för hela mandatperioden. Du får bestämma dig för vilken av frågorna som du vill ställa och till vilket borgarråd.

Anförande nr 32

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Den fråga som jag hade velat ställa rörde stadsdelsnämnderna. De sorterar under finansborgarrådet. Där finns det handläggare som hänvisar till Socialdemokraternas vallöften. Det är dem som Annika Billström har gått till val på.

Eftersom Annika Billströms skolborgarråd inte behagar att vara närvarande under frågestunden måste jag kunna väcka den typen av generell fråga till finansborgarrådet. Det är min uppfattning.

Anförande nr 33

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Jag ska vara tydlig mot Mikael Söderlund. Om du vill ställa en fråga till mig om en av de 99-punkterna som handlar om att man ska minska barngrupperna i förskolan får du naturligtvis göra det. Barnomsorgsgarantin är ingen punkt i 99-punktsprogrammet. Det är väldigt viktigt att vara tydlig på den punkten.

Att Mirja Särkiniemi för länge sedan har anmält att hon inte kan närvara i dag må ju inte skuldbelägga vare sig henne eller någon annan. Jag sade tidigare i mitt inlägg att du måste välja vilken av frågorna du vill ställa. 99-punktsprogrammet är ett socialdemokratiskt program, och det är klart att jag har det yttersta ansvaret för det programmet. Så är det.

Anförande nr 34

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Då vill jag ställa den frågan som jag också har anmält.

Anförande nr 35

O r d f ö r a n d e n : Vi i presidiet jobbar exakt efter de regler som gruppledarna har kommit överens om. Vi jobbar exakt likadant som vi gjorde under den förra mandatperioden. Någon gång händer det att borgarråden av olika anledningar måste vara borta, och det måste man ha förståelse för. Såvitt jag minns kan man inte ställa frågor till borgarråd som inte närvarande. Det är de regler som vi har jobbat efter hittills. Om gruppledarna kommer överens om några andra regler ska presidiet självfallet följa dem. Det finns ingen anledning för oss att vid sittande bord andra dessa regler.

Anförande nr 36

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Jag uppfattade det så att finansborgarrådet i dag är beredd att svara på frågan om de 99 vallöften och om hur löftet om mindre barngrupper ska infrias, och det är den fråga som jag vill ställa.

Fråga nr 2. Hemlösa

Anförande nr 37

M a d e l e i n e S j ö s t e d t (fp): Kommunfullmäktigevänner! Med stigande förvåning har jag som gubbängsbo följt debatten som pågick här innan då man diskuterade hur olika förvaltningschefer och tjänstemän tycker hit och dit. En aspekt i diskussionen om husvagnsläget vid Hökarängsbadet är: Vad tycker stockholmarna och de som bor i söderort?

Då kan jag tala om att vi som bor i söderort tycker att detta är ett problem. Dessa människor saknar någonstans att bo, vilket de behöver stöd och hjälp för. Men det handlar också om människor som bedriver en omfattande kriminalitet, och det är ett stort problem.

Socialborgarrådet säger att detta inte är något nytt under solen. Nej, just det. Vi har varit oerhört förvånade över den passivitet som under det senaste året har präglat socialborgarrådet i denna fråga.

Dessa människor uppehöll sig vid Högdalstippen, men de kunde inte vara kvar där, så man skickade dem vidare. Jag skulle vilja veta vad socialborgarrådet har gjort under det senaste året för att hitta en lösning på det här problemet som inte innebär att man placerar dessa människor i ett tätbebyggt område.

Anförande nr 38

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Ja, Madeleine Sjöstedt, Stockholms stad är ganska tätbebyggt, och där det inte är bebyggt har man tänkt sig att bygga inte mindre än 20 000 lägenheter. Därför är det inte så lätt att hitta passande områden i Stockholms stad.

Någon annan kommun är inte villig att ta emot dessa människor. En grannkommun hotade tvärtom att sätta upp stängsel för att de inte skulle kunna ta sig över kommungränsen.

Det finns mycket som har gjorts. Jag tror att om Madeleine Sjöstedt tänker till så inser hon det. Oavsett var man placerar de hemlösa tycker alla att det är jättebra eftersom de behöver någonstans att bo, men inte nära mig. Så har det varit i alla diskussioner som har förts.

Platser där vi kan bygga mindre enheter växer inte heller på träd, något som förvaltningen har i uppdrag att göra för dem som det dröjer länge för innan de kommer så långt som till en lägenhet. Man måste komma ihåg att flera av dem som bor i husvagnar har gjort det under långa tider, och de har också valt att göra det på grund av olika skäl. Det är olika individer som ser olika ut. Ingen är lik den andra. Alla personer har olika skäl. Självklart är det så.

Men det är en ganska lång väg innan de kan tänka sig att bo i en lägenhet. Så är fallet för flera av dem. Då har vi sagt att man under den tiden naturligtvis måste föra en dialog med dessa människor. Det har man gjort i de olika stadsdelarna. I något fall har de också antagit det erbjudande om boende som de har fått. I andra fall har de inte gjort det av det skälet att de inte vill uppge namn och personnummer. De kanske har varit efterlysa av polisen. I vissa fall har inte i Stockholms stad varit den senaste mantalsskrivningsorten, utan de har varit skrivna i en annan kommun, och då har det inte funnits något intresse av det.

Anförande nr 39

M a d e l e i n e S j ö s t e d t (fp): Jag är fullt medveten om alla problem som kringgärdar detta. Det går att räkna upp hur många som helst. Ett problem är att dessa människor finns och måste erbjudas någonting.

Jag kan tala om för borgarrådet Olofsson att dessa människor inte har kontaktas, varken av stadsdelsnämnden eller av någon från din förvaltning. Ingen har närmat sig dem. Alla bara pratar om dem, men ingen pratar med dem och frågar: Vad vill du ha? Det har ju på sistone de facto gått att få ut några i lägenheter. Det är den stadsdelsnämnd som sitter med Svarte Petter där dessa människor råkar bo.

Jag anklagar dig. Vad ni har gjort under de två år som dessa människor har bott i sina husvagnar är ingenting, skulle jag vilja säga. När man väl kommer på någonting vet man inte vilket utrymme som de ska erbjudas, utan då föreslår man området bredvid Gubbängens idrottsplats. Jag föreslår att Margareta Olofsson ska se hur det ser ut där. Alla våra barn ska gå förbi husvagnsläget när de nu på vintern går till skridskobanan. Detta är väldigt problematiskt.

Finns det inget ställe i hela Stockholm där dessa människor kan erbjudas att ställa upp sina husvagnar som inte ligger precis inpå andra människors knut?

Anförande nr 40

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Enligt de regler som finns är detta stadsdelens ansvar. Stadsdelarna hade naturligtvis kunnat åstadkomma denna samorganisation tidigare, eftersom det rör sig om ett fåtal stadsdelar.

Jag håller inte med dig, och jag vet att du är okunnig i frågan, eftersom du kan stå här och säga att ingen har pratat med dessa människor. Alldeles nyss talade jag om att vi vet vad de flesta heter, hur gamla de är, var de kommer ifrån och var de senast var skrivna. Vi har haft mycket kontakter med dem. Några har accepterat erbjudna platser, men sedan av olika skäl återgått till att bo i husvagn. Skälen till det är många och individuella.

Du ger uttryck för precis det som alla andra gör: Fixa något, men inte i närheten av där jag bor.

Anförande nr 41

M a d e l e i n e S j ö s t e d t (fp): Antingen är man borgarråd med ansvar, eller också är man borgarråd utan ansvar. Margareta Olofsson väljer nu att vara ett borgarråd utan ansvar.

Om stadsdelsnämnden inte kan lösa en sak måste det vara socialborgarrådets uppgift att se till att man hittar en lösning. Detta har inte gjorts av förklarliga skäl. Stadsdelsnämnderna är ju ganska små.

Jag gillar verkligen inte när man säger att dessa människor inte kan vistas i närheten av mig utan att de ska bo i närheten av någon annan. Men det kan inte var möjligt att det i denna stora stad bara finns ett ställe där man erbjuda dem att vara, och det är utanför en idrottsplats där alla barn ska åka skridskor nu under vintern. Är detta verkligen det enda stället i Stockholm som Margareta Olofsson kan komma på? Jag hävdar att hon inte har lagt ned tillräckligt mycket energi. Hon har bara låtit stadsdelsnämnderna ta ansvar och tyckt att det har varit en ganska skön arbetsfördelning.

Anförande nr 42

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Det var just därför som jag sammankallade stadsdelsnämnderna, för att man ska hitta en gemensam lösning. Dessa människor bor och flyttar runtom i olika stadsdelar.

Det har funnits många platser, Madeleine Sjöstedt, inte minst i din stadsdel Farsta där man har undersökt vartenda område som kan vara tänkbart. Det låter precis som du säger: Det är jättebra. Fixa något för dem, men vi vill inte se dem. Vi vill inte ha dem här.

Jag tycker att du ger uttryck för exakt samma sak. Jag tar mitt ansvar, men ta då ditt medmänskliga ansvar som företrädare för oppositionen.

Fråga nr 3. Utbildning i krishantering för kommunstyrelsen

Anförande nr 43

E w a S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! Med facit i hand efter det fruktansvärda som hände i Sydostasien och när det gäller utbildning i krishantering för kommunstyrelsen hade jag för ungefär ett och ett halvt år sedan förmånen att delta i ett studiebesök ute vid räddningsskolan i Rosersberg. I samband med det besöket fick jag med mig ett erbjudande tillbaka till Stockholms stad, nämligen att kommunstyrelsen skulle kunna få en avgiftsfri utbildning i krishantering.

Jag överlämnade det ärendet till den person som då fanns på stadsledningskontoret, Johan Ödmark, och han försökte få gehör för idén att kommunstyrelsen skulle genomgå den här utbildningen. När han slutade överlämnade han ärendet vidare till stadsdirektören som lovade att agera i frågan.

Nu har vi inte fått någon sådan utbildning. Jag undrar vad det är som händer. Varför har man inte agerat i den här frågan?

Anförande nr 44

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Ordförande, fullmäktige! Jag tycker att det är väldigt positivt att Ewa Samuelsson tar upp frågan om krishantering. Jag tror att vi har fler erbjudanden. Vi har Ewas erbjudande från Rosersberg och också ett erbjudande från Militärhögskolan. Det är klart att det är viktigt att redan nu i vår genomföra den här typen av utbildning och att kombinera de teoretiska kunskaperna med direkta rollspel som gäller specifika situationer.

Inom den närmaste tiden återkommer vi till kommunstyrelsen med ett sådant erbjudande.

Anförande nr 45

E w a S a m u e l s s o n (kd): Det var just ett sådant erbjudande som man hade här som innehöll både teori och praktik. Som sagt, skulle vi inte behöva att betala för den här utbildningen, utan vi skulle få den avgiftsfritt.

Då tänker jag på en sak som borgarrådet för inte så länge sedan sade i debatten. Hon sade att varje felaktigt använd skattekrona är en stöld från medborgarna. Vi hade alltså inte behövt att betala för utbildningen. Den kunde ha genomförts för över ett år sedan. Då hade vi haft den som grund nu när den fruktansvärda katastrofen inträffade.

Jag tycker att det är oacceptabelt att man inte har tagit tag i den här frågan under så lång tid och inte erbjudit denna utbildning till oss som ändå sitter i kommunstyrelsen som ju är krisledningsnämnd.

Anförande nr 46

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Ewa Samuelsson, jag förstår inte vad som är problemet. Den redovisning som har gjorts till kommunstyrelsen, till samtliga gruppledare i stadsdelsnämnderna och till andra visar att Stockholms hade och har en mycket god beredskap. Tack och lov har vi kunnat hantera denna fruktansvärda katastrof på ett professionellt sätt. Det gäller framför allt stadsledningen och alla berörda i stadsdelsförvaltningsorganisationen.

Jag hoppas att erbjudandet kvarstår. Varje skattekrone ska användas effektivt. Vi har inte någon som helst motsatt uppfattning. Nu fullföljer vi krisberedskapen och krishanteringen för kommunstyrelsen.

Vän av ordning kan naturligtvis säga att det är förfärligt att detta inte har gjorts tidigare. Jag är beredd att hålla med om det. Men det som är det viktiga är att man är konstruktiv. Därför kommer denna utbildning att genomföras också för oss som är politiskt förtroendevalda.

Anförande nr 47

E w a S a m u e l s s o n (kd): Jag tror att det är oerhört viktigt att man understryker vikten av en sådan här utbildning som innehåller både teori och praktik. Vi hade ju en övning med brandförsvaret som var mer teoretisk. Vid det tillfälle som jag var med var det tyvärr alldeles för få från kommunstyrelsen som deltog.

Det som jag tycker är anmärkningsvärt är att jag inte ens har fått något svar. Det har sagts att man var på gång, att man höll på att planera och att detta skulle ske. Men det har tagit ett och ett halvt år. Nu är jag glad över att höra att man planerar, men – med facit i hand – har det tyvärr redan hunnit hända en svår katastrof innan utbildningen var genomförd.

Anförande nr 48

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Jag förstår inte vad du är ute efter, Ewa Samuelsson. Naturkatastrofen i Asien drabbade oss alla. Vi vet att politiker och framför allt de professionella tjänstemännen i våra stadsdelsförvaltningar samt berörda inom socialtjänsten, hos brandförsvaret och hos stadsledningen har skött arbetet på ett fantastiskt sätt från första stund, från den 26 december 2004. Vi kommer långsiktigt att behöva vara aktiva och beredda på att kunna ta hand om det fortsatta arbetet till följd av naturkatastrofen.

Att ställa naturkatastrofen mot en krisberedskapsutbildning tycker jag känns oerhört obehagligt. Denna utbildning är planerad och kommer att genomföras. Det viktigaste av allt är den praktiska kunskapen och rollspelen.

Fråga nr 4. De 99 vallöftena

Anförande nr 49

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Jag är så glad över att jag får ställa den här frågan om de 99 vallöftena. Ett mycket framträdande vallöfte var ju att det skulle bli minskade barngrupper i våra förskolor, och det blev jag särskilt glad för eftersom jag har barn i förskolan.

Jag har förstått att det så här efter julen runtom i stadsdelarna finns rekordlånga köer till barnomsorgen. Det finns föräldrar som utlovats en barnomsorgsplats i januari, men som inte får det förrän eventuellt i mars. Köerna är mycket långa, och ilskan och frustrationen är väldigt stor.

Jag har noterat att en av medarbetarna i en av stadsdelsnämnderna säger att de politiska budskapen går stick i stäv mot varandra. Vi hade börjat minska på barngrupperna, men nu har vi tvingats att ändra på det och fyllt upp till maxgränsen på våra förskolor, säger någon i Vällingby.

Det är med anledning av detta som jag skulle vilja ställa frågan: Gäller vallöftet fortfarande och hur ska det i så fall infrias?

Anförande nr 50

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Ordförande, fullmäktige! Under de här åren har vi tillskjutit sammanlagt ytterligare 2 miljarder till stadsdelarna. Vi prioriterar barngrupperna. Enligt den statistik som vi har tillgång till från 2003 och 2004 är det i genomsnitt ungefär ett barn färre per grupp. Det fanns ingen statistik för 2001 och 2002, så där kan vi inte jämföra riktigt.

Det finns en annan del i detta. Förutom att minska barngrupperna har vi under både 2003 och 2004 byggt ut med ungefär hundra nya förskoleavdelningar. Så det är en mycket tydlig politiskt prioriterad fråga. Vi fullföljer den och kommer att lämna en redovisning till medborgarna i samband med valet 2006.

Anförande nr 51

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Jag håller fast vid verkligheten, så får Annika Billström kommentera mål, visioner, fluff och sådant. Före valet visste alla om att det skulle bli minst tusen extra barn varje år i förskolan bara på grund av *babyboomen*. Dessutom visste vi att maxtaxan skulle få de följderna att många fler barn skulle gå i förskolan. Allt detta planerade vi för och byggde ut barnomsorgen därvidlag.

Sedan lovade Annika Billström desperat att man också skulle minska barngrupperna. Det sker nu inte. Det finns inte någon sådan statistik som Annika Billström hänvisar till. Vi har haft en statistik sedan tidigare som man har slutat att använda sig av. Den pekade på att barngrupperna inte har minskat.

Är det inte så här, Annika Billström, att ni helt cyniskt har låtit barnköerna växa i barnomsorgen under den här tiden för att försöka att visa mig i fullmäktige att barngrupperna minskar? Under tiden är det hundratals föräldrar som inte får någon barnomsorgsplats.

Anförande nr 52

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Om ni, när det gäller förskoleutbyggnaden och nya avdelningar, hade vetat i flera år att det skulle födas tusen barn årligen, då är frågan: Varför jobbade ni inte både praktiskt och strategiskt efter detta? Det var ju vi som efter valet 2002 fick ta tag i frågan, tillsätta lokalgruppen, få i gång byggandet och se till att parallellt jobba med fler utbyggnader av förskolan och minska barngrupperna.

Det säger sig självt att när man ökar både de personella och ekonomiska resurserna till stadsdelarna ger det resultat. Er politik är dessvärre inte trovärdig på den punkten med tanke på de skattesänkningar ni hela tiden jobbade med för att genomföra.

Vi har kontroll på detta. Vi vet att i början av året ökar antalet barn som söker till förskolan. Vid valet 2006 kommer vi att redovisa vårt resultat.

Anförande nr 53

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Herr ordförande! Jag vet inte vilken planet finansborgarrådet befann sig på mellan 1998 och 2002. Du var i varje fall inte i den här fullmäktigesalen, och du läste inte handlingarna. Vi byggde ut barnomsorgen, det vet ju alla människor. Vi planerade för den ökade inflyttningen till Stockholm. Vårt adelsmärke var att försöka att planera för en växande stad på alla områden.

Annika Billström kan väl förklara för mig vart dessa föräldrar ska ta vägen med sina barn. I Vällingby, flera innerstadsdelar och runt om i Stockholm växer köerna, och föräldrarna har inte någonstans att placera sina barn. Det är verkligheten 2005.

Man kan kivas om vem som satsat mest pengar. Vi byggde ut barnomsorgen. Köerna var inte så här långa när det var vi som bestämde, Annika Billström. Så svara på frågorna: Vart ska föräldrarna ta vägen? Vilket vallöfte gäller, minskade barngrupper eller det som tidigare var ett löfte från Stockholms stad och som vi höll varje år, att barnomsorgsgarantin skulle gälla? Den innebar att man inom tre månader skulle få en plats i förskolan. Vad är det som gäller? Enligt handläggarna är det inte detta som gäller längre. Man vet inte vad som gäller över huvud taget. Jag tror att de flesta vill ha ett besked.

Anförande nr 54

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Vi är konsekventa och uthålliga. Jag tänker bara svara på en av de frågor som du ställer, nämligen frågan om vallöftet om minskade barngrupper i förskolan. Det gäller. Vi kommer att fullfölja satsningen. Vi bygger kraftfullt ut nya avdelningar, och samtidigt minskar vi också barngrupperna. Det är den största satsning som någonsin har gjorts.

Vi är överens om att förskolan och skolan är oerhört viktiga livskvalitetsfrågor för de företag som väljer att etablera sig i en huvudstadsregion som vill växa.

Fråga nr 5. Demokrati i stadsdelsnämnderna

Anförande nr 55

Pär Hommerberg (fp): "Demokratin är ett värdesystem som ska genomsyra hela samhället – inte bara på valdagen. – – – Men den svenska demokratin behöver stärkas. Vi vill öka valdeltagandet och verka för att fler ska kunna ha ett politiskt förtroendeuppdrag." Det här kan man läsa på Socialdemokraternas hemsida under avsnittet *Vår politik A till Ö*.

Då kan man fundera över om borgarrådet tycker att det är ett rimligt arbetssätt för stadsdelsnämndspolitiker och fritidspolitiker att vid sittande bord få en verksamhetsplan utdelad till sig för att kvickt fatta beslut.

Anförande nr 56

Borgarrådet Rönngren (s): Ordförande, fullmäktige! När det gäller det som Pär tar upp om principerna om förtroendevalda är det mycket viktigt att slå fast att vi behöver fler förtroendevalda. Om man tittar bakåt i tiden har antalet förtroendevalda minskat beroende på hur ansvarsfördelningen har sett ut på de olika parlamentariska nivåerna. Organisationsförändringar och möjligheter att delegera har också gjort att frågorna på vissa håll har koncentrerats. Det har medverkat till att det har blivit färre förtroendevalda, vilket i förlängningen leder till en försämrad demokrati.

Du tog upp frågan om det var rimligt att fatta beslut vid sittande bord. Utan att veta vad det handlar om i sakfrågan är principen alltid att man ska ha god tid på sig innan. Sedan är det inte min uppgift att överpröva hur en nämnd agerar. Det är ju viktigt att var och en som sitter i en stadsdelsnämnd, förvaltningsnämnd eller i en bolagsstyrelse har de förutsättningar som behövs för att man ska klara uppdraget.

Anförande nr 57

Pär Hommerberg (fp): Det har hänt i varje fall i två stadsdelsnämnder, Maria-Gamla Stan och Rinkeby, att man har fått ta ställning till ärenden vid sittande bord. Jag tycker att det är allvarligt. Demokrati är viktigt, och det är angeläget att få fler att ägna sig åt politik. Därför skulle jag vilja veta om det finns någon tanke om hur man ska kunna säkerställa en rimlig möjlighet att gå igenom handlingarna.

När det gällde den här verksamhetsplanen sades det: Det gör ingenting att ni inte får vår verksamhetsplan i tid, för ni kommer ändå inte att rösta för den. Man kan ju hoppas att det finns någon sorts systematik i det hela, så att vi slipper att drabbas av detta igen.

Anförande nr 58

Borgarráðet R ö n n g r e n (s): Ordförande! Som sagt var vet jag inte vad som har skett och vad som är bakgrunden till det som du beskriver. Men rent principiellt och generellt är det oerhört viktigt att förtroendevalda har goda förutsättningar för att klara sina uppdrag. En viktig del är då att man får tillfälle att läsa igenom handlingar och annat.

Vi har fortsatt det arbete som har pågått sedan många år tillbaka med att se till att informationen blir mer tillgänglig över nätet. Det är många stadsdelsnämnder som vid sidan av den formella ärendehanteringens lägger ut information på nätet som man kan hämta hem. Det är nu också möjligt att ta del av kommunstyrelse- och fullmäktigehandlingar på nätet för att man ska kunna följa och delta i debatten.

Min uppmaning är att man ska följa de goda exemplen när det gäller hur man jobbar för att öka tillgängligheten och öka de förtroendevaldas möjligheter att både diskutera och debattera. I detta ingår att man för samtal över majoritets- och oppositionsgränserna för att försöka att komma överens.

Anförande nr 59

P ä r H o m m e r b e r g (fp): Tack för det svaret. Min sista fråga är då om ni har någon tanke på att gå ut med någon form av riktlinjer, så att vi i alla stadsdelsnämnder har en sportslig chans att läsa – i det här fallet – majoritetens förslag till verksamhetsplan.

Anförande nr 60

Borgarráðet R ö n n g r e n (s): Det finns ju ett regelverk om detta. Kommunallagen reglerar på vilket sätt handlingar ska skickas ut och sådant. Men det räcker inte. Där sägs i princip att man bör ha sammanträdeshandlingarna dagen innan.

Detta är någonting som man borde ta upp i inledningen av varje mandatperiod eller inför varje arbetsår. Då kan ledamöterna gemensamt diskutera vilka arbetsförhållanden som ska råda i den nämnd som man sitter i, eller om det gäller ett bolag, en förvaltningsnämnd eller en central facknämnd. Det är viktigt att man är överens om dessa principer. Är man överens är det mycket enklare för alla att läsa in ärenden och delta i debatten, det håller jag med om.

Fråga nr 6. Hundrastområdenas gränser och kontakten med polisen

Anförande nr 61

H a r d y H e d m a n (kd): En del av er minns kanske en skämttecknare som hette Gurr. En av hans mest kända skämtteckningar föreställer en man som ligger på marken. Över honom står en hund lutad. En liten bit därifrån står hundägaren och säger: Ligg still, han vill bara hälsa.

För en tid sedan var det en ryttare som blev anfallen av fyra herrelösa hundar på Gärdet. Hästen började skena och en av hundarna bet hästen. Ryttaren trillade av. Det

var inte så märkligt i och för sig, det kan ju hända på alla möjliga ställen. Men sedan tillfrågades en polis om hur det låg till med det här. Då svarade han: Om det är ett hundrastområde behöver man inte ha hunden i band. Polisen visste alltså inte om Gärdet var ett hundrastområde eller inte.

Jag bor på Söder, och där tror ungefär hälften av alla hundägare att hela Söder är ett hundrastområde. Bortsett från det har stadsdelen gjort en kryptisk karta som finns placerad vid sjön där det står att det är hundrastområde, men det är ingen som ser var gränserna går.

Nu vill hundarna vara fria, men det finns också människor som vill vara fria. Och jag undrar: Finns det regler för hur stadsdelarna ska meddela hundrastområdenas gränser till polisen?

Anförande nr 62

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande, fullmäktige! Jag måste medge att jag inte har någon aning. Men jag kan lova att det är det första som min efterträdare Leif Rönngren tar itu med på måndag morgon.

Anförande nr 63

H a r d y H e d m a n (kd): Det var roligt att höra. Då får det nuvarande demokratiborgarrådet undersöka det ordentligt, så att stadsdelarna beordras att tala om för närpolisdistrikten var gränserna går för hundrastområden, så att alla de människor som inte vill bli slickade i ansiktet av en hund slipper det.

Fråga nr 7. Stöd till brottsofferjourerna

Anförande nr 64

R o l f K ö n b e r g (m): Ordförande, fullmäktige! Jag har en fråga om brottsofferjourer. I fjol upplevde man på Spånga-Kista brottsofferjour en kraftigt ökad belastning, tyngre kriminalitet och fler brottsoffer, totalt över 700. Inför 2005 ansökte man om 520 000 kr, men man fick bara 405 000 kr. Det är en bantning på över 20 % jämfört med det belopp som man ansökte om och Realt en nedskärning på mellan 3 och 4 %. Det gäller kostnader för en deltidsanställd person och en lokal.

Nu är jouten nedläggningshotad. Och då undrar jag om det ansvariga borgarrådet är beredd att göra något för att inte brottsofferjourerna i allmänhet och för att inte brottsofferjouten i Spånga-Kista i synnerhet ska behöva läggas ned. Det är det man står inför om ingenting händer.

Anförande nr 65

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Rolf Könberg, det är många organisationer och föreningar som ansöker om pengar ur de pengar som finns hos organisations- och föreningsutskottet inom socialtjänsten. De flesta ansöker om mer än vad de får. Det är väldigt få förunnat att få så mycket som de vill ha. Så har det också varit med

brottsofferjouren i Spånga-Kista. Alla brottsofferjourer har fått samma belopp. I jämförelse med vad man har haft tidigare rör det sig om en liten marginell nedskärning som knappast kan märkas. Det är helt riktigt att ni inte fick det som ni hade ansökt om.

Däremot har vi tittat på möjligheter att utveckla ett samarbete där man kan ha stödcentrum tillsammans med kompetensfonden och utveckla det arbetet och driva det vidare. För många är brottsofferjourerna till stor nytta. Detta är ett sätt utnyttja möjligheterna att tillföra resurser och framför allt ytterligare kompetens.

Anförande nr 66

R o l f K ö n b e r g (m): Ordförande! Jag är säker på att detta i formell mening innebär likabehandling av alla brottsofferjourer, men jag beskrev problemet ganska tydligt i min fråga. Behoven ökar samtidigt som stadens stöd minskar till denna oerhört viktiga verksamhet som bygger på lokal närvaro och att människor i de här bostadsområdena ska hjälpa brottsoffer i det egna området. Lokal närvaro och ett stort ideellt engagemang är det som präglar brottsofferjourerna. Nu är de hotade, även om ni ägnar er åt en formell likabehandling.

Sedan är jag inte förvånad över att du även i det här ärendet lyckades få in kompetensfonden, eftersom det är svaret på alla frågor oavsett vad saker och ting handlar om.

Min poäng är att staden måste ta ett eget ansvar för den ordinarie verksamheten. Det rör sig om en liten kostnad, men brottsofferjourerna har en oerhört stor betydelse för de enskilda medborgarna. Antingen har staden eller har inte ett grundläggande skyddsnät för brottsoffer. Det här är en kommunal angeläget som måste skötas på det sättet. Vi måste göra mer också utanför kompetensfonden.

Anförande nr 67

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Jag håller med om att det är en viktig verksamhet. Brottsofferjourerna gör mycket gott och har ett brett samarbete med organisationer och i vissa fall med näringslivet. Det är lite olika hur de är uppbyggda.

Vad jag vet fungerar också stödcentret på Järvafältet väldigt bra och har kommit väldigt långt. Man tycker kanske därför att man borde få mer pengar.

Man kan säga vad man vill, men så länge vi har kompetensfonden tycker jag att det är viktigt att ta chansen att utnyttja de pengarna för att bygga upp en ny och något annorlunda verksamhet än vad man hade tidigare. Det skulle göra det möjligt att utveckla kompetensen hos alla aktörer som finns med i det här arbetet.

Det är ett kommunalt ansvar, och vi tar det. På det sättet utnyttjar vi de möjligheter som står oss till buds.

Anförande nr 68

R o l f K ö n b e r g (m): Ordförande, fullmäktige! Jag är säker på att i det mycket akuta och nedläggningshotade läge som den här brottsofferjouren befinner sig i är alla insatser från borgarrådet Olofsson välkomna, även om de skulle inkludera kompetensfonden, som ju ändå är och förblir en mycket tillfällig form som knappast kan ge verksamheten den stadga och stabilitet som man behöver och är förtjänt av.

Jag uppfattar det som att borgarrådet Olofsson ändå är beredd att göra mer för brottsofferjourerna runt omkring i staden så att de kan fortsätta sin viktiga verksamhet, för det vore oerhört angeläget. Problemet är att signalerna från staden är: När verksamhetens behov ökar, när kriminaliteten blir tyngre och när brottsoffren blir fler, då sänker man realt stödet till dessa viktiga verksamheter i det civila samhället. Det är fel signal, och det vore bra om det skickades en ny signal.

Anförande nr 69

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Rolf Könberg, det är väl ändå ett märkligt sätt att resonera, att man sänker ett bidrag realt som man har ansökt om men aldrig tidigare vare sig har fått eller haft – jo, så är det. Ni har inte haft de pengar som ni ansökte om, 550 000 kr eller vad det var. Förra året hade ni 404 000 kr, och det får ni i år också. Det är alltså inte fråga om någon sänkning.

Däremot vill ni göra mera och tycker att ni har större behov. Det kan jag förstå, och det tycker jag är bra. Brottsofferjourerna har nu funnits ett tag, och man har börjat att hitta formerna och ett bättre sätt att arbeta. Det kräver kanske lite mer resurser. Vi vill stödja det arbete om man gör i brottsofferjourerna. Därför utnyttjar vi kompetensfonden så länge som vi har den möjligheten. Kan man hitta former för att utnyttja de pengar som finns är det inget hinder att ansöka om dem.

Fråga nr 8. Stadsdelsnämndernas ansvar för barnomsorgsgarantin

Anförande nr 70

Borgarrådet B j ö r k l u n d (fp): Ordförande! I en artikel i Dagens Nyheter häromdagen berättades det om en familj som bor i Skarpnäck, och den har blivit hänvisad till en dagisplats i Rinkeby. Man kan fundera om det är ett rimligt sätt att uppfylla barnomsorgsgarantin. Familjen skulle alltså ha fyra timmars restid fram och tillbaka. Jag antar att borgarrådet, precis som jag, tycker att dagisplatsen normalt sett bör ligga närmare där man bor.

Man har hamnat i utbyggnadspanik. Det är svårt att få fram platser i tid. Den socialdemokratiska majoriteten anslog för något år sedan ett nybyggnadsbidrag. Den stadsdel som bygger nya platser får ett stimulansbidrag för detta, och vi har understött det bidraget. Det är ett sätt att få fart på nybyggnationen.

Men det räcker inte. Det finns många privata dagis i staden. En tredjedel av daghemmen är privata. De skulle också kunna byggas ut med fler platser, men de får inte del av det här bidraget. Och min fråga är: Skulle skolborgarrådet kunna ge besked om

ifall privata dagis skulle kunna få del av nybyggnadsbidraget när de är beredda att bygga nytt?

Anförande nr 71

Borgarrådet S ä r k i n i e m i (s): Fallet i Skarpnäck stämmer inte, utan där hade man sagt att familjen inte skulle hänvisas till Rinkeby, så man hade inte gjort det, det vill jag klargöra.

När det gäller barnomsorgsgarantin har SLK träffat innerstadens alla fem stadsdelsnämnder. Enligt rapporten från det mötet kommer man att hålla garantin.

Principiellt tycker jag inte att det är fel att betala ut stimulansbidrag till enskilt drivna förskolor när vi behöver bygga ut barnomsorgen. Däremot pågår det ett arbete där man tittar juridiskt på detta. Vi måste ju hitta ett sätt att göra det lagenligt. Det tycker jag är väldigt viktigt. Så det är mitt svar på frågan.

Anförande nr 72

Borgarrådet B j ö r k l u n d (fp): Ordförande! Detta är ju otroligt märkligt. Jag väckte det här förslaget i februari i fjol. Det är snart ett år sedan. Så juridiskt komplicerat är inte det här, tvärtom. Kommunala förskolor får ju det här bidraget, och då skulle det bli lika villkor. Vilken paragraf skulle det vara som krånglade till det? Det är Socialdemokraternas modell, att kommunala förskolor får bidraget, som gör att villkoren är olika för kommunala och privata förskolor. Lagen föreskriver att det ska vara lika villkor. Vad är det som är juridiskt krångligt med detta? Och varför tar det ett år att utreda?

Anförande nr 73

Borgarrådet S ä r k i n i e m i (s): Ärendet är på väg till kommunstyrelsen, Janne Björklund. Jag lovar att det kommer alldeles snart.

Än så länge har man inte hittat någon juridisk möjlighet, men vi vill att man ska göra det. Vi kan ju se på det som har hänt på Lidingö. Där har kommunen anmälts på grund av att man har gett bidrag till en enskilt driven skola, och det kommer att bli en rättsprocess om det. Det är intressant att också titta på omvärlden. Men principiellt har jag ingenting emot detta, Janne Björklund.

Anförande nr 74

Borgarrådet B j ö r k l u n d (fp): Ordförande! Anmäld blir man som skolborgarråd vare sig man gör eller inte gör något, det lovar jag. Det kan man inte vara rädd för.

Jag hör att skolborgarrådet säger att det kommer ett förslag. Ni hade ju kunnat rösta för det för ett år sedan. Då hade ett antal privata dagis redan varit under utbyggnad, men det är ju bra att förslaget kommer nu.

Men långdra inte detta och försök inte inbilla mig att det tar ett år att utreda den här frågan! Det finns inga paragrafer i kommunallagen som skulle krångla till det. Det är

en viljesak, men det är bra att ni nu vill understödja de privata dagisen. Det är mycket bra.

Anförande nr 75

Borgarrådet S ä r k i n i e m i (s): Det är också viktigt att nämna i sammanhanget att det på onsdagens möte i ekonomiutskottet är åtta ärenden som handlar om nybyggnation eller förhyrning av nya lokaler i stadsdelarna. Enligt den rapport som jag har fått kommer det på nästkommande möte att behandlas ytterligare lika många ärenden. Detta är verkligen någonting som pågår.

§ 21 Ändring av föreskrifter i Renhållningsordningen för Stockholms kommun – tillägg (utl. 2005:1)

Förslag till taxa för hushållsavfall och därmed jämförligt avfall inkl. taxa för skrymmande hushållsavfall m.m. samt slam och latrin att gälla från och med 15 februari 2005 (utl. 2005:2)

Anförande nr 76

Borgarrådet **Gunnarsson** (mp): När vi tillträdde hade man varit utan avfallsplan och renhållningsordning i flera år. Arbetet med att förändra renhållningsordningen och avfallsplanen till ett par verktyg som styr mot både bättre miljöhantering och bättre arbetsmiljö pågår.

Vi fattade ett beslut år 2003 om en renhållningsordning. Samtidigt gav vi i uppdrag till nämnden att börja arbetet med en ny avfallsplan, vilket man jobbar med nu. Förslaget kommer att gå ut på remiss under våren och ställas ut. I förslaget hoppas vi kunna ha med en permanentning av 14-dagarshämtningen, som vi i det här ärendet kommer att göra ett försök med under året. Det är anledningen till att vi gör en ändring i renhållningsordningen samtidigt med att taxan antas.

Det viktigaste att hålla i minnet är att renhållningsordningen och avfallsplanen bygger på de EU-direktiv som vi har när det gäller avfallshantering. Där gäller det för det första att minska avfallet så mycket som möjligt. För det andra handlar det om att återanvända i så stor utsträckning som möjligt. För det tredje gäller det att materialåtervinna och för det fjärde att energiåtervinna och lägga så lite som möjligt på deponi.

Det försök vi nu gör är ett försök att hjälpa till att styra människors hantering av sina olika avfallsfraktioner så att de kan hålla kostnaderna nere. Vi har inte någon hög avfallstaxa i Stockholms stad. Tvärtom ligger vi bra till i förhållande till många andra kommuner. Taxeförslaget innebär inte heller en ökning av priset, utan det är samma pris som tidigare. Det som vi gör innebär att de som kan tänka sig att i stället få en hämtning var 14:e dag får en prisreduktion. De får pröva att använda sig av kärl i stället för sopsäckar. Det är bra också ur arbetsmiljösynpunkt.

Med detta yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut i båda dessa ärenden.

Anförande nr 77

Lotta Edholm (fp): Herr ordförande, fullmäktige! Sophantering och nedskräpning håller på att bli en viktig fråga för stockholmarna. Staden har sannolikt i modern tid aldrig varit så smutsig som nu. Klotter, nedskräpning och illa skötta återvinningscentraler präglar i dag vår stad. Jag tycker att det är sorgligt att se.

Stockholm har varit känt för att vara en av världens renaste städer. Turister har häpnat över hur rena våra parker och gator har varit. Det är nu ett minne blott. Vi möts i dag av skräp snart sagt överallt. Återvinningsstationerna är värst. Lagringen

av våra sopor har flyttat från soptunnor och soprum ut på gatan. Det som skulle ha varit en politik för att främja miljön har i stället blivit en återgång till gamla tider, när soporna slängdes direkt på marken. Miljövinsterna med systemet lyser med sin frånvaro. Vi har skapat ett system som uppenbarligen inte fungerar.

En normal politisk reaktion på detta skulle ha varit att fundera igenom vad det är som har gått snett och att sedan försöka presentera ett förslag till åtgärder. Den styrande majoriteten gör precis tvärtom. Ni tror att om man genomför samma politik fast ännu mer så kommer det att bli bra.

14-dagarshämtning av soporna – frivillig eller ofrivillig – är en sådan politisk lösning. Genom att göra det dyrare eller öka incitamenten, som det heter på politikerspråk, att hämta soporna varje vecka tror man att människor ska sortera mera. Men erfarenheterna av dagens system visar att det riskerar att bli precis tvärtom. Med halverad sophämtning riskerar vi att få fördubblad nedskräpning.

När idén om att införa 14-dagarshämtning väcktes ville Miljöpartiet först göra systemet obligatoriskt redan från början. Men sedan, när protesterna började komma in, svängde majoriteten och nu säger man att det bara är ett försök. Frågan är: Vad händer om försöket inte slår så väl ut? Vad händer om en massa människor väljer 14-dagarshämtning men sedan gör sig av med soporna på något annat sätt? Självfallet tycker många att det är jättebra att få lägre taxa, och sedan gör man sig av med soporna på det sätt som man själv vill. Risken är att det blir anarki på området och att människor lägger skräpet till exempel i stadens papperskorgar. Det är ett stort problem redan i dag. Det kanske blir så att en del – ännu fler än i dag – lägger skräpet vid återvinningsstationerna. Som vi vet är det ett stort problem redan i dag. Eller så bränner man helt enkelt upp pappersskräpet i kakelugnar och öppna spisar. Det är ett problem redan i dag i en del villaområden.

Jag tror att det förslag ni har om 14-dagarshämtning kommer att öka problemen med nedskräpningen, med råttorna och med hygien i staden i stället för att minska dem.

Anförande nr 78

Borgarrådet G u n n a r s s o n (mp): Nej, Lotta Edholm, vi tror verkligen att människor försöker att göra sitt bästa när det gäller sophanteringen! Vi tror verkligen inte att folk har tid att gå med sina soppor och lägga dem i någon annan papperskorg. Då kan man lika bra gå och källsortera det hela. Det där tror jag bara är en myt.

Detta är ett försök därför att vi vill se hur det kommer att slå i vår storstad, här i Stockholm. Det innebär också att vi måste pröva vissa sätt att hantera avfallet på. Vi har ju haft en annan hantering förut. Nu kommer vi också att använda kärthantering. Det beror till stor del också på arbetsmiljön för dem som hämtar soporna. Man ska kunna ha viss automatisering där. Det kommer också att bli många andra ändringar så småningom, eftersom vi kommer att bli tvungna att hämta det biologiska avfallet också. Det är en del av de beslut som har fattats. 35 procent av det biologiska avfallet ska återanvändas.

Anförande nr 79

L o t t a E d h o l m (fp): Herr ordförande! Jag har länge undrat i vilken verklighet Miljöpartiet egentligen lever. Det är klart att det inte är en myt att människor slänger soppor i stadens papperskorgar. Det behöver man bara gå runt i Stockholms innerstad för att se – varje dag. Det är klart att detta riskerar att öka. Vi vet att återvinningsstationerna är minisoptippar i dag på många ställen. Vi vet att människor ringer varje dag till stadsdelsnämnder, till renhållningsförvaltningen och till de olika bolagen som är ansvariga. De blir omkringskopplade, och trots att det ser för jåkligt ut svarar man där: Det är inte mitt ansvar utan någon annans!

Om man hämtar soporna var 14:e dag i stället för varje vecka så är det självklart att nedskräpningen kommer att öka. Ni har inga åtgärder i förslaget som gör att man skulle kunna komma till rätta med detta. Det blir bara värre i staden!

Anförande nr 80

A n d e r s H e l l s t r ö m (m): Herr ordförande! Vi ska alldeles strax fatta beslut i tilläggsförslaget i avfallsplanen. Om två dagar kommer renhållningsnämnden att behandla förslaget till ny avfallsplan.

Låt mig beskriva hur verkligheten ser ut för stockholmarna i dag. För ett par år sedan genomfördes ett försök med fastighetsnära källsortering i söderort. Kartonger, plast och liknande saker sorterades i platsäckar som man kunde ställa ut på gatan för avhämtning sex gånger per år, tror jag att det var. Detta gällde även en person som jag känner och som bor granne med mig – Bertil. Han var 90 år gammal då. Han är Enskedebo, han har byggt sitt eget hus och han är van att göra som de kommunala påbuden anbefaller. En dag upptäckte han att den fastighetsnära hämtningen av de här fraktionerna hade upphört. Med tre säckar på ryggen begav sig Bertil tillbaka in mot fastigheten, bara för att snubbla på den hakstege som han dagen innan hade tagit ned från taket. Den 90-årige mannen med säckar på ryggen föll handlöst mot marken utan att kunna ta emot sig med händerna.

Det förslag som vi strax ska ta ställning till har flera parametrar. Man undrar ibland vilken värld som de tre partierna på vänsterkanten lever i. Förutom detta första steg mot en 14-dagarshämtning för alla kan man undra vad som händer med saniteten. Vi vet att problem med lukter, råttor och flera olika saker kommer att komma som ett brev på posten. Som ett första led i galenskaperna tänker majoriteten driva fram att man ska sortera ut matavfallet – de så kallade biologiskt nedbrytbara avfallsfraktionerna. Det ska gälla så småningom för alla boende i Stockholm, som jag förstår det. Detta är inte lagstadgat och tvunget, utan det är ett flummigt krav eller mål på 35 procent som vissa partier på den här kanten har tagit fram.

Förvisso är det bra att man försöker minska uppkomsten av avfall. Det låter åtminstone bra. Men frågan är om det över huvud taget är möjligt att genomföra matavfallsinsamling för hushållen i en storstad som Stockholm.

Kan du, Viviann, sätta dig in i verkligheten för exempelvis Karin, 80 år och boende i Fältöversten? Där har man pluggade sopnedkast, och med er politik ska hon snart behöva frakta illaluktande matkärl på sin rullator till en uppsamling på annan plats i fastigheten. Eller kan du, Viviann, sätta dig in i familjen Perns situation? De bor i

Spånga och de har tre blöjbarn, och de fasar nu för effekten med lukter och annat av 14-dagarshämtningen. Eller förstår du, Viviann, Elsie från Örby? Hon är pensionär men hon bor i eget boende. Hon är en mor som antagligen måste be dottern eller kanske hemtjänsten om hjälp med att frakta matkärl, kanske med flera dagar gamla matrester, framöver. Kan du, Viviann, sätta dig in i de här människornas vardag? Vad hände med den lilla människan, Viviann? Vad gör du för att underlätta den lilla människans vardag?

Hur gick det då för Bertil som föll mot marken med avfallspåsar på ryggen? Lyckligtvis kan jag säga att det fanns en strimma gräs mellan markplattorna där han föll, vilket gjorde att en liten fläskläpp var den enda synliga skadan. Det var åtminstone den enda som jag, som såg det hela, kunde se.

Med detta, herr ordförande, yrkar jag bifall till den reservation som vi moderater har yrkat på i kommunstyrelsen.

Anförande nr 81

Borgarrådet G u n n a r s s o n (mp): Skräckhistorierna avlöser varandra, tycks det som. Men i den reservation som Anders Hellström hänvisar till står det att avfallstaxan borde utformas så att den gynnar en effektiv avfallshantering. Majoriteten föreslår ... och så vidare. Jag funderar på hur ni hade tänkt att göra det här. Ni hade fyra år på er att fundera på en effektiv avfallshantering. Vad jag kan se höjer vi ingen taxa. I stället ger vi rabatt till dem som faktiskt försöker hantera sitt avfall på ett bra sätt enligt den riktlinje som vi vill ge.

Jag undrar vad ni tror. Tror ni att det skulle bli billigare med ert sätt att se det här? Nej, jag tror att det skulle bli stora taxehöjningar. Det vi vill göra är att försöka hålla taxorna på en rimlig nivå samtidigt som man gör en bit av hanteringen själv. Man bär hem sin mat och man lagar sin mat. Då kan man också ta det avfall som är kvar och försöka bli av med det på det bästa sätt som går. Den lilla människan kanske är jag också.

Anförande nr 82

A n d e r s H e l l s t r ö m (m): Absolut, Viviann – du är också den lilla människan! Det är vi allihop. Men det gäller att försöka visa hänsyn till så många människor som möjligt, i synnerhet dem som är svaga i vårt samhälle. Det gäller de äldre, de funktionshindrade och även barnfamiljer och liknande grupper som kan få problem med den politik som ni för på sophämningsområdet.

Det är de facto så att ni höjer avgiften, framför allt för fastighetsägare. I övrigt försämrar ni servicen med en bibehållen avgift för oss övriga medborgare. Det är de facto samma sak som en höjning; det kommer man inte ifrån.

När det gäller huruvida det här skulle vara bra eller inte har ett flertal tunga remissinstanser dömt ut regeringens kretsloppsproposition vad gäller kommunal kompostering av hushållsavfall. Man använder begrepp som storskalig kompostering – en teknik utan framtid, och förbränning – verksamhetsmässigt den mest effektiva metoden. Det är sådant här som man måste ta till sig på makronivån. På mikronivån

tycker jag återigen att ni i nästa vända behöver fundera på hur man tillgodoser var och en av oss som bor i den här staden. Det gäller oss medborgare – den lilla människan. Det är det perspektivet som ni saknar i den politik som ni för i detta nu.

Anförande nr 83

S t e l l a n H a m r i n (v): Herr ordförande! Jag tror att jag har sagt det förut; det är inte lätt att ta hand om allt avfall som staden producerar. Men det innebär inte att vi kan välja den enklaste vägen, som borgarna förespråkar. Staden producerar stora mängder avfall, och det är ofta ganska giftigt. Det är inte möjligt att elda upp allting varken ur miljösynpunkt eller ur ekonomisk synpunkt. Vi måste sortera avfallet – det har både EU och den svenska riksdagen slagit fast. Det är ett klokt förslag.

Men borgarna väljer den breda vägen; man tar hand om det som är lätt och bränner upp resten. Det är inte bra. Vi vill ge stockholmarna valmöjligheter samtidigt som vi förbättrar miljön och skapar en verksamhet som klarar av de framtida förändringarna. Men det är svårt med sopor; det tycker både forskare och specialister. Vi har fått två råd i de seminarier vi har haft: Minska mängden avfall så mycket som möjligt och se till att det alltid finns alternativa lösningar! Det är därför vi har skapat det här systemet.

Det är fascinerande att se borgarnas argument mot att ge stockholmarna möjlighet att själva välja system. De är till och med rädda för att deras grannar ska föredra att själva kompostera och anstränga sig för att minska avfallsmängden bara för att det blir lite billigare. Jag är rädd för att det här incitamentet är för litet. Ni är rädda för att medborgarna ska välja den gröna vägen och därmed minska kommunernas inkomster så mycket att vi måste höja taxan för dem som är kvar. Egentligen tycker jag att det är en strålande lösning. Den totala kostnaden skulle minska och mängden avfall skulle också göra det.

Men ni vill bränna det mesta, trots att ni nu erkänner i texterna att det inte blir helt rena utsläpp. Denna insikt gläder oss. Den mängd dioxiner som trots allt släpps ut från våra förbränningsanläggningar redan i dag motsvarar ungefär den mängd gifter som vi skulle få i oss via svensk Östersjöfisk om vi åt som vanligt. Detta har EU förbjudit just därför att den mängden är farlig. Det blir inte bättre med mer utsläpp.

När ni säger att det är billigast att elda upp soporna saknar ni stöd för det. Om man eldar upp färdiga produkter som plast och annat så måste plasten ersättas av nytt material. De molekyler av syre, kol, kväve, väte och annat som ni producerar måste sättas ihop på nytt till nya ämnen i nya fabriker. Det finns inga beräkningar i dag som visar vad det kostar. Därför är den nya avfallstaxan mycket bättre än den gamla. Den gynnar lösningar som är positiva för miljön omkring oss och för miljön för jobbarna. Den skapar ett system med olika lösningar som ger oss handlingsfrihet inför morgondagen. Den ger oss allihop handlingsfrihet och möjligheter att välja de lösningar som vi själva vill ha. Det borde även ni gilla, tycker jag. Därför stöder Vänsterpartiet majoritetens förslag till ny taxa.

Anförande nr 84

L o t t a E d h o l m (fp): Herr ordförande! Stellan Hamrin och jag är nog överens om en sak: Vi borde minska mängden avfall. Tyvärr är det så att det inte finns någonting i dagens system som på något sätt har påverkat mängden avfall. Tvärtom är det så att förpackningsvansinnet bara fortsätter, och det kommer att fortsätta med det här systemet.

Problemet med ert förslag är naturligtvis att man vet att människor vill betala en så liten avgift som möjligt. Det är fullt naturligt. Men vi har ingen som helst kontroll över vad som sedan händer med avfallet. Kommer det att sorteras eller kommer det precis som i dag att hamna vid återvinningsstationerna? Om det ser ut som skruvt i dag vid återvinningsstationerna – hur kommer det då att se ut när man bara får soporna hämtade varannan vecka?

Anförande nr 85

S t e l l a n H a m r i n (v): När det gäller mängden avfall och taxan så har vi skapat en taxa som gynnar att man tar hand om mindre mängder avfall och sköter det genom exempelvis kompostering och att man återvinner så mycket som möjligt. Taxan är konstruerad så att mängden avfall faktiskt minskar.

Vad gäller kontrollen vid förändringar så förstår jag inte varför en minskad kostnad skulle leda till att man slänger mer än vad man har gjort förut. Man får ju nu möjlighet att välja system som minskar utgifterna. Men det är riktigt att det kan finnas problem med det här, nu precis som i framtiden. Det är någonting som vi självfallet hela tiden tittar på. Problemen vid återvinningsstationerna är inte i första hand att folk slänger avfall där, utan det handlar i första hand om material som kommer från verksamheter av olika slag och som de själva borde ta hand om. Dessutom är inte återvinningsstationerna kommunens ansvar utan industrins.

Anförande nr 86

A n d e r s H e l l s t r ö m (m): Det stämmer, Stellan; det är inte vårt primära ansvar med återvinningsstationer. Men vi har ju ett övergripande ansvar för att se till att det funkar för våra medborgare här i staden, så det går inte att helt och hållet svära sig fri från att dagens system inte fungerar.

Du var inne på att det är bra att kompostera. Jag håller med dig. Det är jättebra att man ges en möjlighet att kompostera om man själv vill. Men med den politik ni för kommer alla i den här staden att bli tvungna att göra det. Det kommer att innebära att människor som är gamla eller funktionshindrade och även andra grupper kommer att bli tvungna att ta med matkärlen. De kanske måste ta hjälp av sina yngre släktingar eller be hemtjänsten om hjälp. Det är tvånget det är fel på. Men det är ju den politiken ni för, inte bara på det här området utan på fler områden.

Vad gäller förbränning, som du nämnde här i en tidigare replik till Lotta Edholm, så handlar det om att vilja. Vi har i dag en världsledande förbränningsteknik i Sverige. Vi kan göra mycket på det området, inte minst i miljöhänseende.

Avslutningsvis vill jag återge något som en före detta miljöminister har sagt: En av de viktigaste förutsättningarna för kretsloppstänkandet är delaktighet från många människor. Den delaktigheten saknar ni i dag för den renhållningspolitik som ni för.

Anförande nr 87

Stellan Hamrin (v): Det system vi nu inför bygger på frivillighet. Vi tvingar ingen.

Vad gäller återvinningsstationerna är de en effekt av de avtal som borgarna en gång slöt. Man kan ha många synpunkter på detta. Vi kommer att se över hela systemet när vi får möjlighet att säga upp avtalen, vilket vi inte har kunnat göra på grund av den långa bindningstid som finns.

När det gäller förbränning är det fullständigt riktigt att vi har ett oerhört välutvecklat system. Problemet är att det trots detta släpps ut stora mängder dioxiner. Det finns ingenting som tyder på att man i dag skulle kunna förbättra den metodiken ytterligare. Vi kan ansluta fler förbränningsstationer i viss utsträckning, men metodiken är den som vi har.

Anförande nr 88

Désirée Petrus Engström (kd): Ordförande, ledamöter! Majoritetens förslag till taxa för hushållsavfall med mera riskerar nog att bli rena laxermedlet för Stockholms medborgare. Risken är att vi får en mycket sämre renhållning. Hur ska man från majoriteten se till att få befolkningen att nöja sig med sophämtning var 14:e dag i stället för en gång i veckan? Det är frågan. Naturligtvis är det bra att vi jobbar för att få mindre sopor i Sverige, i Stockholm och i hela världen. Men frågan är om man uppnår det resultat som man vill med det här förslaget. I iveren att spara pengar kan vi få rena rama vilda västern när folk får överfulla soptunnor med stora hälsorisker till följd. Risken för dumpning av sopor ute i naturen ökar.

Taxorna ska sänkas för dem som lämnar mindre sopor för att det ska löna sig att minska avfallet. Det är i och för sig bra. Men samtidigt säger majoriteten att renhållningsförvaltningen har i uppdrag att se till att taxeintäkterna förblir intakta och oförändrade. Någon ska alltså förlora ändå på förslaget. Jag tror att det framför allt är barnfamiljerna som blir de stora förlorarna. De har ju blöjbarn och mer sopor än många andra.

I dag tar vi ställning till frivillig – det heter så – 14-dagars sophämtning. Sedan tänker man sig att detta ska införas generellt. Frågan är varför man inte inför det generellt på en gång. Jag tror att det frivilliga blir tvång. Det är egentligen det som oroar oss i oppositionen. Vilka blir effekterna av förslaget i förlängningen? Samtidigt är det ju klassisk socialistisk politik. Man säger att det är frivilligt och så småningom blir det tvång. Detta känner vi en stor oro för. Vi tror att det är bra att jobba med olika incitament, men vi tror inte på tvånget.

Jag yrkar bifall till reservationen.

Anförande nr 89

Borgarrådet G u n n a r s s o n (mp): Det är lite svårt att veta vad Kristdemokraterna egentligen vill att vi ska göra. Det är frivilligt att begära 14-dagarshämtning. Om man inte gör det kommer soporna naturligtvis att fortsätta hämtas en gång i veckan som vanligt, och det är inte dyrare. Det är den som begär 14-dagarshämtning som får det billigare, och det handlar ju om att man ska minska sin sopsäck och se till att sortera och plocka undan det som inte ska vara där. Vi har alltför stora sopsäckar i dag, och vi lägger alltför mycket på fel ställen. Det är det som det handlar om. Detta är alltså inget tvång; det är en missuppfattning helt och hållet.

Anförande nr 90

D é s i r é e P e t h r u s E n g s t r ö m (kd): Det som vi från Kristdemokraterna säger i reservationen tillsammans med de övriga partierna i oppositionen är att vi är rädda för att det står att det sedan ska bli ett generellt förslag. Det blir alltså tvång.

Det andra är att man måste ha ögonen på folk så att de inte säger att de tar varannan vecka och sedan börjar dumpa runt omkring i staden. Det är det som man måste ha en bra förberedelse inför. Hur kommer folk att agera?

Anförande nr 91

A n n a S t a r b r i n k (fp): Ordförande, fullmäktige! Hälften så bra service till kraftigt höjt pris – så kan man sammanfatta majoritetens förslag. Jag har med viss förvåning lyssnat på debatten. Än den ena, än den andra går upp och säger att det blir billigare och att det inte är någon prisökning. Men om man pratar om pris kan det vara så att den som förväntas betala är lite intresserad av vad man egentligen får för pengarna.

Jag har roat mig med lite matematiska övningar. Eftersom man hämtar så oerhört mycket mindre sopor med det nya förslaget så innebär det en prisökning på 20–40 procent per hämtad liter sopor eller hämtat skräp. Ni får fundera lite grann på hur ni argumenterar för priset, för i verkligheten är detta en kraftig prisökning hur mycket ni än hävdar motsatsen.

Stockholmarna har fått vänja sig vid krångliga regler, överfyllda återvinningsstationer, smuts och snusk mest överallt. Jag tror att reformen förutom att den kanske gläder miljöborgarrådet framför allt gläder stadens livaktiga råttpopulation. Villaägarna ska få en försämrad sophantering. Man säger att det är frivilligt nu, men vi vet ju alla hur diskussionen har varit hittills. Vi är oroliga för att detta blir ett faktum för alla så småningom.

Jag funderar lite grann på hur detta egentligen ska följas upp. Hur mycket mer kladd och klet ska vi stå ut med vid återvinningsstationerna? Hur mycket mer skräp kommer att brännas av personer hemma i öppna spisar och annat? Hur mycket mer sopor kommer att dumpas på annat håll? Det finns inga svar på de här frågorna alls i ert förslag. Jag tycker att ni är skyldiga att ge oss de svaren nu.

Bifall till reservationen i kommunstyrelsen!

Anförande nr 92

Borgarrådet Gunnarsson (mp): Jag begriper inte varför just stockholmarna skulle vara så väldigt mycket snuskigare, smutsigare och äckligare än alla andra människor i världen. I alla andra städer går det ju bra att sortera soporna. Det går bra att hämta mer sällan och det går bra att ge anvisningar och information om hur man ska göra. Människor gör det. Det är inte alls så att människor springer i väg och kastar sina sopor i skogen. De flesta människor vill hjälpa till. De flesta människor förstår också sambandet mellan avfallshantering och miljö.

Vi ska inte på något vis göra livet jättesurt och svårt för den som är gammal eller handikappad. Frågan om de stängda sopnedkasterna togs upp här. Man blandar ihop allting. Det är inte alls renhållningsnämnden som har stängt några sopnedkast. Man får värdera det här och se till så att den som är handikappad får ett sätt att kunna lämna sina sopor som är hyfsat bra i alla fall. Det är inte ett tvång för alla att göra exakt likadant. Om man är handikappad och inte kan röra sig så kan man kanske få undantag.

Anförande nr 93

Anna Starbrink (fp): Viviann, jag undrar också vilken verklighet du lever i. Se dig omkring! Se hur det ser ut i vår stad och hur det ser ut kring återvinningsstationerna! Stockholmarna är självfallet inte mer lortigt lagda än folk i andra städer. Men i den här staden krånglar vi till det väldigt mycket för medborgarna och med det här förslaget gör vi det dessutom betydligt dyrare. Det är det som är dåligt med förslaget.

Anförande nr 94

Stellan Hamrin (v): Resonemanget om taxeintäkterna blir fullständigt obegripligt för mig. Det är väl ändå klart för alla att om vi tar in lika mycket taxor som förut så är taxan i princip oförändrad. Däremot blir det en omfördelning så att en del får betala lite mer och andra lite mindre. Detta gör vi för att i sann kapitalistisk anda skapa ett system som gynnar det vi vill ha. Vi vill ha en miljövänligare sortering, och det är väl egentligen inte kontroversiellt. Ge oss förslag på ett annat system!

När det gäller det här med dumpning är det en märklig människosyn om ni tror att personer bara för att det kostar några hundra kronor mer skulle fara staden runt och slänga sopor överallt. Det är ganska besvärligt att fara runt och slänga sopor. Dessutom får man antagligen ganska dåligt samvete. Jag tror att det är värt mycket mer än ett par hundra kronor.

Anförande nr 95

Anna Starbrink (fp): Det är kanske mycket begärt att du ska förstå de marknadsekonomiska aspekterna på det här. Men jag har räknat om vad det kostar, och det kostar mer per hämtad liter sopor. Då kan man inte påstå att det blir billigare. Nyss sade du att det inte var någon fördyring, och sedan sade du plötsligt att det kostar några hundralappar mer. Jag tycker att vi kan vara lite rakare och ärligare i argumentationen.

Om man tittar på det här och räknar på priset är det klart att varje stockholmare som väljer det här alternativet får betala mer. Allt annat som ni ägnar er åt är bara dimridåer.

Anförande nr 96

L o t t a E d h o l m (fp): Fru ordförande! Jag tycker att förslaget andas en historielöshet som är ganska skrämmande. Vi borde fråga oss varför våra företrädare en gång i tiden införde en obligatorisk sophämtning i den här staden. Det var naturligtvis för att det var fruktansvärt på våra gator och torg. Det var helt enkelt otroligt lortigt. Man var tvungen att reglera det hela på något sätt.

Nu vill ni återgå till ett system som bygger på att människor i praktiken kan göra lite vad de vill med soporna. Självfallet tycker inte vare sig Viviann Gunnarsson eller Stellan Hamrin att man ska kunna slänga soporna i naturen, att man ska börja bränna pappersförpackningarna i öppna spisen hemma eller att man ska använda stadens papperskorgar för att lägga sina hushållssopor i. Men när man inför ett sådant här anarkistiskt system, där människor i praktiken kan uppföra sig just på det sättet, är det stor risk att tillräckligt många människor gör det för att det för oss alla andra ska bli fullkomligt olidligt.

Om man kopplar ihop den historiska kunskapen med hur det ser ut i dag med dagens system, där vi hämtar soporna varje vecka, så ger det en skrämmande bild av hur det kan bli om man inför hämtning bara var 14:e dag i stället. Redan i dag har vi stora problem vid återvinningsstationerna. Redan i dag bränner folk pappersförpackningarna i sina kakelugnar och öppna spisar. Redan i dag slänger människor hushållssopor i stadens papperskorgar. Ett rimligt sätt att hantera det vore möjligen att säga: Detta är ett problem! Låt oss göra någonting åt det! Men det gör man inte. I stället inför ni ett system som kommer att öka problemen.

Ni gör ingenting för de människor som har handikapp och för de äldre. Detta är ett av de vanligaste invändningarna från handikapprådet i staden. Den utomordentligt fantastiska uppfinningen sopnedkastet är i dag utrotningshotad. Staden gör sitt bästa för att delta i den utrotningen, vilket gör att för människor som har funktionshinder är det enormt svårt att göra sig av med sina sopor på ett korrekt sätt. Med det här systemet blir det bara ännu värre.

Anförande nr 97

S t e l l a n H a m r i n (v): Det är fascinerande att höra att du kallar det fria valet för anarki. Jag kan hålla med dig om det i vissa sammanhang, dock inte i detta.

Det finns problem när det gäller återvinningsstationerna. Men det blir lite kontraproduktivt när ni målar upp det som ni gör på det här viset. Vi kontrollerar detta noga nu, och de allra flesta fungerar faktiskt bra. Det finns en del som inte fungerar bra, och där gör vi så gott vi kan. Men detta är fortfarande framför allt industrins ansvar, och vi har begränsade möjligheter att åtgärda det på grund av tidigare beslut.

Det är inte vi som har stängt sopnedkasterna utan det är fastighetsägarna.

Anförande nr 98

L o t t a E d h o l m (fp): Fru ordförande! Jag tycker att det är enormt märkligt att skylla ifrån sig på det sätt som nu sker. En av de största stängningarna av sopnedkast äger rum i Centrumkompaniet – stadens eget – i Fältöversten. Där har bolaget bestämt att stänga sopnedkast. Man gör det med hänvisning till miljöpolitiken i staden – att man ska uppmuntra den här typen av sortering. Det bor många människor i Fältöversten som har olika typer av handikapp. De får det betydligt mycket sämre.

(ljudinspelning saknas under cirka två minuter)

(Anders Hellström): ... Jag tror att det rätta är att bränna det hela, som Lotta Edholm var inne på här tidigare också. Det är inte så som Stellan Hamrin var inne på – att man ska bränna allting, utan det handlar om det som inte är utsorterat. Som det ser ut i dag gäller det framför allt hushållssoporna.

Men låt oss än en gång höja upp det här till en makronivå, för det måste man trots allt göra. Som det ser ut i dag har vi en förbränning och energiåtervinning av hushållsavfallet som är det bästa ur miljösynvinkel och ur samhällsekonomisk synvinkel för hushållning med naturresurser. Energiinnehållet ger fjärrvärme och elkraft och det ökar möjligheten att minska beroendet av icke förnybara energikällor som olja och liknande saker. *Det* är miljöpolitik.

När det gäller kostnaden för fastighetsnära insamling och framför allt matkompostering i den tappning som den rödgröna majoriteten driver så är det inte bara kostnadsineffektivt utan ett direkt slag i ansiktet på de grupper som vi har rabblat upp flera gånger i dag.

Därför måste man avslutningsvis, fru ordförande, återvända till mikronivån igen. Jag har en fråga som jag ställde tidigare, men som jag inte tyckte att jag fick något svar på: Varför driver ni en politik som är ett direkt slag i magen på många svaga, utsatta och stressade grupper i dagens samhälle? Varför?

Anförande nr 99

Borgarrådet G u n n a r s s o n (mp): Jag kan inte begripa hur den politik som man bedriver i hela Europa kan vara ett slag i magen just på de borgerliga partierna i den här staden. Det verkar väldigt konstigt, tycker jag. Det är helt enkelt obegripligt.

När det gäller grupper som har svårigheter med att hantera sina sopor så måste man kunna lösa det från fall till fall. På vissa ställen har man till exempel löst det genom att grannar hjälper till. Det skulle man väl mycket väl kunna tänka sig. Vi behöver faktiskt prata mer med varandra i den här staden. Det börjar bli så att var och en sitter i sitt lilla hus och bara är arg hela tiden.

Jag vill gå tillbaka till vad Anders Hellström sade om energipolitik och om energianvändning. 7 procent av den energi som vi får fram och som behövs för uppvärmning i dag kommer från Högdalenverket. Det är inte särskilt stor effekt på detta. Det finns inte så mycket mer vi kan utvinna av det; jag vill bara understryka det. Det är en

falsk politik att säga att vi skulle kunna få en mycket bättre miljöpolitik på det sättet. Dessutom följer vi inte heller EU:s miljöpolitikdom.

Anförande nr 100

A n d e r s H e l l s t r ö m (m): När det gäller de sju procent som du nämner, Viviann, så ska man komma ihåg att det här handlar om en vilja att göra något. Ni vill inte, och därför blir det inte så. Den politik som ni för i det här huset och den politik som ert parti och era kolleger för på Helgeandsholmen är den som också gör att vi i dag måste importera kolkraft och att vi har ett oljeberoende som fortfarande inte har minskat så där sjusärdeles mycket. Det är ingen god miljöpolitik.

Vad gäller undantagen så får jag tolka det som ett löfte från miljöborgarrådet om att vi i framtiden kommer att göra undantag för de grupper som vi har rabblat upp flera gånger här. Du sade inledningsvis att det skulle vara ett slag i magen på borgerligheten. Det är det inte. Hur kan du tolka det så? Det finns stockholmare utanför det här huset som inte är borgare – det kan jag känna. Det här är ett slag i magen på alla de människor som finns där ute och som inte klarar av den politik som ni för.

Snälla Viviann – tänk efter nu! Ska man be grannen om hjälp? Det kommer slutligen att innebära att de gamla får be hemtjänsten om hjälp och liknande saker. Det fungerar inte. Man måste se till så att människor får en dräglig tillvaro i dag. Den här politiken håller inte.

Anförande nr 101

L o t t a E d h o l m (fp): Fru ordförande! Jag tycker att det var ett intressant besked att funktionshindrade ska tvingas be grannarna om hjälp för att bli av med sina sopor. Det är sannerligen en ny politik i den här staden. Jag är inte helt säker på att handikapporganisationerna tycker att det är någon särdeles bra idé.

Debatten har varit intressant. Den visar att vi har helt olika åsikter om vad man ska göra åt sophantering. Självt tycker jag att det är ett stort problem att det är lätt som en plätt att göra sig av med en mjölkförpackning men näst intill omöjligt att göra sig av med en glödlampa trots att glödlampan, och inte mjölkförpackningen, faktiskt är det som är farligt i avfallet.

En sak är märklig i den här debatten, och det är att Socialdemokraterna uppenbarligen inte har någon enda som helst uppfattning i frågan. Socialdemokraterna har lyst med sin frånvaro under hela debatten. Min tolkning av det är att de är ganska bekymrade över debatten och över det faktum att alltfler medborgare i den här staden är rejält upprörda över nedskräpningen, över råttinvasionen och över det faktum att det inte längre kommer att gå att göra sig av med sina sopor på ett effektivt och rent sätt. Men tydligen vill inte sossarna ta debatten.

Anförande nr 102

S t e l l a n H a m r i n (v): Jag är också upprörd över nedsmutsning där den förekommer. Jag tycker inte heller om det, speciellt inte på Slussen. Men det har faktiskt inte med avfallstaxan att göra.

När det gäller råttor och lukt är det precis som Viviann Gunnarsson säger himla märkligt att stockholmarna skulle ha så svårt med detta. Det är säkert många av oss som har stugor på landet där vi har ett system med fjortondagarshämtning. Jag har själv det i Småland. Smälningarna har inga problem att klara av det, varför skulle stockholmarna ha det när de dessutom kan välja det frivilligt?

När vi talar om att bränna olja eller plast är det faktiskt så, Lotta, att om vi bränner olja bränner vi en produkt som redan finns. Om vi bränner plast förstör vi någonting som vi har skapat och det måste vi återskapa. Då måste vi tillföra energi som vi annars hade sluppit. Konstigare än så är det inte.

Vad gäller matavfallet riktar vi oss till stora producenter. Vi skapar slutna system som gör att det inte luktar illa. Vi har dessutom ett trängande behov av den gas som produceras. Det finns alldeles för lite biogas i Stockholm i dag, bland annat i våra kollektivfordon. Ökad förbränning ger mer dioxiner, och det gör att strömmingen i skärgården blir ännu giftigare än den är. Det är märkligt att ni ska förespråka ett system som gör att strömmingen vi har omkring oss blir oätlig. Det trodde jag var det sista borgarna i Stockholm skulle vilja göra.

Jag vill definitivt hävda att med det system vi har kommer vi att se till att vi också hjälper alla svaga grupper. Vi är fullt villiga att vidta de förändringar som behövs om det skulle bli problem med det. Vänsterpartiet har alltid värnat de här grupperna och vi tänker fortsätta göra det. Vi är tacksamma för alla förslag i den riktningen som vi kan få.

Sedan är det inte så underligt att man ska kunna be grannarna om hjälp. I nästan alla andra sammanhang förespråkar borgarna frivilliga lösningar där stad och kommun inte är med utan det bygger på att man hjälper varandra. Vi tror också att det kan vara bra ibland.

Anförande nr 103

D é s i r é e P e t h r u s E n g s t r ö m (kd): Jag tycker att det är viktigt att påpeka, precis som Lotta Edholm gjorde förut, att det som man tidigare har haft i lydelsen i § 20 är att man ska hämta hushållsavfall så ofta att olägenhet inte uppkommer, dock minst en gång per vecka. Nu ska man ändra detta ”dock minst en gång per vecka” till helst inte en gång i veckan utan till någonting helt annat.

Jag har två frågor till dig, Stellan. Hur länge ska den här frivilligheten för fjortondagarshämtningen gälla? Hur kommer ni att kolla komposteringen av hushållsavfall hos dem som väljer fjortondagarshämtning?

Anförande nr 104

S t e l l a n H a m r i n (v): Vi kommer att utvärdera det här systemet efter ett första år och sannolikt också sedan. Det är jag helt säker på. Vi kommer att vidta de åtgärder som behövs. Om vi finner att det är bättre med frivillighet, vilket är mycket möjligt, kommer vi självklart att fortsätta med det. Vi kommer att noggrant analysera resultaten av de ändringar som vi nu gör. Det är hela poängen med det system som vi bygger upp.

Anförande nr 105

L o t t a E d h o l m (fp): Jag tror att Stellan Hamrin och jag egentligen är eniga om att bränna olja inte är särskilt bra, alldeles oavsett om det sker i vanlig förbränning eller som förbränning av en plastförpackning. Oljan är egentligen för värdefull för att bara brännas upp. Men att vi gör det i Sverige och att vårt oljeberoende ökar beror ju på att bland annat ditt parti tycker att vi ska avveckla kärnkraften, som är ett av de absolut renaste sätten att få energi och värme på.

Allting måste ställas i sitt perspektiv, tror jag. Det system som ni förespråkar nu kommer att leda till en ökad nedskräpning. Det kommer att leda till ökade problem, samtidigt som vi behöver den värme och den energi som en förbränning faktiskt kan ge och som också EU i sin avfallshierarki erkänner är en form av materialåtervinning.

Anförande nr 106

S t e l l a n H a m r i n (v): Jag vill bara dra slutsatsen av det Viviann sade, att hur vi använder våra hushållssopor spelar ingen roll för den svenska energipolitiken. Jag tänker inte ta den debatten här. Den kan vi ta i annat sammanhang.

Anförande nr 107

A n d e r s H e l l s t r ö m (m): Först och främst måste jag korrigera det du sade om dioxinerna, Stellan. Jag har framför mig en skrift där man kan utläsa att under en fyraårsperiod fram till 2003 ökade antalet förbrända hushållssopor i Sverige med närmast 20 procent. Dioxinerna som kunde utmätas på de anläggningarna mer än halverades. Märk väl, mer än halverades med en ökning av förbränningen på 20 procent. Vi kan inte stå här och påstå att dioxinerna har ökat. Det håller inte.

Jag vill avslutningsvis också fylla på att det är tydligt att det är två partier, Miljöpartiet och Vänsterpartiet, som står bakom den här politiken med cirka 15 procent av stockholmarna bakom sig. De lyckas trumfa igenom sin politik. Vad Socialdemokraterna tycker kan man bara undra. Ingen har gått upp i talarstolen i dag. Jag får gratulera er. Med 15 procent av stockholmarna bakom er kommer ni att trumfa igenom en politik som stockholmarna inte vill ha.

Anförande nr 108

S t e l l a n H a m r i n (v): När vi diskuterar dioxinhalterna utgår vi från det läge där vi har skapat ett system som ger största möjliga rening, vilket vi ganska snart har gjort. Det är alldeles riktigt. Men fortsätter vi sedan att öka förbränningen leder det självklart till ökade utsläpp av dioxiner.

Anförande nr 109

Borgarrådet G u n n a r s s o n (mp): Jag vill bara förtydliga varför det är ett försök. Det är ju ett försök just för att vi vill se hur många stockholmare som verkligen försöker ta till sig detta och arbeta med en minskning av sina sopor så att de kan ha en fjortondagarshämtning. Frivilligheten kommer att gälla så länge som det behövs, tills utvärderingen visar att det faktiskt fungerar. Men det finns en

kontrollhållplats, så att säga. Vi håller nu på, som jag sade i mitt inledningsanförande, att ta fram en ny avfallsplan som kommer att ställas ut i det fall vi föreslår att det ska bli en obligatorisk fjortondagarshämtning. Då är det en så pass stor förändring att den också ska diskuteras. Det vi nu gör är att öppna möjligheten för den som tycker att det är ett bra förslag att få hämtningen mer sällan och även tjäna några kronor på det.

Sedan tycker jag att det är en lite märklig inriktning att ta upp energipolitiken när det gäller just avfallshanteringen. Det är för det första en försvinnande liten del som handlar om energi som kommer från avfall. För det andra har vi inte längre handen över vår egen energipolitik i den här staden. De två sakerna kan vi över huvud taget inte blanda ihop. Borgarna själva sålde nämligen ut vårt energibolag, och därmed är den sagan slut.

Jag yrkar bifall till de här två förslagen från kommunstyrelsen.

Anförande nr 110

L o t t a E d h o l m (fp): Nu råkar det vara så att Fortum Värme är den del som vi har kvar en väldigt stor andel av just av det skälet att vi i Stockholm har tyckt att fjärrvärmen är väldigt viktig. Fjärrvärmen är ju ett väldigt miljövänligt sätt att värma upp bostäderna på, till skillnad från att varje fastighet skulle fixa det själv, som i det system man har haft tidigare.

Jag tycker att det som Viviann Gunnarsson säger om hur utvärderingen ska ske är intressant. Utvärderingen ska hålla på så lång tid som krävs för att man ska få ett positivt resultat. Det är klart att det som måste utvärderas inte bara är människors vilja att betala för hämtning varje vecka kontra att få hämtning varannan vecka. Det som måste utvärderas är också effekterna på plats. Hur smutsiga är återvinningsstationerna i dag? Hur smutsiga blir de senare? Hur mycket skräp får vi se ute i naturen och så vidare? Alla de sakerna måste utvärderas innan man kan våga ta ett sådant steg som ni förespråkar.

Anförande nr 111

Borgarrådet G u n n a r s s o n (mp): Jag har inte sagt att utvärderingen ska hålla på så länge som behövs. Det jag sade var att vi håller på att ta fram en ny avfallsplan. I samband med det gör vi också en utvärdering. Då kan det vara möjligt att vi antingen vågar permanenta detta redan efter ett år, att vi har det frivilligt eller också gör vi ingenting över huvud taget. Då tar vi tillbaks det. Det är det som är utvärderingen. Det är inte alls så att vi ska hålla på hur länge som helst. Här försöker Lotta Edholm vrida det jag säger på ett sätt som gör att det blir helt obegripligt. Jag tycker att det är felaktigt tänkt.

Sedan vill jag också påpeka att även om Stockholms stad har behållit en del aktier i Fortum Värme har vi faktiskt inte möjlighet att rösta över det andra företaget, eftersom vi bara har 50 procent av rösträtten där.

Anförande nr 112

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande, fullmäktige! Låt mig för övertydlighetens skull poängtera att ärendet är framskrivet tillsammans. Det är beslutat tillsammans i kommunstyrelsen. Det är strax beslutat tillsammans i kommunfullmäktige. Så naturligtvis står vi socialdemokrater bakom det här beslutet. Men det visste nog ledamoten Hellström när han sade så där.

Däremot har jag inte bedömt att borgarrådet Gunnarsson eller Stellan på något sätt har behövt hjälp i den här debatten. Saken och sakligheten har så att säga talat för sig själv.

Bifall till kommunstyrelsen!

§ 22 Ansökan från Kristofferskolans Byggnadsstiftelse om kommunal borgen för finansiering av pågående byggnation på Fredrikslundshöjden i Bromma (utl. 2005:3)

Anförande nr 113

C h r i s t o p h e r Ö d m a n n (mp): Jag vill förstås yrka bifall till förslaget till beslut. Även om jag har en restriktiv hållning när det gäller borgensförbindelser tycker jag att det ibland är vettigt att göra vissa avsteg från restriktiviteten. I det här fallet tycker vi att det är bra att man gör på det sättet, därför att det är en viktig verksamhet som behöver ett stöd för närvarande. Det är bra att fullmäktige bifaller förslaget.

§ 25 Stadens politiska organisation (SPO) – Demokrati och ledarskap. Insatser för fördjupad demokrati, Del 2 (utl. 2005:6)

Anförande nr 114

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Ordförande, fullmäktige! Då är det alltså dags för den andra delen av SPO-utredningen vars syfte är, det kan väl repeteras, att skapa bättre förutsättningar för styrning, ledning och effektivitet i Stockholms stad. Precis som Ewa Samuelsson var inne på under frågestunden är det självklart oerhört viktigt att även i detta ärende ha ett ekonomiskt perspektiv och använda varje skattekrona så effektivt det bara går.

SPO 1 handlade om principerna för styrningen, både ekonomiskt och politiskt – nyckeltalen, uppföljningarna inte minst, som vi kanske inte är så professionella på som vi borde vara.

SPO 2 handlar om rollfördelningen förtroendevald, profession eller tjänstemannaorganisation, stadsdelsnämndernas roll, ansvarsfördelningen mellan stadsdelsnämnderna och facknämnderna och demokratisynen.

Så småningom kommer vi också att ta ställning till SPO 3 som kommer att behandla den centrala politiska organisationen, kommunstyrelsens roll kontra sina facknämnder och den centrala administrativa organisationen.

Det som är viktigt i det här ärendet är det vi ibland kanske tycker är självklarheter om rollfördelningen, att vi som politiskt förtroendevalda är valda av medborgarna och är deras företrädare, medan våra tjänstemän har att ta fram förslag och verkställa besluten. Våra brukare, våra medborgare, som finns i många olika roller, har naturligtvis kontakt med vår verksamhet i den dagliga driften i olika funktioner. Men jag tror att Stockholm, som en så stor stad, också bör vidareutveckla dialogen och fördjupa medborgarprocessen, som också visar sig i IKE:s utvärdering och utredning, där det finns ett mycket starkt engagemang i plan- och byggfrågor, trafikfrågor, parkfrågor och annat.

Det som är viktigt att säga är att vi införde stadsdelsnämnderna för att stärka den lokala demokratin och delaktigheten, öka kvaliteten i verksamheterna och effektivisera. Utvärderingen visar med all önskvärd tydlighet att politikerrollen har utvecklats, att verksamheterna har blivit effektivare och att kvaliteten har ökat. Stadsdelarna står i dag för två tredjedelar av stadens ekonomi. Våra lokalt förtroendevalda är naturligtvis de som har bäst kännedom om de lokala frågorna. Därför vill vi öka decentraliseringen. Vi vill öka stadsdelsnämndernas demokratiansvar, ansvar för befolkningen i dess olika delar och naturligtvis också för stadsdelsnämndsområdets utveckling.

Jag går nu kort in på kommunstyrelsen. Vi kommer säkert att debattera SDN-sektorn kontra facknämnderna. Vi har tidigare beslutat att vi ska ha två nivåer i Stockholm, kommunstyrelsen å ena sidan och facknämnder och stadsdelsnämnder å andra sidan. Det jag tror är viktigt är att fullfölja uppdraget med kommunstyrelsens tillsynsansvar. Kommunstyrelsen bör samordna, leda, följa upp och ta ett

stadsövergripande ansvar i för staden långsiktiga och strategiska frågor på samma sätt som koncernstyrelsen har den uppgiften för bolagen.

Sedan kan man naturligtvis vara väldigt tydlig och är väldigt tydlig i ägardirektiven, men där fullmäktige, kommunstyrelse och koncernstyrelse kanske skulle kunna vara något duktigare på utvärdering och uppföljning. Jag har sagt det tidigare och det tål att upprepas, vi skulle kunna debattera budgeten i både två, tre och fyra dygn, men när vi ska diskutera bokslut och verksamhetsberättelse tar det en kvart. Det är lite synonymt med hur vi ibland felprioriterar, tycker jag. Vi bör dra lärdom av både de ekonomiska erfarenheterna och de verksamhetsmässiga erfarenheterna.

Med det, fru ordförande, yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 115

Borgarrådet A x é n O l i n (m): Fru ordförande, fullmäktige! Det är som jag brukar säga, Stockholm är en stor stad, och vi lever i en föränderlig värld. Därför är det självklart alltid så, tycker jag, att man ska ompröva verksamheter, ompröva prioriteringar, kanske organisera staden annorlunda. Som alla här känner till hade vi moderater valt ett annat ledarskap för staden. Vi hade valt färre politiker, fler beslut närmare medborgarna och ett större utbud av service, förhoppningsvis en blomstrande flora att välja ur.

Vi hade velat se färre politiska beslut och färre omorganisationer för att i stället kunna koncentrera oss på att höja kvaliteten i staden och bland verksamheterna. Jag vill därför börja med att beklaga dagens ärendes riktning, för i nästan alla delar tycker jag att den socialdemokratiska majoritetens förslag går åt fel håll. Detta är ytterligare ett ärende som handlar om en stor politisk omorganisation. Det är ett ärende som innebär fler politiker. Om man till exempel vill bygga något kommer man i fortsättningen att vara tvungen att ha kontakt med 5 nämnder och 130 politiker, det vill säga många fler politiker och fler beslutsnivåer än det har varit tidigare.

Vi kommer också i samband med det här ärendet och den här omorganisationen att få se ytterligare konsekvenser av att stadsdelsnämnderna ges ännu högre murar mellan varandra. I och med att vi lägger ut ännu fler saker på stadsdelsnämnderna kommer det också att bli tydligt att staden delas in i olika grupperingar.

Men det kanske mest allvarliga, som jag tycker är mest förvånande, är att ni med dagens beslut föreslår en organisation med otydligare politiska roller, otydliga politiker, de ska förvisso bli fler men de ska ha ett otydligt ansvar. Det är för mig otroligt förvånande i en värld där jag trodde att alla vi andra i samtliga partier numera talade om personval, fler tydliga politiska ledare, närheten till medborgarna och det politiska ansvaret. I det århundradet lägger Socialdemokraterna fram ett förslag i vår stad som går i helt annan riktning.

Jag är förvånad. Jag beklagar det här förslaget och vill yrka bifall till Moderaternas reservation.

Anförande nr 116

Borgarrådet B j ö r k l u n d (fp): Fru ordförande! Det är tio år sedan fullmäktige tog besluten om införande av stadsdelsnämnder. Det är väl nio år sedan nämnderna utsågs, och det är drygt åtta år sedan de på allvar fick ta över ansvaret för hela mjuksektorn i staden. Det är tillräckligt lång tid för att verkligen i grunden utvärdera den här reformen och fundera över vad som har blivit bra och vad som har blivit mindre bra.

Från Folkpartiets sida var vi för den här reformens huvuddrag. Vi var kritiska på en del punkter men för huvuddragen. Men vi har ändå dragit slutsatsen efter de här åren att de syften som fanns och som vi hoppades skulle infrias inte har infriats. Den stora utvärderingen på Stockholms universitet visar till exempel att när det gäller demokratimålen är det i stort sett inga invånare i Stockholm som upplever att demokratin skulle ha ökat efter införandet av stadsdelsnämnderna. Och det var ju huvudsyftet med reformen.

Det är intressant att notera när man nu läser ärendet från kommunstyrelsen att det står väldigt lite om medborgarinflytande. Det handlar nu om den kommunalbyråkratiska ansvarsfördelningen mellan olika organ. För tio år sedan var det medborgarinflytande som stod i fokus. Nu är det helt andra saker som är i fokus. Jag tycker att vi ändå ska erkänna detta. Även ni som röstar för kommunstyrelsens förslag bör problematisera något över att de målsättningar som fanns inte har infriats. Människor i gemen känner inte att de har ökat inflytande.

På marginalen är det nog så att inom partierna har det lokala arbetet vitaliserats. Jag tror att det runtomkring i stadsdelarna är så att det inom partiväsendet finns frågor att ta tag i. Men då måste man ställa frågan om det faktum att partierna funkar något bättre på lokalplanet är ett tillräckligt starkt skäl för att behålla denna ganska omfattande administration och organisation. För vår del drar vi slutsatsen att det inte är det.

Däremot har nackdelarna blivit tydligare. Det är tydligt att det råder olika ekonomiska villkor, inte baserade på medvetna omprioriteringar härifrån. Det är ju en sak att invandrartäta stadsdelar får mer pengar. Men det är så att en stadsdel kan ha ont om pengar eller att mycket pengar går till socialbidrag. Då måste de dra ned på barnomsorgen i den stadsdelen. Alltså helt olika ekonomiska villkor som blir helt slumpartade mellan olika stadsdelar. Vi ser också hur valfriheten begränsas genom geografiska barriärer och stadsdelsarrender inom olika kommunala verksamheter.

Jag tror att det behövs någon typ av lokala nämnder, och jag uppfattar att alla partier i denna sal förespråkar någon typ av lokal nämndstruktur. Men det är dags att erkänna för Stockholms del, precis som för rader av andra svenska kommuner som har gjort försök med stadsdelsnämnder, socialdemokratiskt styrda Uppsala, Örebro och alla möjliga kommuner, att detta inte blev speciellt bra och att det är dags att lägga ned stadsdelsnämnderna.

Huvudspåret bör vara det som skisseras i de olika borgerliga reservationstexterna. Mer makt åt medborgarna och mindre makt åt politikerna.

Bifall till Folkpartiets förslag!

Anförande nr 117

R o l f K ö n b e r g (m): Ordförande, fullmäktige! Det här ärendet innehåller ytterligare tolv så kallat skarpa förslag till omorganisation och ändrad ansvarsfördelning. De ska nu genomföras ett drygt år före nästa val. De har därmed chansen att bli unikt kortvariga, särskilt vad gäller stadsdelsnämndernas roll. Som salig Bertil Östergren sade: Utvecklingen går med stormsteg fram och tillbaka. Det stämmer väldigt väl i kväll, och det kommer att stämma lika väl efter nästa års val.

Vissa omorganisationer behövs alltid av ideologiska skäl eller av effektivitetsskäl. Men de måste enligt vår mening ske snabbt, tydligt och tidigt i en mandatperiod. Nu sker de mitt i och mot slutet, efter två och ett halvt års utredande. Då är ändå tredje och, som det brukar vara, avgörande perioden kvar.

Problemet med SPO del 3 är att den ska avse den centrala politiska organisationen och ansvarsfördelningen mellan kommunstyrelse och facknämnder. Den tror vi för vår del kommer att bli enkel att verkställa. Där är principen redan tydliggjord. All makt utgår från finansroteln, och alla beslut om motsatsen är falska.

De här förslagen, som innebär att man ska ge bolagsordförande och stadsdelsnämndsordförande en formell svarsskyldighet känns lite överspelad av verkligheten. Fackborgarråden, och för den delen alla andra, ska göra allt mindre utom att klippa band. Finansroteln ska bestämma allt. Varför då ta bolagsordförandena och stadsdelsnämndsordförandena som gisslan? Finansborgarrådet är ju föredragande för bolagssektorn och stadsdelssektorn i dag. Varför ska vi inte få fråga den som bestämmer? Varför ska vi inte få gå ända upp när det är tydligare än någonsin att det är därifrån som all makt utgår?

Sammanfattningsvis känns det här som ett ärende där form går före sak. Där huvudfrågorna om god service, ökad effektivitet och ökad demokrati är olösta, där den politiska makten flyttas runt överallt utom till medborgarna. Ska staden bejaka ansvarsutkrävande, en tydlig ledning eller motsatsen? Staden har ju i dag en väldigt tydlig konstitution. Föredragande borgarråd säger någonting om ansvar. Föredragningsskyldighet, arbetsgivaransvar – smaka på sådana ord! Det handlar om ledarskap. Det finns i dag en obehaglig tendens till centralism och maktkoncentration som kan leda till handlingsförlamning. Det kan ingen omorganisation i världen lösa. Det här ärendet är mycket olyckligt för Stockholms stad. Det kommer vid absolut fel tidpunkt, har absolut fel innehåll och bör definitivt avslås.

Jag yrkar bifall till det moderata förslaget.

Anförande nr 118

E w a S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! Beslut ska fattas på lägsta ändamålsenliga nivå, det vill säga beslut som enskilda personer eller familjer kan ta själva ska fattas hemma vid köksbordet. Vi delar därför inriktningen att stadsdelsnämnderna ska ges ett så heltäckande ansvar som möjligt för den del som är kommunal service och som direkt berör människorna i staden. Det ska vara enkelt för medborgarna att vända sig till rätt instans. Stockholm är en stor stad, och när vi tittar på stadsdelsnämndernas områden ser vi att de flesta är större än de medelstora

kommunerna runt om i landet. Vi tror därför att stadsdelsnämnderna kommer att vara kvar.

När detta är sagt vill jag poängtera att innehållet i vänstermajoritetens politik markant skiljer sig från Kristdemokraternas. I den stora omorganisation som nu görs hade det varit önskvärt att få höra att målsättningen var att verka för minskat bidragsberoende eller att arbete i stället för bidrag hade funnits med i fokus, och att människors möjlighet till egen makt skulle öka och politikernas beslut minska hade funnits med som en ledstjärna i processen. Fortfarande fastslås att välfärd är det som tillhandahålls av stat och kommun. Omhändertagandet fortsätter.

Vi ser som vår uppgift att verka för att Stockholm blir Sveriges bästa kommun när det gäller valfrihet, omsorg och livskvalitet. Ett pengssystem ger därför ökade möjligheter att välja, och det egna inflytandet ökar vad gäller förskola, skola, hemtjänst och kanske också val av äldreboende.

En fråga som var väldigt stor i valrörelsen handlade om våra samlingslokaler. Det var till och med så att man lyckades ordna en egen organisation som verkade för att lyfta fram hur vi hade varit illasinnade och dragit in antalet samlingslokaler. Det har inte hänt något i den frågan hittills. Men nu finns den med på dagordningen.

Vi har från början i vårt förslag till beslut först stött att samlingslokalerna ska finnas ute i stadsdelsnämnderna, och vår inriktning finns kvar. Men vi har mött en väldig oro ute bland inte minst vänstermajoritetens egna företrädare, som på olika sätt har tagit kontakt med oss. Där finns en stor oro för att samlingslokalerna inte ska få de resurser som de behöver. Därför har vi valt att i dag stödja ett förslag till återremissyrkande i den delen av ärendet.

Jag vill också påpeka att det tyvärr har blivit ett fel i vårt yrkande. Det ska vara attsats 14 och inte 16 som det har skrivits i ärendet.

Därutöver yrkar jag bifall till Kristdemokraternas förslag till beslut.

Anförande nr 119

Borgarrådet R ö n n g r e n (s): Ordförande, fullmäktige! SPO del 2 är ett väldigt efterlängtat ärende. Det är också SPO del 3. Skälet är väldigt enkelt. Vi skulle redan för en massa år sedan, när det initialt togs beslut om stadsdelsnämndsreformen, klarat ut förutsättningarna i organisationen, gränssnittet mot facknämnder. Vi skulle mycket tydligare ha klarat ut den centrala politiska styrningen kontra stadsdelsnämnderna. Vi skulle egentligen också redan då ha tagit chansen att klara ut de olika rollfördelningar som finns mellan tjänstemän och politiker. Därför fanns det under denna utrednings gång – den pågick under ett–ett och ett halvt år med politiska referensgrupper och fackliga referensgrupper, där det var möten mellan stadens tjänstemän och förtroendevalda över blockgränserna och på alla nivåer – en mycket stor samsyn i problembeskrivningen av hur staden har styrts.

I SPO del 1 klarade vi ut en del av förutsättningarna när det gäller ledning, styrning och uppföljning av kvalitetsarbetet. Men det som återstår och som vi fattar beslut om i dag handlar just om att klargöra att vi har två olika beslutsnivåer i denna stad och

inte fler. Det finns många berättelser om hur stadsdelsnämnder har processat ärenden och förslag som rör lokalsamhället. Man har gjort det under väldigt lång tid och på ett väldigt bra och förtjänstfullt sätt gentemot medborgarna för att sedan över alla partigränser och helt ense mellan tjänstemän och politiker skicka in en skrivelse till en central facknämnd där den hamnar på mycket låg tjänstemannanivå och avförs från dagordningen utan att det egentligen blir någon politisk prövning, utan att någon lyfter fram frågeställningar om politiska prioriteringar och inriktning. Det är oerhört allvarligt för demokratin. Med det här förslaget kommer vi att rätta till det. Med det här visar vi på vilket förhållningssätt vi vill se i den politiskt styrda organisationen Stockholms stad.

Sedan är det också viktigt att säga att vi måste klara ut våra olika roller och rollfördelningen mellan tjänstemän och politiker. Det gör man inte bara en enda gång i det här ärendet. Det måste göras varje ny mandatperiod. Egentligen varje år när man vid de första sammanträdena sätter sig ned och diskuterar arbetsformer. Det finns många exempel på när förtroendevalda går in i tjänstemannaroller, och det finns också exempel på när tjänstemän går in i politikerroller och tar över det politiska ansvaret. Med det här ärendet finns det en grov uppstrukturering som visar på skillnaderna och vad vi vill ska gälla framöver i staden i synen på vad förtroendevalda har för ansvar och uppgift och vad tjänstemännen har för ansvar och uppgift.

Sedan tycker jag att det finns all anledning att lyssna till det som Jan Björklund tog upp, det vill säga utvärdering av stadsdelsnämndsreformerna. Det är väldigt tydligt att det har varit en effektiv organisation som har klarat av att göra olika prioriteringar lokalt utifrån förutsättningarna både i ekonomi och hur områdena ser ut. Men när det gäller demokratidelen och demokratifrågorna har inte stadens omorganisation lett till någon nämnvärt ökad demokrati. Det är också erfarenheterna runtom i landets olika delar. Det tycker jag att vi får återkomma till i diskussionen. Det är oerhört viktigt att man inte bara bortser från den debatten.

Anförande nr 120

Borgarrådet B j ö r k l u n d (fp): Ordförande! Det är på något sätt symtomatiskt att när demokratiborgarrådet på sin allra sista dag i ämbetet ska diskutera stadsdelsnämndsreformen är det ett oerhört efterlängtat ärende. Jag har inte mött så många medborgare som har frågat efter det här, kan jag säga.

Det har jobbats i årtal, hur många människor som helst har deltagit och det är hur tjock bibba som helst; sedan säger Rönngren på slutet av sitt anförande att demokratifrågorna inte har funkade alls så dem får vi återkomma till. Varför är det inte de som är huvudfrågan här? Det var ju huvudsyftet med stadsdelsnämnderna.

Universitetet säger efter att ha gjort en undersökning att medborgarna inte känner någon ökad demokrati. Det borde ju vara huvudfrågan. Ni ägnar er åt intern organisation på stadsledningskontoret och skyfflar runt borgarråden mellan olika rotlar, men det är liksom inte det som det gäller. Huvudfrågan i detta handlar om medborgarnas inflytande. Det var huvudskälet till denna ganska kostsamma reform. Och det har inte blivit ökat medborgarinflytande. Då säger Rönngren: Det får vi

återkomma till. Varför är inte det huvudärendet i dag när vi diskuterar detta? Varför har ni inte fokus på det? Det är för att det är ett misslyckande.

Anförande nr 121

Borgarrådet R ö n n g r e n (s): Om man tittar på utvärderingarna och vad orsaken är till att det inte blivit nämnvärt ökat demokratiskt deltagande kan man se att en av orsakerna är att vi inte har klarat ut det vi faktiskt gör i dag i ärendet, ansvarsnivåerna, vem som ska ansvara för vad på central nivå och på lokal nivå. Detta har varit ett hinder i Stockholms stads demokratiutveckling.

Sedan är det inte entydigt. Visst finns det många positiva erfarenheter. En är att förtroendevalda är mer tillgängliga. Man är mer nära. Man har bättre kunskap i dag än man hade tidigare när några få politiker satt i en central nämnd och fattade beslut om sådant som rörde exempelvis skolorna i ett område. Det har lett till större delaktighet och möjlighet att kunna påverka. Men jag tror att man kan fortsätta stegen ytterligare. Det blir nästa diskussion utifrån att vi antar SPO del 3 och sedan fortsätter att prata om hur vi ska fördjupa demokratin. Jag tror inte på att man löser det genom att sänka skatten eller lägga ned stadsdelsnämnder. Det är inte lösningen. Jag tror att det är just att man diskuterar rollfördelning och klargör den. Det är förutsättningen för ökad demokrati.

Anförande nr 122

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Ordförande, fullmäktige! De partier som i dag leder Stockholm har många utmaningar att ta tag i. Kostnaderna för socialbidrag stiger kraftigt. Barnomsorgsgarantin kan inte uppfyllas i flera stadsdelar. Alltför äldre stockholmare utsätts för allt restriktivare biståndsbedömning. Arbetslösheten minskar inte trots bättre konjunkturer. I det läget väljer majoriteten, förutom att införa biltullar, att koncentrera sig på utredningar och omorganisation.

Nyligen var det omorganisation av gatu- och fastighetskontoret som vi tog ställning till. I dag är det SPO del 2. Även om det inte har fungerat säger ni att det här ska handla om demokrati. Men riktig demokrati handlar om makt över den egna tillvaron, och det får man inte med fler möten. Vi vill ha en utvidgning av pengsystemen på flera områden, för det ger verkligen mer makt till medborgaren.

I min stadsdelsnämnd handlar i stort sett alla medborgarmotioner om den fysiska miljön, om att man vill ha ett övergångsställe, en trottoar eller räcken så att inte barnen kan springa ut på vägen. Människorna har många synpunkter och engagerar sig för den fysiska närmiljön, men den får man hänvisa till andra nämnder. Den får man inte bestämma över.

Jag tror att det kan finnas viktiga frågor som ska beslutas på lokal nivå, men det kanske inte är de frågor som vi beslutar om just nu eller som vi låtsas att vi beslutar om just nu. Det är väl egentligen det som det handlar om. Vi måste få en ändring till stånd.

I dag spelar det väldigt stor roll på vilken sida av vägen man bor. Det tycker Socialdemokraterna är bra, för det kallas lokal anpassning. Jag är inte säker på att

föräldrarna i Hässelby-Vällingby tycker att det är så himla bra lokal anpassning att deras reella skolpeng är väldigt mycket mindre än den i Spånga-Tensta. Då talar jag om gamla Spånga som har samma befolkningsstruktur som Hässelby-Vällingby. Jag är inte säker på att de är så himla glada för det. Jag är inte säker på att en äldre person som ser att man själv får en annan behandling i sin stadsdelsnämnd än den typ av biståndsbedömning som görs i en annan tycker att det är så väldigt bra. Jag tror att de flesta människor är stockholmare. De vill behandlas lika. De betalar samma kommunalskatt, och de ska ha samma möjligheter och rättigheter.

Det handlar också om att veta vem som ska ställas till svars. För man skyller ju på varandra hela tiden. När vi vill ställa en fråga här är det stadsdelsnämnderna och när vi frågar i stadsdelsnämnderna vet både ni och vi att majoriteten där är helt bunden av den budget som ni har lagt här. Om de inte är det följer de faktiskt inte riktlinjerna. Jag tror att stadsdelsnämnderna måste förändras. Likställdheten i kommunerna som det ser ut nu är faktiskt en chimär.

Bifall till Folkpartiets reservation!

Anförande nr 123

Borgarrådet R ö n n g r e n (s): Ordförande! Jag tycker att det debattinlägget skjuter över målet. På min tid, när jag satt som ordförande i sociala distriktsnämnden i Vantör, var det precis samma problemställning som du nu beskriver, med olika resursfördelning, olika sätt att hantera, väldigt olika förutsättningar i de olika delarna av socialdistrikten i staden.

Vi införde stadsdelsnämnderna därför att vi såg att vi behövde samordna mer, göra större helheter och kunna göra lokala prioriteringar och bedömningar. Det är precis det som görs i dag inom ramen för stadsdelsnämndsreformen. Det handlar om förhållningssättet i politiken. Ska vi detaljstyra centralt ifrån eller ska vi målstyra och lita på att man faktiskt fullgör sin uppgift utifrån fullmäktiges prioriteringar, att man klarar av att ställa olika intressen mot varandra och göra en avvägning lokalt. Jag tror att det är oerhört viktigt att se att det handlar om just antingen detaljstyrning eller att målstyra.

Det handlar också till viss del om att man behöver centralisera, stärka kommunstyrelsens roll exempelvis och fullmäktiges roll, vilket ligger inom ramen för SPO del 3 också, för det hänger givetvis ihop.

Anförande nr 124

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Jag tror att stockholmarna är fullständigt ointresserade av om du vill detaljstyra eller inte. De vill att verksamheten i deras stadsdel ska fungera. Och det är faktiskt olika villkor. Samma människor med samma förutsättningar som råkar bo på olika sidor av gatan blir olika behandlade i vår stad. Människor inom socialpsykiatrien upplever en stadsdelsarrest beroende på vilken sida av gatan de bor på. Om du tycker att det är bra tycker i alla fall inte jag det.

Anförande nr 125

M o n i k a L i n d h (s): Fru ordförande, ledamöter! Den här staden ska ha enkla, tydligt avgränsade ansvarsområden där befogenheter, beslutsförhet och ekonomi hänger ihop. En sådan ordning underlättar för medborgare och brukare i mötet med stadens olika verksamheter. En sådan ordning gör också att hanteringen av skattekonan blir effektiv.

Vi föreslår ju en del flyttning av verksamhetsansvar från facknämnder till stadsdelsnämnder. Det gör vi av två skäl. Det ena är att vi måste klara ut de gränskonflikter som försiggår och som är en realitet ibland mellan facknämnder och stadsdelsnämnder. Vi vill också att de gränssnitten ska vara så få och så tydliga som möjligt för medborgare att kunna agera och förstå. Men vi gör det också därför att vi måste stärka stadsdelsnämndernas helhetsansvar för den lokala kommunalt finansierade verksamheten. Vi tror ju, precis som flera andra partier här, fast man inte vill stå för det i den här salen just nu, att stadsdelsnämnderna är en naturlig, praktisk och effektiv nivå.

Stadsdelsnämnderna får tre viktiga ansvar. Demokratiansvaret, som innebär att medborgare och brukare har en nära, närvarande och väldigt tillgänglig organisation att möta. Befolkningsansvaret, som innebär att det finns en direkt och snabb kunskap och planeringsmöjlighet lokalt utifrån lokala behov. Och stadsdelsnämndernas utvecklingsansvar, som ju innebär både möjligheter och skyldigheter att utveckla den kommunala verksamheten utifrån förutsättningarna.

Jag tycker att det är ett fantastiskt ärende att ta ställning till, så jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 126

A n d e r s B r o b e r g (kd): Ordförande, fullmäktige! Det här är ett ärende som kanske berör oss närmast sörjande i första hand och inte främst allmänheten. Dock är det ganska viktigt, för det påverkar en hel del. Jag tänkte i första hand försöka beskriva Kristdemokraternas syn på detta ärende och varför vi tycker att det i huvudsak har rätt inriktning.

Vår grundsyn är ändå att människor ska få bestämma själva så mycket som möjligt. Det är därför det är viktigt med valfrihet. Det är viktigt med pengsystem. Det är viktigt med sänkt skatt. Stockholm är däremot så pass stort att av praktiska skäl behöver det finnas lokala organisationer. Det kan vara socialdistrikt, det kan vara stadsdelsnämnder, man kan kalla det vad man vill. Men när de väl behövs är det bra att de är offentliga och öppna.

Sedan är det också så att människor varken vill eller kan rösta med fötterna hela tiden, det vill säga om det är problem i skolan byter man inte i första hand skola. Det måste finnas goda möjligheter att faktiskt påverka de beslut som berör en. De är oftast lokala, och där gör stadsdelsnämnderna väldigt stor nytta.

Hur många stadsdelsnämnder det däremot ska finnas och exakt vad de ska syssla med tror jag att vi kommer att diskutera under lång tid framöver. Det kommer också

att ändra sig över tiden beroende på olika saker. Men det är ändå en bra grundstruktur för det hela.

Låt mig bara göra en liten utvikning när det gäller politikerrollen som jag tänkte skicka med. För att en nämnd ska fungera bra är det viktigt att man som förtroendevald har försökt fundera igenom vad som är ens roll. Det är i första hand en fråga för partier och för dem som får uppdragen. Men om det finns otydlighet i uppgifterna och vilka befogenheter en nämnd har kombinerat med osäkra politiker blir det oftast en förödande situation. Men det här gäller ju alla nämnder, såväl centrala som stadsdelsnämnder och det är något som vi bara delvis kan fatta beslut om här för att få ordning på.

Sammanfattningsvis skulle jag vilja säga att beslut måste tas så nära människorna som möjligt, helst av dem själva. Men de beslut man inte kan fatta helt och hållet själv måste finnas lättillgängliga och vara möjliga att påverka på ett bra sätt. Därför tycker jag att det här är en vettig reform.

Med det vill jag yrka bifall till det vi har föreslagit i kommunstyrelsen, vilket i stort sett är kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 127

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (v): Ordförande, fullmäktige! Forskare vid Institutet för kommunal ekonomi konstaterar att stadsdelsnämndsreformen i Stockholm lett till att målet att öka kvaliteten och effektivisera den kommunala verksamheten har uppnåtts. Men kvaliteten kan naturligtvis bli ännu bättre. Framför allt tycker jag att det är viktigt att utveckla den lokala demokratin, för där återstår, det håller jag faktiskt med om, väldigt mycket att göra.

Men jag tycker att det är glädjande att vi i dag ska besluta om att fler beslut ska decentraliseras. Medborgarna kommer att kunna ställa sina lokala politiker till svars inom ännu fler politikområden, och stadsdelsnämndspolitikerna är heller inte högavlönade heltidspolitiker som sitter bakom stängda dörrar här i Stadshuset. De är fritidspolitiker som möter sina väljare på torget eller i affären, till och med i skolan och i förskolan.

Mot den bakgrunden, ordförande, fullmäktige, tycker jag att det är obegripligt att moderater och folkpartister i sina budgetförslag vill återgå till det gamla byråkratiska, ineffektiva systemet med centralstyrning, då medborgarnas möjligheter till insyn och inflytande är minimalt. Det är obegripligt, tycker jag, att ni tror att centrala politiker fattar bättre beslut än lokalt förankrade politiker i Vantör, Skärholmen, Kista eller Skarpnäck.

Jag tycker att det är bra att stadsdelsnämnderna får ökat ansvar för till exempel ytor för fri lek och spontanidrott, för investeringar i parker och grönytor. Det är bra att stadsdelsnämnderna har fått ansvar för flyktingmottagandet, och det är bra, tycker jag, att man har börjat arbeta med fördjupade områdesplaner som ger stadsdelsnämnderna större inflytande över stadsplaneringen. Det är bra att det är de lokala invånarna som får mer inflytande över politiken i sin stadsdel.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 128

R o l f K ö n b e r g (m): Ordförande, fullmäktige, Ann-Margarethe Livh! De föredragande borgarråden skriver i SPO 2-ärendet att "pengsystemets roll är: att underlätta medborgarnas möjligheter att välja utförare av en tjänst...". Då lägger ni i dag i ett särskilt uttalande fram att ni har varit och alltjämt är principiella motståndare till ett sådant system oavsett i vilka sammanhang detta tillämpas.

Då måste jag fråga: Är SPO-ärendet ännu ett fall av Stockholm som enpartistat, som halvtidsrapporten i höstas eller borgarrådsombildningen förra veckan, där ni fick information efter beslut eller fick höra nyheten på radio? Såg ni borgarrådets text innan den trycktes? I så fall, varför detta avståndstagande först nu? Jag förstår att ni i protest uteblev från det extra kommunstyrelsemötet, men ni träffas väl ändå på några möten så att ni kunde läsa texterna tillsammans.

Anförande nr 129

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (v): Vår inställning till pengsystemet, Rolf, tror jag är känd både av socialdemokrater och miljöpartister liksom av alla andra i den här salen. Det finns en väldigt enkel förklaring till att vi lägger fram det här uttalandet nu. Det beror nämligen på att varken jag eller Margareta Olofsson hade möjlighet att vara med på det kommunstyrelsemöte som behandlade det här ärendet. Därför kommer uttalandet i dag.

Anförande nr 130

Borgarrådet B j ö r k l u n d (fp): Fru ordförande! Jag känner inte att uttalandet mot valfrihet var någon stor nyhet för i dag. Det är väl Vänsterpartiets politik sedan rätt många år tillbaka.

Jag skulle ändå vilja problematisera en sak som Ann-Margarethe Livh tar upp. Vi kommer att rösta olika, men jag tycker ändå att de här demokratifrågorna är intressanta. För något år sedan, efter mordet på Anna Lindh och efter ytterligare några tragiska händelser, uppstod en stor debatt om psykiatrin. Alla i Sverige menade att den missköts och att det fattades pengar. Då ringde journalisterna runt till stadsdelsnämnderna i Stockholm och då sade de så här: Jamen, herregud, det kan inte vi ta ansvar för. Det är Stadshuset. Vi får inte tillräckligt mycket pengar. Samtidigt intervjuade man socialborgarrådet. Hon sade: Herregud, det är ju stadsdelsnämndernas ansvar. Stadsdelsnämnderna skyllde på Stadshuset och Stadshuset skyllde på stadsdelsnämnderna när det började blåsa. När det går bra vill alla vara med och säga att det är vårt ansvar. Men när det blåser vill alla skylla på någon annan. Det är just denna del i demokratin som också är central, nämligen att man kan tala om var ansvaret ligger. Kan inte Ann-Margarethe Livh erkänna att det har blivit otydligare med stadsdelsnämnderna?

Anförande nr 131

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (v): Men, Jan Björklund, syftet med hela den stora SPO-utredningen, som vi liksom har ältat ganska länge nu, är just att göra ansvarsfördelningen tydligare. Jag vill inte kommentera just detta när Margareta Olofsson inte är här. Men när man genomförde stadsdelsnämndsreformen var den inte fullständig. Det tyckte inte jag heller. Ett av målen med SPO är ju att göra det tydligare som vi inte nådde ända fram med när vi genomförde reformen från början.

Anförande nr 132

A n d e r s B r o b e r g (kd): Jag tror att du har lite övertro på lokala politikers förankring. De flesta stadsdelsnämnder är betydligt större än normala kommuner i det här landet. Dessutom är stockholmare benägna att flytta ganska ofta. Jag tror att du helt enkelt hamnar fel om du tror att medborgare ska lära känna lokala politiker på ett bra sätt, när man knappt kan namnge en del borgarråd i sammanhanget. Det tror jag är viktigt att ha med när man ska jobba på det sättet.

Jag har en fråga om stödet för det här förslaget som jag tycker spretar lite. Socialdemokraterna har sin text med finansborgarrådet, Miljöpartiet har många reservationer, Vänsterpartiet har sitt särskilda uttalande, är det här den rödgröna majoritetens förslag eller inte?

Anförande nr 133

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (v): Jag skulle vilja svara på det som gäller stadsdelsnämndernas storlek. När man införde stadsdelsnämnderna kom ju en rad utvärderingar. En som gjordes av en professor som heter Premfors på Stockholms universitet visade att om den lokala demokratin ska fungera ska stadsdelsnämnderna vara små. Det är liksom en förutsättning. Därför var det oerhört olyckligt att ni så fort ni fick makten slog ihop stadsdelsnämnderna så att de blev mycket större. Det tycker jag var ett misstag. Nu är de lika stora som, kanske till och med större än många svenska kommuner. Det tycker jag har varit fel.

Sedan är det naturligtvis, med anledning av att det är jättejobbigt för de anställda att hela tiden omorganisera, svårt för en ny majoritet att återigen bryta upp den organisationen. Men det var ett grundläggande fel, tycker jag.

Anförande nr 134

G ö r a n H o l m s t r ö m (kd): Jag vill uppehålla mig vid den diskussion som förs om att det i den här staden ska finnas två beslutande nivåer.

Det är en del av demokratin att kunna följa den politiska debatten, att kunna utkräva ansvar och att kunna ta del av sina medborgerliga rättigheter. Fullmäktige, den här salen, måste kunna vara arenan för debatt även om stadsdelsnämndernas verksamhet. Vi kristdemokrater är ju förespråkare för stadsdelsnämnderna, men det får inte bli så att vi hänskjuter det slutliga politiska ansvaret till stadsdelsnämnderna.

Nu har vi tyvärr intrycket att den nuvarande majoriteten flyr undan sitt ansvar. Man vill inte debattera lokala politiska frågor i den här fullmäktigesalen. Enligt uppgift

överväger man att föreslå att stadsdelsnämndsordföranden ska kunna delta i interpellationsdebatter. Men det har dragits ur det här ärendet. Och det tror vi är bra. Det politiska ansvaret sitter här och måste få debatteras här.

Socialdemokraterna påpekar gärna, senast Leif Rönngren, att det ska finnas två nivåer för beslut i staden, kommunfullmäktige och nämnderna. Då får inte den högsta nivån av dessa två, nämligen kommunfullmäktige, som är överordnad, dra sig undan sitt ansvar för den här debatten genom att hänskjuta ansvaret för de här frågorna nedåt.

Avslutningsvis några ord om brukarinflytandet. Det utvecklas i det här ärendet en definition av vilken roll till exempel brukarinflytandet ska ha. Jag skulle vilja säga att Socialdemokraterna och Vänstern i det här avseendet absolut inte är att lita på. Vi ser brukarinflytandet som en möjlighet men inte en skyldighet. Från kristdemokratiskt håll ser vi gärna att medborgarna är aktiva brukare och vill medverka i utvecklingen av sin skola, sin förskola och så vidare. Men även om jag som medborgare inte vill sitta i en brukarstyrelse har jag rätt att ha ett demokratiskt inflytande. Den som till exempel inte har egna barn vill kanske en dag ha inflytande över skolpolitiken. Det ska inte ha med brukarinflytandet att göra utan det är en demokratisk rättighet. Vi ska inte blanda ihop brukarinflytande med de demokratiska rättigheterna, vilket vi tycker att det finns en risk för i det här ärendet.

Anförande nr 135

Borgarrådet R ö n n g r e n (s): Ordförande! Det måste vara en grov missuppfattning. Det här ärendet handlar ju om att klargöra ansvaret och befogenheterna på de olika nivåerna. Det har hela tiden varit två nivåer i staden. Men i praktiken har det inte fungerat, därför att vi har haft facknämnder som överprövat, därför att vi har haft borgarråd som varit ansvariga för olika sakområden som har överprövat frågeställningarna. Det handlar inte om nuvarande majoritet utan det är politikerna generellt som inte vågar släppa ifrån sig förtroendet och ansvaret. Då får det olika följder.

Det här ärendet handlar om att lägga grunden för att dela upp ansvar och befogenheter på den lokala och centrala nivån. Sedan är det i del 3 dags att diskutera de olika rollfördelningarna och politikerrollen på central nivå. Det har varit bekymmersamt över åren för tjänstemän på olika nivåer, där också politiken har lagt sig i från fel nivå och överprövat sådana beslut som stadsdelsnämnderna faktiskt ansvarar för och där man också kan kräva ansvaret.

Anförande nr 136

G ö r a n H o l m s t r ö m (kd): Jag hoppas verkligen att Leif Rönngren har rätt, att det här ska leda till en tydligare definition till exempel av tjänstemännens uppgifter och politikernas uppgifter. Men jag tänker inte lita på att det blir så innan jag ser det.

Det senaste exemplet vi hade, och det var möjligen ett övertydligt exempel, var när stadsdelsnämnderna beslutade att lägga ut kolloverksamhet på ett sätt som representerar för Socialdemokraterna inte tyckte var bra. Då lovade dåvarande, numera papalediga, skolborgarrådet på stående fot i radio att alla barn skulle få åka, trots att det

fanns ett budgetdirektiv för vad som gällde, fastslaget i det årets budget. Det finns en hel del att göra när det gäller styrning och uppföljning i den här staden, där kollofrågan är ett övertydligt exempel på att det definitivt inte alltid fungerar så bra.

Anförande nr 137

C h r i s t o p h e r Ö d m a n n (mp): Ordförande, fullmäktige! Stadens politiska organisation behöver utvecklas och ses över regelbundet. I det här ärendet tas flera förändringar upp som vi ser som angelägna.

Vi menar att stadsdelsreformen har lett till flera positiva effekter såsom effektivisering och ökad kvalitet i verksamheterna. Kommunikationerna mellan lokala politiker och medborgare har ökat. Jag kan hålla med flera talare. Jan Björklund tog upp att det kan finnas andra ambitioner med stadsdelsreformen på demokratiområdet som inte riktigt är infriade. Jag skulle vilja se mycket flera förslag om till exempel ökad delaktighet och olika typer av utvecklad kommunikation mellan de lokala politikerna och medborgarna.

Det kan ju hända att vi trodde att medborgarna hade mycket mer av den bristvara som många känner att man inte har i dag, nämligen tid. Såsom vi har utvecklat demokratin finns det också anledning att se mera på redskapet IT och kommunikation. Det kan skapa möjligheter att överbrygga problemen med tidsbrist.

Jag håller också med Anders Broberg om att det är värdefullt med öppna nämndmöten och många andra saker som stadsdelsreformen har lett fram till.

Annika Billström tog upp en viktig sak, nämligen detta med rollfördelning mellan tjänstemän och politiker. Det är kanske inte det första man tänker på när man blir invald i politiska församlingar, men allteftersom inser man att det är oerhört viktigt att politiker har sin roll och att tjänstemännen är på det klara med sin roll.

Tidigare i dag hörde vi Micke Söderlund nämna att det var en handläggare som hade hänvisat till Socialdemokraternas 99-punktsprogram. Handläggaren borde givetvis ha hänvisat till den budget som de tre majoritetspartierna har kommit fram till. Jag tror att det kommer att krävas mycket mer utbildning för både tjänstemän och politiker för att vi ska kunna fungera på ett bra sätt i våra respektive roller.

Jag vill också hänvisa till det papper som är utdelat som handlar om samlingslokaler. Vi tycker att hemgårdar och 4 H-gårdar bör ligga kvar på central nivå. Vi skulle vilja återremittera detta med samlingslokaler för vidare utredning om vad de lämpligen bör tillhöra, om de ska sortera under stadsdelsnämnderna eller hanteras centralt under kulturnämnden.

I övrigt är fritidspolitikernas arbetsvillkor någonting som vi har varit inne på lite grann, men det känns inte färdigutvecklat. De behöver ses över på olika sätt. Jag håller med om att det inte bara handlar om arvoderingar, utan det handlar också om annan typ av service som skulle kunna vara bra.

I övrigt yrkar vi bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 138

A n n M a r i E n g e l (v): Ordförande, fullmäktige! Vi från Vänsterpartiet välkomnar en tydligare ansvarsfördelning och en ökad decentralisering, men jag vill lyfta fram uttalandet från Vänsterpartiet som handlar om pengsystemet. Jag tycker inte att det är något att hetsa upp sig över att vi i detta stora ärende gör ett särskilt uttalande. Vi anser att pengsystemet inte är ett bra system för att fördela kommunala pengar, och det vidhåller vi.

Vi som arbetar ute i stadsdelarna ser ju vad pengsystemet innebär i praktiken. Ett aktuellt exempel är förskolan och skolan. Samtidigt som de kommunala skolorna måste ta emot alla barn när som helst under året får det inte finnas några tomma platser, för det klarar inte ekonomin. Det är en nästan omöjlig ekvation, och det är väldigt svårt för medborgarna att förstå. Alla som jag har talat med tycker att det vore rimligare om man hade grundresurs – lokaler och lärare – som var finansierad, men en del av pengarna ska naturligtvis styras av antalet barn,

Pengsystemet förutsätter också att alla barns behov är lika och att alla äldres behov är desamma. Tvärtom, för att få lika förutsättningar i livet måste man ha olika mycket stöd och olika resurser. Därför ökar pengsystemet segregationen.

Vi tycker att det blir alltmer uppenbart att kommunal verksamhet inte har samma förutsättningar som man har på en varumarknad, och den ska inte behandlas så. Man kan inte gå omkring med sin peng i handen och välja bland olika verksamheter och se efter var det finns fina erbjudanden och tomma platser. Äldre och funktionshindrade i staden som behöver boende, hjälp och stöd gynnas inte av att få en katalog över utförare, utan de gynnas av att kunna välja innehållet i den omsorg som bedrivs med kommunala medel.

Vi vill inte att kommunen ska leka affär, utan vi vill att kommunen ska ägna sig åt att bygga upp bra kommunala verksamheter med ett inflytande som är reellt för personal och brukare.

Jag vill också kommentera förslaget om samlingslokaler. Vi anser att de på sikt ska läggas ut på stadsdelsnämnderna. Det är väl okej om det görs en utredning, men vi tycker att det är dags att lägga ut dem lokalt.

Sedan vill jag korrigera Jan Björklund som har blivit centraliseringens främsta riddare här i staden. Men han visar ofta sin okunnighet. Det är inte så, Jan Björklund, att ett högre socialbidrag i en stadsdel leder till nedskärningar i förskolan. Det är två helt olika bidrag, och de får inte blandas ihop. Det är inte heller så att den här reformen har varit väldigt kostsam. Tvärtom har den sparat stora summor åt kommunen, vilket du också vet.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 139

Borgarrådet B j ö r k l u n d (fp): Ordförande! De äldre gynnas inte av valfrihet, säger Ann Mari Engel. Barnfamiljerna gynnas inte av valfrihet, de gynnas av någonting annat. Men ska vi inte låta människor själva avgöra vad de gynnas av, Ann Mari

Engel? De 35 procenten som har valt privat barnomsorg anser väl att de gynnas av det. Jag antar att de inte väljer det för att de missgynnas av det. De cirka 30 procent av Stockholms skolbarnsföräldrar som har valt en annan kommunal skola än den närmaste väljer fortfarande kommunalt, men de utnyttjar valfriheten att välja en annan skola än den som ligger närmast. Kan inte de själva få avgöra om de gynnas av det? Varför måste Ann Mari Engel tala om för dem om de gynnas av det eller inte?

Detta hindrar ju inte att Ann Mari Engel och hennes familj väljer de alternativ som ligger närmast. Man får välja även dem. Man får också välja de dåliga om man vill. Man får välja vad som helst.

Jag tilltror Ann Mari Engel förmåga att välja för egen del och för sina närmaste, men tilltro också andra människor att göra det och skriv dem inte på näsan vad som är bäst för dem! Människor klarar av att själva fatta beslut.

Anförande nr 140

A n n M a r i E n g e l (v): Jan Björklund, den här diskussionen handlar om pengssystemet. Det ger inte valfrihet till för allra flesta. Pengssystemet leder till en omöjlig situation för en kommunal ekonomi. Det handlar inte om att folk inte ska få välja vilken skola som deras barn ska gå i, utan det handlar om att kommunen inte är att likna vid ett varuhus där det står ett antal tomma erbjudanden och väntar på att någon ska köpa dem, eftersom de hela tiden ska finansieras med kommunala pengar. Det är ju det som det handlar om.

De undersökningar som har gjorts visar väldigt tydligt att de äldre vill ha valfrihet när det gäller vilken hjälp som de ska få. De vill inte ha en katalog över olika utförare. Där har vi olika åsikt, men jag vill understryka att det här handlar om pengssystemet som ett medel för valfrihet. Jag anser att det inte är det optimala medlet för valfrihet. Det är inte ett bra sätt att hantera kommunens ekonomi. Det är det som diskussionen handlar om.

Anförande nr 141

H a r d y H e d m a n (kd): Det var märkligt. Tror du verkligen att de som väljer en utförare kollar vad det är för aktiebolag och om de vill stödja den aktieägaren? Det är klart att man tar reda på vad det finns för någonting i bolagets erbjudande. Erbjuder kommunen judisk hemtjänst? Erbjuder kommunen hemtjänst för finnar regelbundet i staden eller för olika grupper som vill ha en viss typ av hemtjänst?

Om ett gammalt vårdbiträde har startat en egen liten firma och människor råkar känna henne väljer de väl inte henne därför att hon har en firma. De väljer henne därför att de känner henne.

Anförande nr 142

A n n M a r i E n g e l (v): Det låter som du trodde att jag inte tyckte att människor skulle få ha judisk hemtjänst. Det är ju inte det som det handlar om, utan det handlar om ifall pengssystemet över huvud taget är ett effektivt medel i kommunal

verksamhet. Det har visat sig att den judiska hemtjänsten inte har överlevt det systemet just därför att den är för liten och inte ett stort bolag. Det är inte ett system som gynnar de små utförarna. De står inte med ett antal tomma platser och väntar på att någon ska välja dem.

Självklart ska man kunna erbjuda många olika sorters hemtjänst, men det kan ske inom ramen för kommunen, entreprenad eller vad du vill. Det är pengssystemet som i själva verket motverkar den reella valfriheten.

Anförande nr 143

R o l f L i n d e l l (s): Ordförande, fullmäktige! Den här diskussionen är väldigt viktig på många sätt för oss alla som är engagerade i samhällsverksamhet och som har tagit på oss att vara politiker och därmed medborgarnas representanter i besluts-systemet.

Jag har för min del erfarenheter av de flesta större nämnder på den så kallade hårda sidan. Jag har suttit i gatu- och fastighetsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden. Jag har också varit ledamot lokalt, och just nu är jag ordförande i Östermalms stadsdelsnämnd.

Ett önskemål från de förtroendevalda och från medborgarna är att få så stor klarhet som möjligt om vem som ansvarar för vad. Var fattas egentligen besluten? En viktig del i det som vi diskuterar i dag och i SPO-utredningen är att man ska skapa en klarare organisation och ansvarsfördelning också på central nivå. Kommunstyrelsen ska ha ett mycket tydligare ansvar i den här stora staden, och den måste naturligtvis hantera en del stora ärenden centralt.

När man kommer fram till en klarare ansvarsfördelning så att det blir klarare – och då syftar jag på majoritetens förslag i SPO-utredningen – bör vi kunna hantera de ärenden som kommer till oss i stadsdelsnämnderna på ett bra sätt. Skillnaden på hur det är att delta i olika beslut är ju himmelsvid.

Som ordförande i en stadsdelsnämnd får jag en oerhört massa oftast positiva, men också kritiska, synpunkter från folk som jag möter på gatan, folk som ringer och folk som mejlar. Det rör sig om en väldigt omfattande korrespondens, kontakt och dialog som jag inte tror att jag haft ens bråkdelen av under alla år som jag har suttit i centrala nämnder. Jag har också varit med om att fatta beslut i olika stadsdelar som jag av naturliga skäl inte har lika stor kännedom om som jag har om min egen stadsdel.

En av styrkorna i demokratin är kontakterna med medborgarna i min stadsdelsnämnd. Det är många gånger som vi har haft samtal om frågor där vi har haft diametralt olika uppfattningar i sak, men jag har trots allt mötts av respekt därför att de medborgare som vill en viss sak ändå ser och hör att de pratar med en lokal representant som känner till förhållandena.

I en demokrati får man inte alltid som man själv vill, men demokrati bygger ju på att man har en dialog mellan alla inblandade parter och att man lyssnar på varandra. Där fyller alltså den lokala representationen och stadsdelsnämnderna en oerhört viktig roll i demokratiarbetet.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 144

Åsa Romson (mp): Ordförande! Jag tänkte framföra en del synpunkter på detta med samlingslokaler. Det har varit en väldigt intensiv debatt i vårt parti med många företrädare från olika håll om hur man på bästa sätt kan värna och framför allt utveckla det lokala föreningslivet.

En fråga som man återkommer till och som blir symtomatisk i en sådan här debatt är naturligtvis att det är väldigt svårt att definiera vad som är lokalt i en stad som Stockholm. I vissa fall menar folk att de har sitt lokalsamhälle i den geografi som ligger utanför kommunens gränser i kranskommunerna eller i andra delar av Stockholmsregionen. I andra fall kan det lokala samhället omfatta kvarteret eller den lilla stadsdelen.

Samlingslokalernas funktion och stöd ser väldigt olika ut. Det kan vara föreningar som driver dem som får stöd eller det kan vara speciella inriktningar på hur lokalerna används. Det tycker vi inte riktigt har lyfts fram på det sätt och ägnats den tid och eftertanke som hade behövts för att vi ska ha ett välgrundat underlag för beslut i den här delen av SPO. Det inte konstigt, för SPO är ju en väldigt stor utredning.

De diskussionerna som vi har haft har lett fram till ställningstagandet att vi anser att man behöver titta på det här. En kommunövergripande verksamhet är kanske inte mest lämpad att hantera samlingslokalerna. Man bör se över i vilket lokalt sammanhang som det här ska ske.

Många samlingslokaler i Stockholm är i behov av upprustning. Det är svårt att veta om man inte vet vad man ska göra med dem innan man lägger ett sådant ansvar på till exempel en stadsdelsnämnd.

Vi vill särskilt nämna 4 H-gårdarna och hemgårdarna som bedriver ganska olika verksamheter. Det finns skrämmande få av den typen av lokaler som är en icke kommersiell mötesplats och som är föreningsdriven med ett engagemang. Vi skulle helst vilja utveckla fler platser av det här slaget. I och med att de är så få tror vi att det blir svårt om de skulle skötas av en stadsdelsnämnd. Vi vill se vidare på detta och föreslår därför att man gör en mer djuplodande undersökning i den här delen.

Anförande nr 145

Rolf Koberg (m): Ordförande, fullmäktige! Vi från Moderaterna vill yrka bifall till det förslag från Moderaterna, Folkpartiet, Kristdemokraterna och Miljöpartiet som Åsa Romson just relaterade till.

Det borde egentligen råda enighet i kväll. Det skedde ju en väldigt märklig förändring efter valet 2002. Det var då som ansvaret för 4 H-verksamheten i Akalla by flyttades av vänstermajoriteten från Kista stadsdelsnämnd till kulturnämnden, vilket slog sönder planerna på föreningsdrift och möjligheterna till lokal intäktsfinansiering.

Det är ju så en gång för alla att allting inte kan flyttas runt hela tiden. Den slutsatsen har ni dragit när det gäller biblioteken, och det är väldigt bra. Den slutsatsen bör dras även i det här sammanhanget. Låt det vara som det är.

I dag presenterades siffror. 2004 påbörjades byggandet av ungefär 4 000 lägenheter. Det visar sig sannolikt vara toppåret innan alla omorganisationer slår till. Det här är väldigt bra siffror, men det är ju ändå inte ens en fjärdedel av de 20 000 nya lägenheter som har utlovats.

Då måste jag ställa en fråga till demokratiborgarrådet, det tillträdande gatu- och fastighetsborgarrådet. Efter den senaste månadens både politiska och administrativa omorganisation kommer SPO 2. Den som vill bygga bostäder i Stockholm måste då ha kontakt med fem nämnder och 130 politiker utöver kommunstyrelsen och kommunfullmäktige. Hur kommer det att ge en effektivare planprocess och ge snabbare bygglov i din nya nämnd, Leif Rönngren?

Anförande nr 146

Borgarrådet S ä r k i n i e m i (s): Ordförande, fullmäktige! Så här sista kvällen som kulturborgarråd kan jag inte låta bli att tränga mig in i de detaljer som berör kulturområdet och framför allt då biblioteken och samlingslokalerna.

Jag kan medge att det kan vara bra att 4 H sorterar under en central förvaltning, eftersom finansieringen av 4 H är som den är. Pengarna går till en länsorganisation som sedan fördelar pengarna mellan sina lokalorganisationer. Pengarna har alltså aldrig fördelats av vare sig stadsdelsnämnden eller kulturnämnden, annat än i en stor helhet – detta sagt som kommentar till Rolfs inlägg.

Som ledamot i en stadsdelsnämnd upplever man att vissa saker återkommer. Under mina sex år har jag fått frågor mest om skolan, om biblioteken och om samlingslokaler. Vi återkommer till skolan i en senare del av SPO.

När det gäller biblioteken är det viktigt att man på lång sikt tittar på det som Kristdemokraterna föreslår, att de ska sortera under stadsdelsnämnderna. Men jag tycker ändå att det i det här läget kan vara på sin plats med ett biblioteksråd, inte för att de som sitter med i rådet ska bli boksovjeter eller bestämma färg på gardinerna, som ni skrev i er reservation.

Jag ser utifrån min stadsdelsnämnd i ytterstaden att det i dag växer fram ett annat slags bibliotek med ett annat slags innehåll. Man samverkar mycket mera med biblioteken. Det gäller till exempel lärcentra och arbetsmarknadsåtgärder. Man har åstadkommit en samordning som arbetar för medborgarnas bästa. Det är positivt och kan vara en väldigt viktig uppgift för ett biblioteksråd.

Här i fullmäktige diskuterar vi ofta om arbetsmarknad och socialbidrag, och många tycker att stadsdelsnämnderna är överflödiga. Vi har sett i en stadsdelsnämnd som har varit en så kallad utsatt stadsdelsnämnd att man kan dra nytta av varandra.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 147

P ä r H o m m e r b e r g (fp): Ordförande, fullmäktige! Demokrati: Låt oss för ett ögonblick utgå från ett medborgarperspektiv. Vem ska man vända sig till för att utkräva ansvar?

Jag antar att föräldrar har frågor som rör skolan. Vem ska de då vända sig till? Ska de vända sig till rektorn, till stadsdelspolitikerna, till skolborgarrådet – ja, vem ska de egentligen vända sig till? Det där är inte så himla enkelt.

Fördelningen av pengar: I Maria-Gamla Stan där jag sitter med i stadsdelsnämnden har vi tre fältassistenter. Vi har föräldravandrare och en väldans massa ungdomar som kommer från en väldans massa stadsdelar. Men hur gör vi då? Ska vi låta bli att hjälpa ungdomar från andra stadsdelar? Det kan vi naturligtvis inte göra, men vi har ett dilemma, nämligen att våra resurser inte räcker till.

Förskolan: Stadshuset har en budget, men vi kan ha en annan budget i stadsdelsnämnden därför att man väljer att göra en annan prioritering. Vilken är då den officiella budgeten? Är det stadsdelsnämndens budget eller är det budgeten i stadshuset?

Ja, demokrati är inte lätt, och närdemokrati är definitivt inte lätt. Det grundläggande måste alltid vara att den enskilde medborgaren i alla lägen måste veta vem som har ansvaret.

Anförande nr 148

K a r i n H a n q v i s t (s): Ordförande, fullmäktige! Jag tänkte återkomma till det som det föredragande borgarrådet och Leif Rönngren tog upp i sina anföranden, nämligen demokratisynen, demokratiaspekten, medborgarinflytandet och brukarfrågan.

Som lokal politiker vill jag ta upp några exempel från min stadsdel, Bromma. Det är väl ändå rätt känt i den här församlingen att Bromma är ett ganska starkt borgerligt fäste. Därför är det extra roligt att lyfta fram hur vår stadsdelsnämnd har fungerat och hur våra möten har varit under de gångna åren.

Överlag har vi haft väldigt mycket folk på våra öppna möten. Under hösten när vi diskuterade årets budget inledde vi med att ha något som vi kallade för dialogmöten med våra medborgare områdesvis. Det var ett möte för handikappomsorgen, för äldreomsorgen, för förskolan och för skolan. Dessa möten var faktiskt rätt så uppskattade. Det kom ju naturligtvis inte massor med folk, men det var ett nytt sätt att pröva hur man kan vidga dialogen med sina brukare.

Strax innan jul hade vi också en så kallad *chat* med våra medborgare. Det var väldigt roligt, kan jag lova er – det är kanske fler som har prövat. Vi satt i två timmar, och de gick oerhört fort. Samtliga partier som deltog hade mycket att göra.

Vi anordnade också ett öppet möte inför budgeten med massor av folk, inte minst från skolan. Det var många föräldrar där och engagerade sig. Vi politiker i nämnden lyssnade, tog till oss synpunkter från föräldragrupperna och faktiskt omprövade det

förslag till beslut som förvaltningen hade lagt fram. Vi beslutade att inte lägga ned de två skolor som var på väg att läggas ned.

Jag undrar hur det hade gått till om ni på den andra kanten hade fått styra. Då hade besluten fattats här inne i salen bakom stängda dörrar. Medborgarna hade möjligen stått utanför på gården och demonstrerat. Men besluten hade fattats över deras huvuden.

Jag tycker att det har fungerat bra i Bromma, och jag tror att brommaborna gärna ser att stadsdelsnämnderna finns kvar, så att man kan fortsätta dialogen med sina lokala politiker.

Jag instämmer i det som Rolf Lindell sade. Det finns också andra sätt än öppna möten för att hålla den här kontakten, och det har vi verkligen fått känna av i Bromma.

Slutligen vill jag yrka bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 149

A n d e r s B r o b e r g (kd): Det är jättebra att man försöker med lokala dialogmöten. Men man måste vara medveten om att det definitivt inte innebär att alla kommer till tals. Det finns en risk för att man som politiker pratar med hundra politiker och tycker att man har informerat och diskuterat med hela stadsdelen, trots att så är inte fallet.

Jag anser att det är mycket viktigare att satsa på att låta folk själva bestämma över så mycket som möjligt. Dessutom måste man framför allt vara tydlig mot alla medborgare så att de vet vad det är som ska beslutas och hur man gör för att påverka. Det ska också vara lätt att påverka det hela.

Det jag undrar är: Hur vill du möjliggöra för fler att själva kunna bestämma flersaker?

Anförande nr 150

R o l f K ö n b e r g (m): Ordförande, fullmäktige! Karin Hanqvist, jag förstår att det är många boende som har varit på stadsdelsnämndsmötena under det senaste året som är rasande över nedskärningarna inom förskolan och skolan. Det är nog därför som de har gått man ur huse till de öppna nämndmötena. Det är inte alls konstigt att det är många boende i Bromma som kommer på dessas möten. De vill ju ha bra skolor och förskolor för sina skattepengar. Med ert resursfördelningssystem har ju ni dragit undan den möjligheten.

Det du just sade var i själva verket en underbar illustration till det som vi på den här kanten har sagt under hela kvällen. Ni fick inte mer pengar på grund av det här agerandet. Ni företräder någonting som inte är den yttersta makten. De boende i Bromma känner sig exakt så maktlösa som ni har gjort dem. Det ni höll på med där var skendemokrati.

Anförande nr 151

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Jag vill bara komplettera det som Rolf Könberg sade. Det är ju självklart att det nästan var mangrann uppslutning i Bromma. Det intressanta är att ni i majoriteten lovade att föra deras talan, men det gjorde ni inte. Antingen försvarade ni förslaget, eller också var ni alldeles tysta.

Sedan är det inte sant att man, om man sitter i en central nämnd, struntar i om man ska lägga ned något. Ett exempel på det är gymnasierna förra året när ni försökte att lägga ned till exempel Spånga gymnasium.

Anförande nr 152

K a r i n H a n q v i s t (s): Precis som ni säger var det många som kom för att protestera. Men det är ju också bra. Det tillhör väl den demokratiska processen, eller hur? Men alla kom inte för att protestera. Vi har också lyssnat på de förslag och de synpunkter som vi har fått brommaborna och tagit till oss dem. Det har handlat varken om resursfördelningssystem eller annat. Vi har fört en bra dialog med dem, och det har gjort att vi i nämnden har omprövat våra beslut.

Anförande nr 153

Borgarrådet R ö n n g r e n (s): Ordförande, fullmäktige! För att det ska bli formellt riktigt ska jag göra ett försök att reda ut det här med det yrkande som har framställts. Det ställdes en fråga huruvida man kan avslå att-satsen och sedan återremittera ärendet. Det finns ju regler för vad som gäller vid återremiss. Egentligen ska man ta upp den frågan först. Det får ju konsekvenser för yrkandet.

För att göra det enkelt yrkar vi bifall till kommunstyrelsens förslag och avslag på yrkandet om avslag på att-satserna 12 och 13. Sedan är det upp till presidiet att reda ut hur man formellt hanterar detta.

Anförande nr 154

Å s a R o m s o n (mp): Herr ordförande! Ibland blir det krångligt när vi har väldigt inarbetade arbetsrutiner här. Ibland ska demokratin fungera också i andra situationer.

Min tolkning av det förslag till beslut som vi står bakom är att vi – som det står i att-satsen – yrkar avslag på att-satserna 12 och 13, och att vi gör en återremittering i enlighet med den anförandetext som finns.

Att det då skulle innebära att ansvaret för bidragsgivning till bidragsberättigade lokaler på något vis skulle hänga i luften kan jag inte förstå. Jag tycker att det är ganska tydligt att det hör ihop. Man kan inte flytta det om man vill se över det hela och inte göra någon ändring. Man kan å andra sidan inte göra en översyn och göra någon ändring om man redan har bestämt att man ska flytta det. Det hänger ihop, och jag tror att det i praktiken kommer att lösa sig.

Anförande nr 155

Borgarrådet R ö n n g r e n (s): Det var en förklaring till det som ni vill göra. Det som hängde i luften var ju att om man nu vill förändra tillhörigheten för samlingslokaler är det intressant om man samtidigt ger förutsättningar för att utreda var ansvaret för bidragsgivningen ska ligga. Men i detta beslut ligger det kvar på kulturnämnden, och man utreder inte vidare var ansvaret ska ligga i framtiden.

Om man ponerar att ni kommer fram till en förändring av organisationen när det gäller den fysiska tillhörigheten i lokalfrågan kan det stå i kontrast till var ansvaret för bidragsgivningen ska ligga i framtiden. Därför vill jag uppmärksamma på att det kanske är smart att återremittera allt i ett svep, men ni avgör själva.

Anförande nr 156

Å s a R o m s o n (mp): Jag förutsätter att om man påbörjar en utredning kan det finnas ett skäl att under utredningstiden utforma något slags tilläggsuppdrag om det känns påkallat med en förflyttning. För mig känns det konstigt att utreda någonting, om bidragsgivningen tills vidare ska hanteras på det sätt som gäller nu.

Om socialdemokraterna vill ha en förändring i den delen är de välkomna att formulera en sådan och stödja vårt yrkande. Det vore jättebra om vi kunde fatta beslut i konsensus.

Anförande nr 157

R o l f K ö n b e r g (m): När det gäller yrkandefrågan är jag i ovanligt stor omfattning överens med Åsa Romson. Som jag ser det är det fullt möjligt att avslå yrkandena 12 och 13. Precis som Åsa säger är ju innebörden att ansvaret för lokaler inte flyttas och att kommunstyrelsen inte ges något uppdrag enligt att-satserna 12 och 13. Så kan man göra.

Sedan kan man också återremittera frågan rörande samlingslokaler för vidare utredning. Vi för vår del ser ingen motsättning mellan 1:an och 2:an.

Ordningsfråga

Anförande nr 158

Borgarrådet R ö n n g r e n (s): Jag försökte uppmärksamma på att kommunallagen säger att man måste hantera återremissyrkanden först och sedan andra sakyrkanden, om man anser att någonting behöver utredas mer. Sedan kan man möjligtvis vända på det och ställa ett avslagsyrkande efter det. Vad jag vet måste man hantera återremissyrkanden först.

Anförande nr 159

O r d f ö r a n d e n : Återremissyrkandet behandlas i förslaget till beslut. Det är en punkt som ska återremitteras. Vi har uppfattat att det ska vara helt okej. Annars kan vi det särskilt. Är det okej?

*§ 26 Stadens upphandling som medel för att motverka diskriminering – förslag om tillämpning av en antidiskrimineringsklausul i stadens upphandlingar
Återremiss från kommunfullmäktige den 6 december 2004 (utl. 2005:7)*

Anförande nr 160

Borgarrådet L i n d b e r g (s): Ordförande, fullmäktige! All form av diskriminering är oacceptabel. Därför är också denna fråga en av de allra mest prioriterade för den politiska majoriteten.

Låt mig säga: Äntligen! Äntligen har vi en diskrimineringsklausul som kommer att ha betydelse i arbetet mot rasism och diskriminering. Vår stad har 800 000 invånare. Vi har en budget på 27 miljarder kronor, och våra verksamheter omsätter totalt 39 miljarder kronor. Det gör oss till en av landets största marknadsaktörer. Därför spelar också våra krav och villkor en väldigt stor roll.

I dag, kära fullmäktige, skriver vi historia. Vi går först nu in i arbetet med att på allvar använda offentlig upphandling som medel för att förebygga diskriminering. Vi ser nödvändigheten av att fler följer vårt exempel bland alla kommuner i landet, men också i Europa och i övriga delar av världen.

Stadens budget består till 90 % av direkta skatteintäkter. Det är vårt ansvar att så långt det är möjligt garantera att inga skattepengar går till företag som diskriminerar. Alla människor har rätt att bli behandlade med respekt. Detta är ytterst en mänsklig rättighet. Det är också därför som klausulen omfattar samtliga diskrimineringslagstiftningar. Den kommer att få en stor betydelse i kampen mot diskriminering när det gäller kön, hudfärg, religion, funktionshinder och sexuell läggning.

I juni 2002 fattade kommunstyrelsen beslut om en antidiskrimineringsklausul, vilket i och för sig var bra, men i ärlighetens namn: Den har inte haft någon särskild betydelse. För det första innebar kommunstyrelsens beslut inte att klausulen skulle användas vid alla stadens upphandlingar. För det andra har utvärdering och uppföljning varit obefintlig, vilket också har fräntagit oss möjligheterna att sprida goda exempel. För det tredje har möjligheten att bryta avtal endast kunnat användas om ett företag har blivit dömt enligt några av diskrimineringslagstiftningarna alternativt tvingats att betala skadestånd enligt densamma. Alla som har hållit på med juridik vet att detta nästan alltid är förknippat med årslånga processer.

Ambitionen var god utifrån det uppdrag som fullmäktige gav till kommunstyrelsen, men det kan sammanfattas i ett halvhjärtat försök.

Med den antidiskrimineringsklausul som fullmäktige i dag har på sitt bord går vi längre. Den blir därmed ett mycket kraftfullare verktyg, framför allt när det gäller det förebyggande arbetet för att motverka diskriminering. Det är också det som är själva syftet, att bredda det förebyggande arbetet mot diskriminering, medvetandegöra att diskriminering förekommer och motverka att det uppstår.

Stockholmarnas skatter ska inte kunna användas gentemot entreprenörer som inte uppfyller lagstiftningens krav på att alla arbetsgivare arbetar aktivt med åtgärder och upprättar planer för mångfald och jämställdhet.

Klausulen ger oss rätt att agera utan att invänta dom mot företag som diskriminerar. Den ger oss rätt att kräva att företag skriftligt redovisar vad man gör för att leva upp till kraven i diskrimineringslagstiftningen. Den ger oss också en möjlighet att mycket tydligare följa upp effekterna och kontinuerligt utvärdera.

Möjligheten att häva avtal ska vara en sista utväg. Det är alltså inte någonting som aktivt ska tillämpas som ett straff, utan det är snarare en sista utväg.

Avslutningsvis vill jag understryka att syftet är framför allt förebyggande. Men allra viktigaste är att detta är ett verktyg som behövs för att man ska kunna garantera att de skattepengar som staden förvaltar inte används till företag och verksamheter som inte följer diskrimineringslagstiftningarna.

Ordförande, fullmäktige! Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag. Jag yrkar också bifall till det tilläggsförslag som ni har fått utdelat och som är gemensamt för Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet.

Anförande nr 161

Ulla Hamilton (m): Ordförande, fullmäktige! Jag vill börja med att yrka avslag på detta förfärliga förslag som vi nu har att behandla.

I dag skriver vi historia, säger Teres Lindberg, och det gör vi verkligen. Aldrig tidigare har man lagt fram ett ärende som så flagrant strider mot allt vad rättsprinciper heter i det här landet.

Teres Lindberg tycker att det är väldigt bra att man kan ta till åtgärder utan att man ska behöva vänta på årslånga processer. Vi har faktiskt en grundläggande princip som innebär att människor inte ska dömas förrän saken är prövad.

Det Stockholm stad nu vill införa är en princip som innebär att Stockholms stad ska vara domare. Om man finner att någon som har deltagit i en upphandling har betett sig på ett sätt som Stockholms stad tycker är diskriminerande har man en ensidig rätt att säga upp detta avtal. Det här strider mot alla rättsprinciper, och jag tycker att det är ovärdigt att lägga fram ett sådant förslag, speciellt i ett läge när man har försökt att genomdriva detta utan att man över huvud taget har frågat vad näringslivet tycker.

Vi tvingade fram en återremiss. Efter en mycket kort tid fick vi fram synpunkter från företag. De avråder bestämt från att gå den här vägen. Vi har fått synpunkter från Svenskt Näringsliv där man säger att detta strider mot gemenskaphetsrätten. Stadens eget näringslivskontor säger i sitt yttrande: Det är angeläget att inte öppna för godtycke i stadens upphandlingsprocesser och avtalsförhållanden. Kravet på lagakraftvunnen dom bör därför kvarstå som förutsättning för hävningsrätt.

De allra flesta tycker att detta är en mycket rimlig princip. Men den här majoriteten, som säger att man vill ha ett bra näringslivsklimat och som säger att man vill ha bra relationer med näringslivet vill nu införa en princip som är helt rättsvidrig.

Jag yrkar avslag på förslaget.

Anförande nr 162

P a u l L a p p a l a i n e n (mp): Det här är ett ovärdigt förslag som innebär att företagarna som får våra skattemedel ska följa lagen. Är det ett väldigt tungt åtagande från deras sida?

Detta med dömandet hit och dit: Jag vet inte om politiker riktigt förstår skillnaden mellan straffrätt och privaträtt. Det är ju fråga om ett avtal. De företag som inte vill delta tvingas inte att göra någonting. De som vill delta tvingas att acceptera villkoren, och dessa villkor ska gälla lika för alla. Så svårt är det inte.

Man påpekade att det här var ovärdigt med mera. Säg i stället att ni vill tillåta diskriminering, det är bättre.

Anförande nr 163

U l l a H a m i l t o n (m): Det vi just hörde var ord från en politiker som verkligt är maktfullkomlig. Han säger: Om någon inte vill vara med och ställa upp på de här reglerna så kan de väl låta bli.

Det som du, Paul Lappalainen, säger, utan att rättsväsendet har fått göra en bedömning, är: Bryter man mot lagen får man väl skylla sig själv. Men vem är det då som ska granska detta lagbrott? Paul Lappalainen är såvitt jag vet inte uttolkare av Svea rikes lag.

Anförande nr 164

Borgarrådet L i n d b e r g (s): Att det är förfärligt att Stockholm stad ställer krav på att lagstiftningen ska följas, det får stå för dig. Att det är förfärligt att vi på allvar hittar ett sätt att motverka rasism och diskriminering, det får stå för dig. Men faktum är att för att ingå ett avtal krävs det åtminstone två parter. Det krävs att alla parter är överens och skriver under det.

Anförande nr 165

U l l a H a m i l t o n (m): Det som är faktum för en rättsstat är att alla ska anses oskyldiga till dess att man är dömd.

Anförande nr 166

F r e d r i k M a l m (fp): Ordförande, fullmäktige! Vi vet ju alla att diskrimineringsfrågorna och utanförskapet är en av de viktigaste utmaningarna som vi står inför. Det är inte någonting som är specifikt för Stockholm, utan det är i dag ett fenomen i hela Västeuropa. Diskrimineringen har institutionaliserats på många olika sätt.

Vad är det som händer när människor diskrimineras, oavsett om det handlar om en anställningsintervju, i krogkön, på arbetsplatsen, på universitetet eller någon annanstans? Jo, det som attackerats är en grundläggande princip om att alla människor ska ha samma chans.

En sak i Folkpartiförslaget angående det här ärendet är att vi vill att Stockholms stad ska pröva någonting som kallas för avidentifierade ansökningsförfaranden. Vi tror att det kan vara ganska viktigt för att fokus ska flyttas från vem man är till ens kvalifikationer och vad man kan. Det är detta som man ska konkurrera med.

Det centrala i det här ärendet är upphandlingar. Kommunfullmäktige antog ju en antidiskrimineringsklausul för några år sedan under den borgerliga majoriteten. Den klausulen innebar att Stockholms stad kan häva ett avtal med ett företag som har blivit fällt för brott mot diskrimineringslagen. Vi från Folkpartiet ser gärna att den lagen blir strängare och att den klausulen blir tydligare genom att man anger att Stockholms stad *ska* häva avtal med företag som har blivit dömda för diskriminering.

Vad majoriteten vill med den här klausulen är däremot någonting annat. I det förslaget säger man *inte* att Stockholm stad ska häva avtalet. I stället säger man att man helst inte vill häva några avtal. Men man ska kunna häva avtal även om det inte finns en lagakraftvunnen dom.

Det betyder att vi på den här sidan säger att man ska häva avtal om det finns en dom. På den andra sidan säger man: Nej, det ska vi inte alls. Däremot kan man häva ett avtal om det inte finns en dom. Då sätts den viktiga principen att ingen är skyldig förrän man är dömd ur spel.

Det viktigaste är inte att Stockholms kommun, våra direktiv och regleringar finns precis överallt. Makten ska inte vara överallt. Men den ska vara tydlig och kantas av rättssäkerhet.

Folkpartiförslaget – som jag yrkar bifall till – innebär att det finns en rättssäkerhet för företagare och en tydlighet från stadens sida samtidigt som det blir en strängare tolkning på det här området som gör att vi framöver tydligare kan attackera de problem med diskriminering som finns i vår stad.

Anförande nr 167

P a u l L a p p a l a i n e n (mp): Återigen gäller det den spännande frågan om hävning. Om vi beställer hundra röda bilar begär vi inte att en tredje part ska avgöra huruvida de är röda. Om vi däremot häver avtalet instämmer motparten oss inför domstol och vi får betala ett saftigt skadestånd. Det är enkla, avtalsrättsliga principer.

Folkpartiet föreslår en automatisk hävning av ett avtal på grund av diskriminering. Det är problematiskt. Det kan hända att det rör sig om ett enstaka övertramp från företagets sida. Om ett företag till exempel avskedar en personalchef som har gjort sig skyldig till diskriminering, ska man då med nödvändighet häva avtalet med det företaget? Man måste tillämpa avtal med ett visst mått av sunt förnuft. Det är vad jag tror.

Anförande nr 168

F r e d r i k M a l m (fp): Principen att man inte är skyldig förrän man är dömd i domstol är en princip som bygger på en teoretisk modell för rättvisa, men också på sunt förnuft. Det är den principen som ni sätter ur spel med det här förslaget.

Det talades tidigare om – och jag gissar att Paul Lappalainen biträder den inställningen – att man tycker att det tar för lång tid innan det finns en lagakraftvunnen dom, att rättssystemets maskineri är för trögt. För det första måste man acceptera att vissa saker tar tid i en demokrati. För det andra är det viktigt vid långa handläggningstider att det finns någon som prioriterar att driva dessa processen och sätter fart på det hela.

Det finns ytterligare ett argument för att rösta på Folkpartiförslaget. Vi skriver tydligt att vi vill att staden ska tillskriva den parlamentariska diskrimineringskommittén om att man ska sätta press på Diskrimineringsombudsmannen för att han ska prioritera att driva sådana processer.

Anförande nr 169

M u j d e R a s h i d (v): Ordförande, fullmäktige! Skattepengar ska inte gå till företag som diskriminerar. Så länge människor diskrimineras på grund av ursprung, hudfärg, sexuell läggning eller andra oväsentliga faktorer är det vårt och stadens ansvar att vara en spjutspets i arbetet mot diskriminering. Därför är den nya och skarpare formuleringen i klausulen så viktig. Den visar våra medborgare att vi som förtroendevalda i den här staden tar diskriminering på allvar. Den är också viktig för att företagare ska inse att vi menar allvar med att vi inte accepterar diskriminering.

Det handlar om vår trovärdighet som arbetsgivare och upphandlare. Jag tycker att det är självklart att klausulen ska omfatta leverantörens hela verksamhet och att den omfattas av svensk lagstiftning. Den ska också tillämpas vid både varu- och tjänsteupphandling.

Att ge större tyngd åt klausulen gör att den får en större opinionsbildande effekt. Syftet med klausulen är inte att man ska bryta avtal. Därför är det viktigt att näringslivskontoret ger stöd till framför allt mindre företag som kan ha problem med tillämpning och tolkning av klausulen,

Därför tycker jag att det är mycket bra att stadsledningskontoret får i uppdrag att informera både internt och externt om den nya antidiskrimineringsklausulen. Det är bra att effekterna följs upp och utvärderas.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 170

U l l a H a m i l t o n (m): Jag vill bara ställa en fråga. Tycker du att det är en bra princip att man ska anses vara oskyldig till dess att man är dömd av en domstol?

Anförande nr 171

M u j d e R a s h i d (v): Jag nämnde att syftet inte var att man skulle bryta avtal. Det är alltid två parter som skriver under ett avtal.

Anförande nr 172

P a u l L a p p a l a i n e n (mp): Jag hör att det behövs lite historia bakom det här ärendet. En gång i tiden efterfrågade Mats Hulth idéer för att främja integration. Det var för nio år sedan. Den här idén har använts i USA, Kanada och England i många år, alltså av sådana radikala länder som inte tror på rättssäkerhet. De använder sig av klausuler av den här typen. Det är inte många avtal som har hävts.

Lena Svenaeus sade till mig för några år sedan att i USA och Kanada finns det en större jämställdhet när det gäller kön på en enda punkt, och det är på mellancheftsnivå och högre i den privata sektorn.

Hittills har vi i Sverige inte bestämt oss för att påverka den privata sektorn över huvud taget. Vi har haft trevliga lagar och politiker, och det behövs ansatser från båda. Lagarna har förbättrats, men det innebär inte att kommunfullmäktige inte har ett eget ansvar.

Det här är ett historiskt beslut, det första av sitt slag i hela Europa. Och jag vill påpeka att klausulen är i full enlighet med EG-rätten. Jag vet inte vilka jurister Svenskt Näringsliv anlitar, men jag brukar kontrollera vad kommissionen har skrivit. Den anser att detta är ett bra medel för att påverka i olika sociala frågor. Kommissionen uppmanar medlemsstaterna att använda just det här medlet.

Alla har hängt upp sig på detta med rättssäkerheten. Jag vill påpeka att EU har uttalat att det är tillåtet att gå mycket längre än vad lagen kräver. Ska man dra in en tredje part som ska tolka hur lagen ska användas? Vi kunde ha sagt att tio långtidsarbetslösa ska anställas på vissa arbetsplatser, men det har vi inte gjort. Vi har varit försiktiga och sagt: Nej, vi ska ställa krav på att alla ska följa lagen, men det verkar alla vara extremt rädda för. Vad är problemet?

Anförande nr 173

U l l a H a m i l t o n (m): Alla verkar ha hängt upp sig på det här med rättssäkerhet, säger Paul Lappalainen. Ja, det råkar faktiskt vara så att det i de grundläggande mänskliga rättigheterna finns en klausul som säger att alla ska anses vara oskyldiga till dess att de har blivit dömda. Det borde du också veta, Paul – du som är jurist. Man ska också ha rätt till en rättvis och oväldig rättegång.

Även om ni säger att ni inte tänker använda det som ni skriver in här, vilket jag i och för sig ifrågasätter, så är det en rätt för staden att utnyttja möjligheten att häva avtal utan att det finns en lagakraftvunnen dom på att någon har brutit mot diskrimineringslagstiftningen. Det tycker jag är fel. Stockholms stad har inte att döma lagarna, utan det är domstolar som har att göra det. Det är ett alldeles tillräckligt skäl för mig att yrka avslag på förslaget.

Anförande nr 174

P a u l L a p p a l a i n e n (mp): Det är Stockholms stad som ska tolka sina egna avtal. Om det visar sig att Stockholms stad gör en felaktig tolkning så kan motparten gå till domstol, och kommer att få just den rättssäkerhet som du begär. Så svårt är inte det här. Hur många gånger ska man upprepa detta?

Anförande nr 175

F r e d r i k M a l m (fp): Ordförande! Jag är också en av dem som uppenbarligen har hängt upp sig lite för mycket på det här med rättssäkerhet. Jag anser att den ska gälla alla – även demonstranter i Göteborg eller präster på Öland. Den ska också gälla företag som sluter ett avtal med Stockholms stad.

Paul Lappalainen säger att det här är ett historiskt beslut och så vidare, och anknyter till den retoriken. Men när jag läser förslaget tycks det mig mer som att den som nämnder orden ”vi ska jobba mot diskriminering” och som använder det fylligaste språket flest gånger vinner. Frågan är om den person som blir diskriminerad vinner på den sortens politik. Vad vi behöver är ett tydligt lagrum.

Jag undrar en sak. Om det finns ett företag som Stockholms stad häver sitt avtal med, och företaget sedan blir frikänt i domstol – vad ämnar Paul Lappalainen göra då?

Anförande nr 176

P a u l L a p p a l a i n e n (mp): Okej, jag tar det en gång till: Då kommer Stockholms stad att betala skadestånd. Är det så svårt att förstå? Jag vet inte varifrån den här tanken har kommit.

Jag träffade en folktopist som var intresserad av integrationsfrågor för nio år sedan och som har jobbat i det här huset. När jag för första gången föreslog den här idén för Mats Hulth sade han: Det kommer aldrig att gå igenom – i alla fall så kommer det att ta minst tio år! Han sade att det kommer att ta så lång tid eftersom ingen egentligen kommer att förstå detta och inte vilja förstå det. Det är inte det här som kommunfullmäktige är till för. Man är här för att prata på angående vissa saker. Men det är inte ofta det händer att man förverkligar någonting.

Anförande nr 177

H a r d y H e d m a n (kd): Eftersom jag lätt talar för länge börjar jag med yrkandena. Våra två första punkter i yrkandena är inte riktigt formulerade. Det är inte diskrimineringsutredningen utan den parlamentariska diskrimineringskommittén som det gäller. Därför stryker vi de två och ansluter oss till det som majoriteten har föreslagit. Det är precis det som Folkpartiet också borde göra, för det är inte riktigt sakligt formulerat. Det var de två punkterna.

När det gäller den tredje punkten tycker vi däremot att man kan göra de förändringarna. Den erfarenhet jag har från ordförandeskapet i integrationsnämnden är att det fanns en konstruktion i restaurangbranschen som vi inte kom åt. Det är när restaurangägaren lägger ut bevakningen på ett vaktbolag, och vaktbolaget kanske säger: Vi släpper inte in svarta! Nu har detta använts för de fall där man säger att restaurang-

ägaren vill dölja att han i själva verket diskriminerar. Men anta att det är tvärtom! Anta att restaurangägaren säger att han vill att svarta ska komma in men att han har ett vaktbolag som nobbar svarta att komma in. Ska han då inte ha rätt att häva avtalet med vaktbolaget?

Anta att Svenskt Näringsliv för någon av sina lokaler träffar avtal med en städfirma som ska städa där. En dag står det i tidningarna att chefen för städbolaget inte har anställt zigenare därför att han tycker illa om dem. Kommer Svenskt Näringsliv då att vänta ett år på att bryta kontakten med bolaget? Eller bryter man avtalet?

Jag tror inte att detta är något farligt. Det är väl ingen som tror att Stockholms stad går och funderar på vilka avtal man ska hitta på att ha det här som argument för att slippa. Vi vill väl i själva verket att jobben ska skötas ordentligt. Anta till exempel att Stockholms stad kommer på att någon som tillverkar kontorsstolar åt oss använder ett miljöfarligt ämne. Ska vi då inte bryta avtalet med dem och säga att vi inte vill ha de där kontorsstolarna eftersom de innehåller ett miljöfarligt ämne som är förbjudet i lag? Det verkar väldigt underligt att vi kan bryta avtal när det gäller varor men tydligen inte när det gäller diskriminering.

Jag yrkar bifall till våra förslag i enlighet med samma formulering som majoriteten har plus det övriga. Vi har också ett litet tillägg som framgår av punkt 3. Det är till för att öka rättssäkerheten. Om ett företag säger att det var ett misstag att man diskriminerade någon och att man kommer att ändra sig kan vi säga: Vi vill ha in alla papper på vad ni gjorde i det fallet! Diskriminering är ju något som drabbar en enskild. Om det visar sig att företaget har gjort allt rätt så bryter inte staden avtalet. Vi vill därför att det ska röstas om punkt 3 i vårt förslag till beslut.

Anförande nr 178

M a d e l e i n e S j ö s t e d t (fp): Fullmäktige! Ibland blir det bästa det godas fiende. Det här ärendet är på ett sätt politik när den är som sämst. På ett område som är ett av de allra viktigaste som vi har att hantera, det vill säga det som handlar om diskriminering av homosexuella, av människor med en annan hudfärg eller med ett kön som man anser vara mindervärdigt, föreslår Socialdemokraterna åtgärder som dels är rättsvidriga, dels – och framför allt – aldrig kommer att genomföras.

Vi började med att säga att det här är en historisk dag. Det är säkert riktigt. Det är en historisk dag vad gäller hyckleri. Vad som står i ärendet är inte att man kommer att förverkliga politiken, vilket i och för sig vore dåligt eftersom det skulle strida mot grundläggande rättsprinciper. Vad som står i ärendet är att man varken kommer att genomföra det – man säger ju att det handlar om signaler – eller kan genomföra det. Det står ju att man på grund av hävning ska vara saklig, och en saklig grund är att man har fällts i domstol. Man kommer alltså inte att använda det här och man kan inte heller göra det. Man använder bara orden.

På ett område där det krävs verkliga åtgärder – en riktig politik, om ni vet vad det är för någonting – föredrar vänstermajoriteten att bara lägga ut illusioner. Man pratar om att man ska göra saker som man inte får och inte kommer att genomföra. Jag tycker att det känns ganska skamligt. Det känns som om man skäms inför de människor som skulle behöva en rad åtgärder. Folkpartiet föreslår att man absolut

stärker den diskrimineringslagstiftning som finns i dag, att man tar diskrimineringsklausulen och gör den ett snäpp hårdare och att man följer rättsprinciper. Gör något riktigt för att motverka diskriminering så att det inte bara blir ord, illusioner och dimridåer!

Anförande nr 179

P a u l L a p p a l a i n e n (mp): Gör något riktigt! Det har vi fått höra. När ska Sverige lära någonting från andra länder? Jag nämnde tidigare USA, Kanada och Storbritannien. Det är inte de länder som brukar tas fram som intressanta när det gäller sociala frågor. Men just när det gäller diskriminering, klausuler och offentlig upphandling och att använda det som medel och komplement till antidiskrimineringslagen har de länderna varit effektiva.

Det är just därför detta föreslås, och det är därför oppositionen har stridit så hårt emot det här. Det är därför jag fick höra från en representant från näringslivet att man inte ville att vi ska föra in den här klausulen, men att man tyckte att den tidigare klausulen var jättebra. Den behövde vi inte bry oss om, sade man. Det är exakt det som är problemet.

Anförande nr 180

M a d e l e i n e S j ö s t e d t (fp): Varför är då Paul Lappalainen emot att man säger att man ska bryta avtal med företag som har brutit mot diskrimineringslagstiftningen? Det vore väl den rimligaste slutsatsen. Det står i ärendet att detta bara handlar om signaler och att man inte kommer att genomföra det. Vad är det för signaler man skickar ut till företagen? Jo, att man stiftar lagar som ingen behöver bry sig om. Detta gör man på diskrimineringsområdet, och det är oerhört allvarligt.

Anförande nr 181

Borgarrådet L i n d b e r g (s): Om Madeleine Sjöstedt hade den minsta aning om vad hon pratade om skulle hon veta att de flesta diskrimineringslagstiftningar är aktiva. Det betyder att om man ska följa lagstiftningen som arbetsgivare så kräver det också att man utvecklar strategier för att göra just detta. Det är ju det vi ställer krav på! Vi kräver att man aktivt ska följa lagstiftningen, och vi ger också oss själva rätten att ta ett uppföljningsansvar för det i de avtal som åtminstone två parter måste ingå.

Anförande nr 182

M a d e l e i n e S j ö s t e d t (fp): Vi kräver att de företag som vi samarbetar med följer lagen; det var väl ingen nyhet och inget konstigt. Det är fullkomligt självklart. Det är inte det som står i ärendet. Det som står där är att vi ska upphäva avtalen om vi *tror* att företagen strider mot lagen. Det räcker med att Therese Lindberg vaknar på morgonen och tror att ett företag strider mot lagen för att hon ska kunna upphäva avtalet.

Anförande nr 183

Å s a R o m s o n (mp): Herr ordförande! Jag tror att det uppstod något slags schism här om hur upphandling egentligen går till och om all upphandling bara är politiska signaler eller om det faktiskt är det sätt som vi kan använda skattebetalarnas pengar på för att köpa de varor och tjänster som kommunen behöver. Det gör man inte hur som helst. Det är minsann inte bara politiska signaler, utan det är verkligen action. Där agerar staden.

Däremot tycker jag att det är helt fel att som Ulla Hamilton utspela att detta skulle vara att döma folk. Staden har ingenting med domstolsväsendet att göra i den här delen. Det är som Paul Lappalainen säger: Rättssäkerheten garanteras av domstolarna. Jag tror att du, majoriteten och alla här håller med om att det ska fortsätta vara så. Men staden måste i den mån den är en köpare och en upphandlare på en marknad också kunna vara en aktiv aktör. Vill man vara en helt passiv aktör och inte ta några som helst hänsyn till olika kriterier? Jag vet att ni vill ta hänsyn till olika kriterier, framför allt enbart till ett priskriterium trots att varor och tjänster många gånger handlar om en vidare kvalitet där man behöver bedöma en mer komplex enhet.

Jag tycker att det är självklart att man också ska kunna vara en aktiv aktör i upphandlingsskedet. Man väljer som upphandlande enhet och som stad att köpa eller att inte köpa och under vilka kriterier och premisser som man köper. Vi vet från mångårig utländsk erfarenhet att när det gäller kriterier där man sätter upp principer så kan vi inte köpa från vem som helst. Det får inte vara någon skummis. Det finns redan mängder av sådana kriterier i våra upphandlingsregler. Det ska vara bolag som har en kapacitet och en ekonomisk möjlighet att utföra vissa saker.

Jag tycker att Fredrik Malm ska lyssna på det som Hardy Hedman sade. Tänk er en lokalavdelning i Västerås och att det har uppdagats i tidningar, i spaltmeter efter spaltmeter, att man har en kaféverksamhet som man i ett avtalsförhållande har hyrt ut till en företagare som ständigt slänger ut de svarta. Menar Fredrik Malm verkligen att han och förbundsstyrelsen i Liberala ungdomsförbundet då bara skulle sitta tysta och tycka att lokalavdelningen inte ska göra någonting förrän den lokala kaféägaren har blivit dömd inför rätta?

Jag vill påminna Ulla Hamilton om att du har en partikollega, som inte sitter i salen just nu, som brukar prata mycket om en ungdomsorganisation som gör uttalanden i en lokal i Kulturhuset. Vi kanske får höra om det redan i kväll. Det hörs inget snack från Moderaterna där om vem som är dömd i domstol. Är man dömd i domstol? Är man kriminell? Ni har ju mycket starka åsikter om att man inte får göra vissa uttalanden i den typen av möten när det gäller gratis kollektivtrafik. Då är man minsann kriminell när man gör på det här sättet, men då behövs ingen domstolsprövning. Då är det tydligen helt okej att skrida över den personliga integriteten och fatta politiska beslut, men inte när det gäller diskriminering. Jag tycker att det är synd.

Anförande nr 184

U l l a H a m i l t o n (m): Jag tycker inte att Åsa Romson ska föra en debatt med någon som inte är närvarande i lokalen. Jag vill bara påpeka att det uppenbarligen råder viss diskrepans mellan vad Socialdemokraterna tycker i frågan och vad

Miljöpartiet tycker. Det kan jag konstatera genom att citera vad Teres Lindberg alldeles nyss sade: Vi ger oss själva rätten att följa upp lagstiftningen!

Anförande nr 185

Å s a R o m s o n (mp): Jag tog upp debatten med dig, Ulla, därför att jag tyckte att du skulle tänka efter. Om man tittar sig omkring i Stockholm kan man inte undgå att se att det finns en diskriminering. Det skulle vara trevligt att höra även er säga det. Det är ingenting som är marginellt. Det är ingen försumbar diskriminering, utan det är en strukturell diskriminering. Den slår mot människor av annat etniskt ursprung och den slår mot kvinnor. Vi har i dag inte tillräckliga verktyg att använda där. Vi riskerar faktiskt att använda skattepengarna i den här staden på ett sätt som stöder diskriminering i stället för att motverka den. Jag skulle vara mer bekymrad över att vi stöder diskriminering än över att vi försöker se om det här är ett sätt att motverka den.

Anförande nr 186

F r e d r i k M a l m (fp): Frågan är viktig. Precis som Åsa Romson ser i alla fall jag, mitt parti och en rad andra på den här sidan att det finns en institutionaliserad och omfattande diskriminering i det svenska samhället. Det är klart att vi ser det. Vi föreslår också att vi ska ha en hårdare antidiskrimineringsklausul i staden än vad vi har i dag.

Vad ni föreslår på den andra sidan är egentligen inte att klausulen ska vara hårdare. Ni medger att den inte är tillräcklig, men ni säger inte att den ska vara hårdare eftersom den i sak ska fungera precis som i dag. Det enda ni lägger till i ert förslag är att ni sätter en grundläggande rättsprincip ur spel om staden sluter ett avtal efter hela upphandlingsprocessen och sedan bryter det för att staden anser att företaget har diskriminerat och företaget sedan blir friat.

Jag har en fråga till dig, Åsa Romson. Hur mycket ska Stockholms stad processa emot de här små företagen? Hur mycket ska Stockholms stad processa för att hävda sin rätt? Eller ska man lägga sig platt och pröjsa skadeståndet, som Lappalainen säger?

Anförande nr 187

Å s a R o m s o n (fp): Skillnaden, Fredrik Malm, är att den klausul som vi föreslår nu kommer att läsas av företagen. Den kommer att beaktas när de lägger in anbud. Den klausul som ni genomdrev är vad jag skulle vilja kalla för ett slag i luften. Det skulle vara kul att få se en utredning av hur den har använts. Vi har inte sett någon sådan eftersom det inte beslutades om någon sådan. Det skulle vara bra med en klausul som företagen faktiskt beaktar när de lägger anbud. Det är nämligen precis det som är meningen.

Det är då vi tror att staden har en påverkan och det är då vi tror att staden använder sin ekonomiska styrka för att motverka den strukturella diskrimineringen i Stockholm. Det är det vi tror att också skattebetalarna vill.

Anförande nr 188

G o d f r e y E t y a n g (s): Herr ordförande, fullmäktige! I dag är det en historisk dag. Vi är på väg att fatta ett historiskt beslut. Men det historiska beslutet har också en historia. Jag satt här och lyssnade på debatten och undrade hela tiden över en sak. Det är inte första gången som vi diskuterar åtgärder mot diskriminering. Alla gånger har folk sagt: Det kommer inte att funka! Men de kommer inte med några bra förslag. Jag minns när man skärpte antidiskrimineringslagstiftningen. Jag följde riksdagsdebatten, och det var samma partier som sade: Det där är att straffa företagare – det är inte bra! Så skärpte vi lagen.

Diskriminering är precis som alla andra områden; vi måste hela tiden jobba med nya grepp. Det här är ett nytt grepp som jag, sammantaget med alla andra åtgärder, tycker är bra. Det tydliggör den lagstiftning som finns och det tydliggör också att staden har ett ansvar. Staden har ett ansvar för att skattepengarna inte ska användas för diskriminering.

Jag är också glad för att kd har tagit frågorna på allvar och stöder förslaget. Det är betryggande.

Jag har som svart man många gånger upplevt diskriminering, och jag kan inte låta bli att häpna. Här säger man att diskriminering förekommer i hög grad, men att vi inte kan göra någonting åt det. Är det verkligen det beslut som vi tänker skicka signaler om till medborgarna? Då säger vi ju att det viktigaste som finns är att bekämpa diskriminering, men att vi inte kan göra någonting.

Jag tycker att majoriteten har tagit ett ansvar. Man har visat att vi inte kan tolerera diskriminering för skattemedel. Det är bra. Ett avtal är någonting som ingås av två parter, och det ingås redan när avtalet ingås. Det är inte så att man så småningom kommer och säger att nu har du inte ingått avtalet. Detta är alltså ett pedagogiskt och bra sätt att engagera stockholmarna för att förebygga diskriminering.

Bifall till förslaget med de tilläggsyrkanden som finns!

Anförande nr 189

F r e d r i k M a l m (fp): Jag har i så fall en fråga till Godfrey. Om det är så att Socialdemokraterna har ett avtal med Stockholms stad, och en av Socialdemokraternas ombudsmän anser sig vara diskriminerad av partiet och anmäler det för olaga diskriminering – anser du då att Stockholms stad ska häva avtalet med Socialdemokraterna innan man ens har en lagakraftvunnen dom? Jag vet inte hur många anställda ombudsmän socialdemokratien har, men min erfarenhet är att de är ganska många.

Anförande nr 190

G o d f r e y E t y a n g (s): Om Socialdemokraterna hade ingått ett sådant avtal med Stockholms stad är svaret självfallet ja.

Anförande nr 191

Borgarrådet L i n d b e r g (s): Ordförande, fullmäktige! Jag kan inte låta bli att kommentera den tidigare frågeställningen: Den dag de politiska partierna börjar lägga anbud på stadens verksamheter så har kanske politiken spelat ut sin roll.

Jag känner att jag behöver kommentera en del andra saker också. Först och främst är man ute och fladdrar lite här. Man vet inte riktigt vad man pratar om. På s. 203 i dagens ärendebok står själva antidiskrimineringsklausulen. Den består av fyra paragrafer. De är konkreta och lättfattliga. Klausulen säger helt enkelt att leverantören i sin verksamhet i Sverige vid varje tillfälle ska följa den i Sverige gällande antidiskrimineringslagstiftningen. Det är inte konstigare än så. Om detta inte görs har staden först och främst rätt att begära att man redovisar de åtgärder som lagstiftningen kräver. Lagstiftningarna kräver aktivitet, alltså att man aktivt jobbar förebyggande med till exempel mångfaldsplaner eller jämställdhetsplaner. Om detta inte görs – om man inte redovisar alternativt att man har brutit mot diskrimineringslagstiftningen – så ger det oss rätt att häva ett avtal. Det är inget konstigt.

Vi kräver precis det som vi kräver av stadens egna verksamheter, det vill säga att man har en strategi för att arbeta med frågorna. När vi själva utför en verksamhet kräver vi att våra egna enheter har en strategi och att man arbetar med frågorna. Precis på samma sätt vill vi att de medel som skattebetalarna betalar in i skatter också tillämpas med våra avtalsparter.

Det som jag däremot tycker är spännande i debatten är den totala spretighet som syns. Dels har vi Kristdemokraterna, som tycker att vi ska gå längre, dels har vi Folkpartiet, som tycker att det är ganska lagom – om man inte lyssnar på Madeleine Sjöstedt, för då vet jag inte hur jag ska tolka det – och så har vi Moderaterna, som säger att det är förfärligt.

Det är att fara med osanning att säga att vi skulle lägga ut dimridåer. Jag ser att det tydliga alternativ som finns till antidiskrimineringsklausuler i det här huset är ingenting och ingenting. Det finns ingen som på allvar kommer att ta tag i frågan om det mot förmodan skulle bli ett majoritetsskifte.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 192

U l l a H a m i l t o n (m): Jag har bara en fråga mot bakgrund av det du sade, Teres Lindberg: Hur kan du veta att någon har brutit mot antidiskrimineringslagstiftningen innan någon rättsinstans har prövat detta?

Anförande nr 193

Borgarrådet L i n d b e r g (s): Det är klart att man måste bedöma sådant i varje enskilt fall. Jag kan inte svara på det i dag. Men det finns ett krav på att man aktivt tillämpar lagstiftningen, precis så som lagstiftningen också säger. Varje arbetsgivare ska aktivt arbeta med lagstiftningen.

Anförande nr 194

M a d e l e i n e S j ö s t e d t (fp): Teres Lindberg handskas med de juridiska texterna med en lätthet som jag verkligen avundas efter mina år på Juridikum. Det hade varit fantastiskt att ha denna känsla under de tröga åren.

Teres förstår inte vad jag menar. Då ska jag försöka klargöra det för henne. Jag menar att ni skriver i ert ärende att ni inte kommer att tillämpa det som ni säger att ni kommer att tillämpa. Jag ska inte säga att du ljugar, men du förvrider sanningen en aning. Det står i ärendet att man i praktiken kommer att vänta på fällande dom. Det innebär att ni inte kommer att använda det som ni säger att ni kommer att genomföra denna historiska dag. Visst – det är ju jättebra! Jag kan läsa innantill för Paul Lappalainen: I praktiken skulle bestämmelserna alltid avvakta en fällande dom. Så står det i ärendet.

Anförande nr 195

Borgarrådet L i n d b e r g (s): Det jag kommenterade, Madeleine, var snarast din attityd till diskrimineringslagstiftningen. Jag tyckte inte att den kändes särskilt positiv, även om andra företrädare för ditt parti var något mer väl inställda. Det stämde inte så väl överens med det jag läste i era texter.

Det handlar om att vara förebyggande. Det är det förebyggande arbetet som vi hela tiden vill lyfta upp. Vi vill att fler ska arbeta seriöst och strategiskt med frågorna. När det gäller klausulen handlar det om att man är åtminstone två parter när man ingår ett avtal. I avtalet förbinder man sig att följa antidiskrimineringslagstiftningen. Det är inte konstigare än så.

Anförande nr 196

F r e d r i k M a l m (fp): Ordförande! Borgarrådet Lindberg hänvisar till min tidigare fråga med orden: Gudskelov ska inte socialdemokratin ingå några avtal om stadens verksamheter! Jag tycker att du kommer undan lite lätt. Jag formulerar frågan så här: Tänk er att det skulle finnas en lärare vid SSU:s friskola för socialism och arbetarstyre i Stockholm som upplever sig diskriminerad och driver fallet i domstol. Det kanske finns 50–100 personer anställda vid skolan. En lärare upplever sig vara diskriminerad, men processen är inte avgjord. Anser du då att Stockholms stad ska kunna häva avtalet med skolan så att den får läggas ned?

Anförande nr 197

Borgarrådet L i n d b e r g (s): Jag är ledsen, men jag hängde ändå inte med. Jag hoppas inte att något politiskt parti ska ha en upphandling med Stockholms stad, och för övrigt inte med någon annan kommun heller.

Anförande nr 198

P a u l L a p p a l a i n e n (mp): Jag uttalade mig lite hårt tidigare, och det måste jag be om ursäkt för. Det är säkert en hel del som pågår i den här staden och i Stadshuset som leder till någonting. Däremot är det som jag har sett under alla mina år i förhållande till frågan om diskriminering och främjande av jämlikhet inte mycket

att vara stolt över som politiker. Så enkelt är det. Det är därför det här är intressant. Det är historiskt i den meningen.

Fredrik Malm frågar: Vad är skillnaden mellan det här och det tidigare? Som jag har påpekat tidigare har företagarna sagt till mig att ingen brydde sig om den tidigare klausulen. Den kunde inte ha någon effekt. Det efterfrågas om man inte ska vänta på en fällande dom. Jag vet inte. Ett sätt att undvika domar med dagens lagstiftning är att motparten går med på en förlikning. Då finns det absolut ingen dom. Däremot är det mycket möjligt att det finns mycket bevisning. Det intressanta är att staden har bevisning på sin sida när man häver ett avtal. Annars kommer man att riskera stora skadestånd, såsom det har påpekats av bland andra Moderaterna. Det är om man har en korkad tillämpning av ett avtal som man riskerar detta. Jag förutsätter att avtalen inte ska tillämpas på ett korkat sätt.

Varför ska vi då inte ställa ett absolut krav? När man upphandlade kollektivtrafiken i landstinget hade man ställt krav och gett möjlighet till att betala höga böter. Ca 50 miljoner kronor kunde ha krävts av det företag som driver kollektivtrafik. Ledningen i landstinget under den förra majoriteten avstod från dessa. Men man måste göra affärsmässiga bedömningar vid tillämpningen av ett avtal för de olika klausuler som gäller.

Tanken med det här är i synnerhet preventiv. En företagare som har diskriminerat kanske har reparerat skadan och förbättrat sin verksamhet. Det är just ett sådant företag som man inte vill häva avtalet med. Lite sunt förnuft är inte alldeles fel.

Anförande nr 199

F r e d r i k M a l m (fp): Paul Lappalainen säger att han har träffat en företagare som säger att han efter det här beslutet kommer att läsa vad det handlar om och sätta sig in i det. Det är klart att han eller hon kommer att göra det. Då kommer de att få veta två saker. Det första är att oavsett om de är skyldiga eller inte kan deras avtal när som helst hävas för att Stockholms stad anser att de har diskriminerat någon.

Det andra som företagaren kan läsa och upptäcka när han eller hon läser om klausulen är att Paul Lappalainen, Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och majoriteten inte har någon som helst avsikt med klausulen annat än att den ska leda till en signalverkan. Ni har omdefinierat klausulen till att bara vara politiskt snömos som ska fungera för att sända en signal. Ni har helt retirerat från uppdraget att tillämpa den. Ni skriver ju själva att praxis ska vara att man inte ska häva några avtal.

Anförande nr 200

P a u l L a p p a l a i n e n (mp): Praxis ska vara att företagarna följer lagarna mot diskriminering. Det är det som är poängen – följsamhet gentemot lagen. Återigen: Jag förstår att detta är en svår tanke. Men vad är problematiken?

Det var inte bara en person som jag träffade, utan en representant för en lobbyorganisation som har till uppgift att avvärja sådant som han ogillar. Han ogillade detta just på grund av att det har effekt. Det kan hända att vi inte använder och tillämpar den över huvud taget. Men det är nästa fråga. Hela poängen med det här är att ställa krav

på dem som vi gör upphandlingar med. Genom att ställa krav på dem ställer vi krav på oss.

Anförande nr 201

M a d e l e i n e S j ö s t e d t (fp): I den här frågan kan man undra hur något som var så viktigt och skulle vara så bra kan bli så dåligt och så fel. Det handlar om diskrimineringsfrågor och om realpolitik. Man ska göra saker på riktigt, ingripa med riktiga åtgärder och verkligen vidta åtgärder som ger effekt.

Majoriteten pratar om signaler och preventioner, men säger samtidigt att ingen kommer att följa upp dessa signaler och preventioner. Hur reagerar man på det? Hur reagerar avtalsparter och hur reagerar medborgarna på lagstiftning och avtalsvillkor som bara är signaler och som ingen tänker ta tag i? Jo, man reagerar så att man tänker: Det här behöver jag inte bry mig om. Hur tror ni att det spiller över på den övriga diskrimineringslagstiftningen? Naturligtvis tänker man: Det här är frågor som bara handlar om signaler, så det är ingen som behöver bry sig om dem. Jag tycker att detta är allvarligt och dåligt. Det motverkar de goda syften som jag tror att ni har. Ni motverkar dem genom dessa luddiga, suddiga och dåligt genomtänkta förslag.

Anförande nr 202

Borgarrådet L i n d b e r g (s): Man förundras över vart diskussionen tar vägen. Du har helt rätt, Madeleine. Vi vill inte häva några avtal precis på samma sätt som vi inte heller vill att någon ska diskrimineras. Ni verkar uppenbarligen vara helt tända på att häva avtal förutsatt att de har vunnit laga kraft. Vi är snarare tända på tanken att ingen ska diskrimineras och att diskriminering inte uppstår. Det är det som är syftet med hela klausulen.

Anförande nr 203

M a d e l e i n e S j ö s t e d t (fp): Ni säger att ni vill verka för att diskriminering aldrig ska uppstå. Men det gör man genom att ha slagkraftiga och reella åtgärder, där man gör någonting. Man ska inte skicka ut signaler som säger att det inte spelar någon roll om man uppfyller kraven eftersom de inte kommer att följas upp. Det är ju det du säger: Vi tänker inte häva några avtal! Vad spelar då detta för roll? Du stod ju här i inledningen och sade att detta är en historisk dag, för nu kan vi äntligen göra någonting.

Anförande nr 204

P a u l L a p p a l a i n e n (mp): Ska vi testa lite logik? Det har funnits en jämställdhetslag länge. Den kräver jämställdhetsplaner. Enligt JämO är det ca 30 procent av de privata arbetsgivarna som har jämställdhetsplaner. Kommer en klausul som ställer krav på följsamhet mot bland annat jämställdhetslagen att leda till att åtminstone de företag som gör affärer med Stockholms stad skaffar sig och ser till att upprätthålla en jämställdhetsplan? De vet ju att om de inte har det så riskerar de att förlora sitt avtal. Åtagandet är inte jättestort. Man kan tycka att jämställdhetsplaner inte är speciellt effektiva. Men de kommer att finnas.

Anförande nr 205

M a d e l e i n e S j ö s t e d t (fp): Jag konstaterar att majoriteten har två olika åsikter. Socialdemokraternas företrädare borgarrådet säger att det inte kommer att hävas några avtal. Miljöpartiet säger att detta att man kan häva avtal kommer att göra att företagen följer lagen. Jag inser att de som har skrivit det här har två helt olika åsikter om vad det kommer att innebära. Det borde i sig vara skäl för att säga nej. Om detta hade varit förarbetet till en lag så hade Lagrådet skickat det i papperskorgen för länge sedan.

Anförande nr 206

U l l a H a m i l t o n (m): Ordförande, fullmäktige! Jag saknar stadens främsta företrädare för näringslivet i den här salen – finansborgarrådet Billström, som i många olika sammanhang har uttalat sig om hur viktigt det är att man har ett bra näringslivsklimat i Stockholm. Den fråga som vi diskuterar nu är en avgörande fråga för näringslivet i Stockholm. Den debatt som vi har lyssnat på här visar med all önskvärd tydlighet att väldigt många företrädare för majoriteten, för att inte säga alla, inte förstår hur en företagares verklighet ser ut i dag.

Det ni föreslår här är en helt skönsmässig reglering av frågorna. Ni vill ha en reglering där man ger staden rätt att säga upp avtal om staden bedömer att det har förekommit diskriminering. Ingen rättslig prövning behövs. Samtidigt säger ni att ni inte tänker använda möjligheten. Hur ska en företagare kunna veta det? Det finns ju inte en rimlig chans för någon att ha en aning om det. Det finns ingen förutsägbarhet i det förslag som ni har presenterat.

Har ni över huvud taget reflekterat någonting över på vilket sätt förslaget kommer att åstadkomma någonting som är bra eller bättre? Har ni tänkt på vilka effekter det kommer att kunna få för företagets intresse att över huvud taget lämna anbud till staden? Hur ska man med denna fullständiga skönsmässighet våga, orka och kunna lägga ned allt det arbete som man måste lägga ned för att kunna lämna ett anbud till staden? Jag har gjort det, så jag vet hur mycket arbete det är. Hur många av er har gjort det? Hur många av er har försökt att göra en bedömning av ett upphandlingsunderlag?

Jönköpings kommun, där era partikamrater sitter, har i ett yttrande till Näringsombudsmannen i just den här frågan konstaterat att offentliga upphandlingar redan är så nedtyngda av regelverk och ambitioner att de skrämmar bort många aktörer och minskar konkurrensen, särskilt bland småföretagen. Men även större företag avstår från att lämna anbud. Både inom entreprenad- och tjänstesektorn konkurrerar ofta stora internationella företag med lokala om offentliga uppdrag. De mindre företagens möjligheter att hävda sig blir mindre och mindre. De har helt enkelt inte resurser nog för att bemöta och hantera alla krav som ställs i offentlig upphandling.

Det ni gör nu är att öka skönsmässigheten. Det kommer att leda till att många inte vågar lägga anbud över huvud taget även om de uppfyller alla krav som finns i alla diskrimineringslagstiftningar.

Avslag på förslaget!

Anförande nr 207

Borgarrådet L i n d b e r g (s): Jag är ledsen att Annika Billström tyvärr inte har möjlighet att vara här just nu.

Du försöker insinuera att företagare och näringsliv generellt skulle ha någonting emot att följa diskrimineringslagstiftningen. Jag känner en hel del företagare jag också, även om jag är socialdemokrat. Jag skulle vilja säga att det inte alls stämmer med verkligheten. Men det säger måhända en del om vissa företag, och det säger ganska mycket om varför vissa grupper i samhället har svårt att komma in på arbetsmarknaden.

Anförande nr 208

U l l a H a m i l t o n (m): Det där var en oförsämdhet som jag tycker ...

(Ijudinspelning saknas under cirka åtta minuter)

(Ulla Hamilton:)... Jag har inte någonsin påstått att jag inte tycker att vi ska ha en diskrimineringslagstiftning. Jag har inte någonsin påstått att företagen inte ska följa den. Det som jag motsätter mig är att Stockholms stad tar något slags domstolsroll och gör en bedömning av vad diskrimineringslagstiftningen innebär. Den kompetensen har inte vi. Den tycker jag inte heller att vi ska ha, utan det ska vara de rättsvårdande myndigheterna som tolkar lagstiftningen. Det ska inte vara Stockholms stad.

Anförande nr 209

H a r d y H e d m a n (kd): Jag har många gånger träffat vår chefsjurist i Stockholms stad. Jag tror inte att han skulle gå på att göra någon okynnesanmälan mot ett företag för att det bryter mot diskrimineringslagstiftningen. Det är väl självklart att det här inte kommer att kunna användas särskilt många gånger eftersom Stockholms stad har som princip att handla upp av laglydiga företag. Det är inte det det gäller. Vi behöver inte skriva in i avtal med budbilsfirmorna att de måste köra till höger på gatan, för det gör de vanligen.

Men just i det här fallet är det de vanligaste brotten som förekommer, och då är det väl inte så konstigt om staden träffar ett civilrättsligt avtal där vi säger: Om ni bryter mot den här lagen så får åklagaren göra vad han vill. Maxstraffet för olaga diskriminering är enligt lagen två år. Såvitt jag vet har Stockholms stad inga fängelser där vi sätter in folk som bryter mot avtalen, utan vi bryter avtalen därför att vi anser att man bryter mot en lag. Om majoriteten är så feg att den säger att vi aldrig kommer att använda det här så är det fruktansvärt. Det är självklart att vi ska använda det om någon bryter mot lagen.

Min fråga till dig kvarstår. Tänk er att Svenskt Näringsliv har en lokal där man har träffat avtal med en firma som städar och det står i tidningen dagen därpå att ägaren säger att han aldrig kommer att anställa zigenare. Skulle ni då fortsätta med avtalet eller skulle ni bryta det? Det är självklart att ni kommer att bryta avtalet i ett sådant uppenbart exempel. Fredrik Malm och Madeleine Sjöstedt håller på att konstruera kluriga exempel. Där är det ingen risk. Men det är självklart att Stockholms stad ska

bryta avtal med en person som uppenbarligen diskriminerar någon av de skäl som står i lagen.

Anförande nr 210

P a u l L a p p a l a i n e n (mp): Det är spännande med Folkpartiet. Jag har länge fått höra om detta ställningstagande, och det är en av de saker som har skrämt mig särskilt. Det gäller det här att man är för det goda men inte vill stöta sig med makten. Just när Folkpartiet diskuterar diskriminering så är det alltför ofta exakt detta som framkommer.

Moderaterna säger: Vi står på näringslivets sida och vi vill inte ha någon reglering. Så enkelt är det. Men man vill gärna ställa krav på de utsatta. Man ställer krav på att de ska springa till socialen, att de ska springa till arbetskooperativ och att de ska lära sig svenska. För en gångs skull ska man nu ställa krav på dem som har makten att diskriminera. Det är det som förskräcker. Men det kanske är det som kan leda till någon förändring i samhället. Det är lite tröttsamt att alltid höra om de utsatta och att man alltid ska ställa krav på dem och inte på dem som har makten.

Ulla Hamilton! Det är ingen domstolsroll vi tar. Stockholms stad har en roll i det här som avtalspart. Vi kunde ha ställt mycket längre gående krav. Lagstiftning var ett minimikrav. Det var ett krav som jag tyckte att vem som helst borde kunna ställa upp på, även Moderaterna. Men man kunde alltså ha ställt mycket längre gående krav, och rättssäkerheten garanteras genom att man kan få en domstolsprövning.

Dessutom kan man fundera över om det är många företag som har slutat att delta i offentlig upphandling i USA och Kanada. Det tror jag inte – jag till och med vet att de inte har gjort det. Det är intressant med avtal med det offentliga. Det är bättre avtal, och dem vill näringslivet ha. Näringslivet förstår sådana avtalsvillkor som vi har skrivit.

Anförande nr 211

M a d e l e i n e S j ö s t e d t (fp): Paul Lappalainen gjorde ett intressant inlägg. Han sade att Folkpartiet var rädd för att stöta sig med makten. Det var intressant, för makten i det här fallet är faktiskt Paul Lappalainen. Makten är du! Teres Lindberg – makten är du! Det är ni! Det är skyddet mot er som vi värnar. Det är inte ert godtycke eller vilken sida som ni vaknade på i morse som är det intressanta för medborgarna när ni ska utnyttja er maktutövning, utan det är lagar som ska styra. Ni pratar som om makten sitter någon annanstans. Men det är ju ni som bestämmer, och ni vill utvidga era maktbefogenheter till sådant som vi säger att lagarna ska styra.

Anförande nr 212

P a u l L a p p a l a i n e n (mp): Ända sedan jag flyttade hit har jag hört talas om någonting som heter kommunalt självstyre. Såvitt jag förstår faller det här direkt in i våra maktbefogenheter. Det har tagit väldigt lång tid för den här staden att förstå att den ens har den maktbefogenheten. Sedan kan man diskutera om man vill utnyttja den. Det var det som var poängen med det jag sade om Folkpartiet. Folkpartiet är försiktigt med dem som har makten att diskriminera. Det är alltid väldigt passande,

och mycket stora ord. Men när det blir dags för handling så är det inte mycket som kommer. Det finns en hel historia bakom det, men vi har inte tid för den nu.

Anförande nr 213

U l l a H a m i l t o n (m): Jag tycker att det här har varit en intressant debatt. Det som står i förslaget är att Stockholms stad – precis som Teres Lindberg sade tidigare – tar sig rätten att själv tolka lagstiftningen, det vill säga diskrimineringslagstiftningen. Det överensstämmer inte med hur jag tycker att man ska hantera de här frågorna.

Jag tycker att debatten har varit tydlig. Politiken och ambitionen att genomdriva förslagen går så långt att man till och med frångår grundläggande rättsprinciper. Man funderar över huvud taget inte på vad det här kommer att få för effekter för företagen och för jobben i Stockholm. Det tycker jag är djupt beklagligt.

Anförande nr 214

O r d f ö r a n d e n : Jag vill påpeka att man replikerar på Paul Lappalainen och inte på borgarrådet Lindberg.

Anförande nr 215

P a u l L a p p a l a i n e n (mp): Det finns ett problem här. Det finns en verklig vilja att göra någonting åt frågan. Det som jag ser som ett resultat av det är att Stockholms stads politiker för en gångs skull verkligen tar sitt ansvar och bestämmer sig för att en enda gång göra någonting angående diskriminering. Vad ska det leda till? Vad är det antidiskrimineringslagen kräver? Den kräver att arbetsgivare inte bortser från den mest kvalificerade personen på grund av ovidkommande faktorer såsom kön, etnicitet, funktionshinder och sexuell läggning. Det kan inte vara förödande för våra företag. Om våra medborgare dessutom ser att vi för en gångs skull gör någonting i frågan så kan det leda till lite mer tillit medborgarna emellan.

Anförande nr 216

F r e d r i k M a l m (fp): Herr ordförande! Det är alltid roligt att tala så här sent på kvällen för då är det så många här inne. Det kanske också är så att den som talar sist vinner i ordväxlingen.

På s. 177 i utlåtandeluntan finns Folkpartiets förslag. Punkterna nr 1 och 2 tyckte majoriteten var alla tiders, så den skrev ett eget förslag som var nästan identiskt med vårt. Det har också kd hoppat på, och det tycker vi är bra, så vi kan vara med på det också.

Sist men inte minst vill också jag tacka för en bra debatt. Jag noterar en sak. Man har en viss intention när man diskuterar frågan, och den är väldigt god. Men det säger egentligen ingenting om hur tillämpningen blir. Jag tycker att det exemplifieras ganska väl av Åsa Romson, som i en replik talar om att vad man vill är att företag som är lite osäkra på om de följer antidiskrimineringslagen eller ej ska ges en chans

att förbättra sig. Vad Stockholms stad säger till dem är att de får en morot. Vi skriver tydligt att ni måste förbättra er, säger man.

Det är väl en jättebra intention, men det är inte alls säkert att en sådan här klausul kommer att hanteras på det sättet. Det kan mycket väl bli så att det blir en stor medial storm om en viss fråga. Ett företag kanske hängs ut och det kan bli ett stort drev. Politiker i en majoritet i det här huset kanske känner att de på något vis då måste rycka ut och vara brandmän, krishantera och så vidare och agerar därmed med stöd av detta. Det kan finnas många olika situationer där politiker går över sina befogenheter. Det betyder att den Romsonska intentionen, praxisen och tolkningen inte behöver vara den som blir gällande i slutändan. Det är någonstans där det sammanfaller med det som jag, Madeleine Sjöstedt, Ulla Hamilton och andra har tagit upp här i dag: Principen om att man inte är skyldig innan dess att man är dömd är oerhört viktig att värna.

Anförande nr 217

Å s a R o m s o n (mp): Fredrik, jag tror att det är en annan princip som skiljer våra sätt att analysera frågan på. Jag respekterar att du gör ett mycket bra arbete i diskriminerings- och integrationsfrågor så länge det handlar om andra verktyg. Men jag tycker att det är sorgligt att du inte har tagit till dig att detta är ett verktyg som faktiskt har fungerat under lång tid – i många år – och dessutom i länder som är ganska genomsyrade av en i grunden positiv syn på näringslivet och entreprenörskapet. Det är märkligt att ni inte tar till er det.

Den princip som jag ser skiljer oss åt är framför allt synen på om en offentlig enhet, en stad, en kommun eller ett offentlig organ, ska ha rätten att välja varor och tjänster efter vem man väljer att skriva avtal med. Det är precis det som vi som konsumenter eller organisationer gör regelmässigt varje dag. Det gör vi därför att vi tycker att det är viktigt. Jag gör det. Jag har rest runt i Latinamerika, och nu käkar jag aldrig Chiquitabananer eftersom jag vet hur det ser ut på bananplantagerna. Det är mitt personliga sätt att säga vem jag köper ifrån. Så tycker jag att skattepengarna också ska användas.

Anförande nr 218

F r e d r i k M a l m (fp): Tyvärr råder det inte så mycket frihandel på bananområdet. Det är väl en eller två importörer som dominerar allt, så det finns inte så mycket att välja på.

Jag håller verkligen med om att vi skiljer oss åt på några punkter. Det som vi från Folkpartiets sida menar är det centrala är att lagar ska följas. Därför har vi ganska tuffa skrivningar i vårt förslag. Vad ni säger är att Stockholms stad inte behöver följa så många lagar. Däremot är ni hängivna principen om att kunna sätta rättstryggheten ur spel. Det skapar en otydlighet och en rättsosäkerhet i stället för att skapa en tydlighet och en rättssäkerhet. Däri skiljer vi oss åt – det håller jag verkligen med om.

Anförande nr 219

H a r d y H e d m a n (kd): Fredrik målar upp en scen där det blir en massmedie-drive. Anta att det är tvärtom! Anta att det finns en person som Stockholm har träffat avtal med och som verkligen diskriminerar. Sedan blir det ett drev mot Stockholms kommun, och så har vi inte haft detta i vår upphandling. Då måste vi säga att vi tyvärr inte kan göra någonting, utan att den här personen får fortsätta att städa åt oss trots att han diskriminerar. Vill du hamna i det läget?

Anförande nr 220

F r e d r i k M a l m (fp): När den personen döms så hävs ju avtalet enligt vårt förslag. Vi vill däremot inte häva avtal om det inte finns en lagakraftvunnen dom. Jag trodde att även Kristdemokraterna ställde upp på en så grundläggande rättsprincip som den att man inte är skyldig förrän man är dömd.

Anförande nr 221

P a u l L a p p a l a i n e n (mp): Jag kan avsluta det här snabbt. Trots allt är det frågan om att Stockholms stad innan ett avtal hävs ska ha bevisning. Om man inte har bevis kommer man att förlora i ett skadeståndsfall. Så är det.

Privata företag kan ställa etiska krav och demokratikrav – vilka krav som helst – i ett privat avtal. En privat företagare kan skriva in sådana klausuler också. Det blir inte rättsvidrigt för att en privat arbetsgivare ställer krav på att underentreprenörer inte diskriminerar. Det är helt frivilligt. Det finns exempel på företag i England som gör det. De har respekt för det samhälle som de lever i. De anser att de företag som handlar hos dem också ska ha respekt.

Detta är inte så svårt, men det är intressant med denna enorma opposition. Världen går tydligen under för att man för en gångs skull ställer krav på dem som har makten att diskriminera. Alltför länge har man haft trevliga lagar, trevliga ansatser och trevliga ord från politiker. Lagarna har skärpts lite. Det finns, som Sten Nordin sade, vissa ansatser till en utveckling i det civila samhället som bidrar till en utveckling på det här området. Detta är en lång process. Det är ingenting enkelt. Men det är viktigt att också Stockholms stad politiker deltar i den.

Anförande nr 222

U l l a H a m i l t o n (m): Paul Lappalainen säger att detta inte är konstigare än att man ska ha bevis och att Stockholms stad kräver bevis innan man upphäver avtalen. Då skulle jag vilja veta vilka andra bevis än en domstols dom som finns på att man bryter mot lag.

Anförande nr 223

P a u l L a p p a l a i n e n (mp): Som jag sade tidigare är förlikningar ett exempel. I synnerhet med hänsyn till den tidigare klausulen kunde vilken smart företagare som helst som kan prata med en jurist inse att han kunde undvika verkningarna av dessa klausuler genom att ingå en förlikning. Det är ett konkret exempel, även om man har tio förlikningar. Någonstans går gränsen för hur mycket

bevis man behöver. Det finns andra exempel som jag kan nämna om du vill, men jag tycker inte att det är så nödvändigt.

Anförande nr 224

F r e d r i k M a l m (fp): Jag hade samma fråga som Ulla Hamilton, så jag kan avstå.

Anförande nr 225

U l l a H a m i l t o n (m): Jag kan bara kort konstatera att en förlikning inte tar ställning till huruvida man har brutit mot lagen eller inte. Det är en överenskommelse mellan två parter.